

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Trestná činnost dětí a mládeže

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor:
Karolína Machková

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Karolína MACHKOVÁ**

Osobní číslo: **R13M0115P**

Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**

Studijní obor: **Právo**

Název tématu: **Trestná činnost dětí a mládeže**

Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Zákonné vymezení pojmů "dítě" a "mládež"
3. Jednotlivé trestné činy dětí a mládeže dle zákonné úpravy
4. Metodika vyšetřování trestných činů páchaných dětmi a mládeží
5. Příklady skutečných příkladů s rozborem
6. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- KONRÁD, Z.: Metodika vyšetřování trestných činů. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR. 1995.
- MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.: Kriminalistika. 2. vydání. Praha: C.H.Beck. 2004.
- PORADA, V., a kol.: Kriminalistika Technické, forenzní a kybernetické aspekty. Plzeň. Aleš Čeněk. 2016.
- STRAUS, J., a kol.: Kriminalistická metodika. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 2008.
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
- ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012

Vedoucí diplomové práce:

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.

Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **21. března 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2018**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 3. srpna 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Trestná činnost dětí a mládeže“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů, jak je tomu běžné v těchto pracích.

V Praze dne 25. března 2018

Karolína Machková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Doc. JUDr. Františkovi Vaverovi, Ph.D., LL.M., za vedení diplomové práce a také za jeho podporu, trpělivost, rady, inspiraci a diskuze. Dále bych ráda poděkovala JUDr. Evě Drahotové, soudkyni Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, za její čas, cenné rady a diskuze, které mi byly velice užitečné. Dále také Mgr. Bc. Tomáši Nahodilovi, vyšetřovateli, který mi poskytl mnoho užitečného materiálu a rad. Zde bych také ráda poděkovala celé své rodině za jejich podporu, trpělivost a pomoc při zpracování této práce.

Anotace

Tématem diplomové práce je problematika trestné činnosti mládeže a to zejména z pohledu kriminalistiky. Hlavní obsah práce se zaměřuje na postup jednotlivých orgánů činných v trestním řízení a úředníků Probační a mediační služby při odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti těchto jedinců. Cílem práce je přehledně sjednotit problematiku objasňování, vyšetřování a prevence protiprávní činnosti pachatelů z řad mládeže. Práce se snaží poskytnout celistvý obraz o dané problematice a vystihnout zejména specifické okolnosti této problematiky. Práce obsahuje řadu skutečných příkladů, které napomáhají promítnutí obsahu práce do kriminalistické praxe.

Klíčová slova:

mládež, dítě, mladistvý, zvláštní průprava orgánů činných ve věcech mládeže, soud pro mládež, metodika vyšetřování trestné činnosti mládeže, zvláštnosti výslechu mladistvého

Annotation

The subject of the diploma is the issue of criminal activity of youth, especially from the perspective of forensic science. The focus of the thesis lies in the procedure of the criminal justice and the Probation and mediation clerks in detection, investigation and prevention the crime. The aim of the thesis is to unify the issue of detection, investigation and prevention of youth illegal activities. The thesis provides the picture of the issue and highlightes the specifics of this issue. Real examples that connect the theory with criminal practice are contained in the theses.

Key words:

an youth, a child, a juvenile, specialization of the criminal justice, a court of youth, a methodology of investigation of juvenile crime, an interrogation of juvenile

Obsah

Seznam použitých zkratk	1
Úvod	2
1. Vymezení základních pojmů	6
1.1. Mládež, dítě, mladistvý	6
1.2. Trestný čin, čin jinak trestný, provinění	8
2. Struktura a dynamika trestné činnosti mládeže	10
2.1. Nejčastěji páchané protiprávní činy mládeží	12
3. Specializace orgánů působících ve věcech mládeže	14
4. Metodika procesu poznání protiprávních činů mládeže	19
4.1. Kriminologická charakteristika trestné činnosti mládeže	23
4.1.1. Typické způsoby páchaní protiprávních činů mládeží	26
4.1.2. Příčiny a podmínky delikventního chování mládeže	33
4.1.2.1. Rodina	34
4.1.2.2. Parta, skupina	36
4.1.2.3. Škola a média	36
4.1.3. Typické motivy	37
4.2. Typické kriminologické stopy protiprávní činnosti mládeže	38
4.3. Typické vyšetřovací situace	40
4.4. Zvláštnosti předmětu vyšetřování	42
4.4.1. Rozumová a mravní vyspělost, duševní stav	43
4.4.2. Osobní, rodinné a sociální poměry, aktuální životní situace	44
4.4.3. Příčiny a podmínky	46
4.4.4. Vliv jiné osoby	46
4.4.5. Chování pachatele před a po spáchání protiprávního činu	47
4.5. Zvláštnosti podnětů k vyšetřování	48
4.6. Zvláštnosti počátečních úkonů	49
4.7. Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování	53
4.8. Zvláštnosti následných úkonů	55
4.8.1. Výslech obviněného mladistvého	55
4.8.2. Výslechy svědků	58
4.8.3. Konfrontace za účasti mladistvého	61
4.8.4. Expertizy	64
4.9. Zapojení veřejnosti do vyšetřování a prevence	67

5. Konkrétní kauzy trestné činnosti mladistvých projednávané u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci	71
5.1. Trestní věc ze dne 10. října 2007 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 3/2007-odsouzený mladistvý O.M.	71
5.2. Trestní věc ze dne 6. června 2014 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 1/2014-odsouzená mladistvá A.V..	74
5.3. Trestní věc ze dne 24. března 2004 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 1/2004-odsouzený J.M. a odsouzení mladiství Z.N. a L.B.	76
Závěr	79
Resumé	81
Summary	81
Seznam použité literatury	82
PŘÍLOHY	86
PŘÍLOHA Č. 1	87
PŘÍLOHA Č. 2	97
PŘÍLOHA Č. 3	108
PŘÍLOHA Č. 4	110

Seznam použitých zkratk

Listina – Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod

NOZ – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

PMS – Probační a mediační služba

TrŘ – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

TrZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

ZTPO – Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

ZSVM – Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

Úvod

Má diplomová práce se bude týkat aktuálního společenského tématu a to trestné činnosti osob mladších osmnácti let. Společnost se o této kriminalitě dozvídá často z médií. Ta o trestné činnosti těchto jedinců mluví stále častěji, proto se může zdát, že těchto pachatelů je stále více, jsou stále mladší a jednají agresivněji. Ze statistik ovšem vyplývá pouze stoupající nedůvodná brutalita a agresivita mládeže. Pachatelé z řad mládeže jsou stále vynalézavější, svou trestní odpovědnost si často dostatečně neuvědomují a jejich trestná činnost je charakteristická svou až nedůvodnou brutalitou. Ovšem dle statistik počet protiprávních činů spáchaných pachateli z řad mládeže klesá.

Během zpracování své práce jsme měla tu možnost sledovat práci jak vyšetřovatelů, tak soudců, kteří se trestnou činností mládeže zabývají. Ti mi poskytli mnoho užitečných rad a poznatků, zejména z praxe. Měla jsem možnost s nimi konzultovat různá specifika práce s mládeží a charakteristické znaky trestné činnosti těchto pachatelů. Zejména paní soudkyně JUDr. Eva Drahotová soudkyně Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, která je předsedkyní soudu pro mládež u zdejšího soudu již přes 16 let, mi pomohla s touto problematikou. Díky paní doktorce jsem měla možnost nahlédnout pod ruce specialisty, který se zabývá tou nejzávažnější trestnou činností těchto pachatelů. Podrobně jsme spolu konzultovaly tři reálné kauzy, které obsahují mnoho cenných poznatků do mé práce. Dále jsem s paní doktorkou konzultovala teoretické poznatky z pohledu praxe (například práce PMS, specializace soudců přiřazených do specializovaného senátu, aj.). Dále jsme měla možnost krátce hovořit s Mgr. Bc. Tomášem Nahodilem, aktivním vyšetřovatelem na Místním oddělení Policie ČR Praha-Holešovice. Ten sice aktuálně již s mládeží nepracuje přímo, ovšem během jeho desetileté praxe měl možnost se setkat s pachateli z řad mládeže. Mohl mi tedy poskytnout praktické zkušenosti z pohledu vyšetřovatele.

Odhalování, vyšetřování a následné řízení těchto protiprávních činů má svá specifika z důvodu věku, rozumové a mravní vyspělosti, nedozrálости pachatelů, nedostatečných zkušeností a v neposlední řadě také díky stále stoupajícímu počtu závislých jedinců z řad mládeže na návykových látkách.

Cílem mé práce je čtenáře seznámit s problematikou páchaní a následného odhalování trestné činnosti mládeže, zejména mladistvých, neboť jejich trestná

činnost je stále propracovanější a málokdo z nás se minimálně nepozastaví nad chováním těchto pachatelů.

V úvodních kapitolách mé práce se zaměřím na základní pojmy, které s mou prací souvisejí a které ve své práci použiji. Tyto pojmy se z výchovných důvodů formálně liší od pojmů užívaných v případě dospělých pachatelů. Považuji za nutné zmínit se i o struktuře a dynamice vývoje trestné činnosti těchto pachatelů, neboť je to jediná možnost, jak si čtenář skutečně může představit poměr pachatelů z řad mládeže na spáchané trestné činnosti během uplynulých let. Jak jsme již uváděla, pachatelů z řad mládeže spíše ubývá, což si ale společnost nemyslí, neboť vliv médií, která prahnou po sledovanosti, je natolik markantní, že ani pravidelně zveřejňované zprávy a statistiky v oblasti páchané trestné činnosti mládeže je nepřesvědčí o opaku.

Mládež je natolik specifická skupina osob, že je nutné k nim při předcházení nebo potrestání již spáchané trestné činnosti postupovat v určitých ohledech odlišně, než je tomu u dospělých pachatelů. Tato skupina osob se liší jednak věkem, což je logické, ale i rozumovou vyspělostí, mírou zkušeností, potřebami, aj. Sami tito jedinci ještě nemají pevně utvořené názory a hodnoty, proto je zásadní na ně v tomto věku důsledně a správně působit, aby si osvědčili správné hodnoty a názory a vyvíjeli se správným směrem. Není novinkou, že na jejich trestné činnosti má vinu zejména společnost. Z těchto důvodů je nutné proškolovat osoby, které se na odhalování a vyšetřování protiprávních činů spáchaných těmito jedinci podílejí. Ovšem je nutné zajistit speciální průpravu i osob, které se podílejí na prevenci a výchově mládeže. Proto se ve své 3. kapitole zaměřím na tato specifika proškolení a výběru daných osob, které přicházejí do styku s delikventní mládeží a které mají často nezanedbatelný vliv na jejich změně hodnot, názorů a směřování jejich života v souladu se zákonem.

Většinu mé práce zaujme metodika vyšetřování trestné činnosti páchané mládeží. Považuji za nutné uvést dělení jednotlivých trestných činů, dle jejich společných znaků, tak jak to dělá kriminalistická nauka. Toto rozdělení trestných činů vymezuje základní společné znaky jednotlivé trestné činnosti, což napomáhá vyšetřovatelům v praxi. Ve své práci se budu zabývat společnými a specifickými znaky protiprávních činů páchaných mládeží.

Nejprve vymezím specifika způsobů spáchání trestné činnosti mládeže. Je očividné, že mnohdy může být už dle způsobu spáchání protiprávního činu jasné, že pachatelem musí být mladý jedinec. Je to dáno zejména fyzickými a

rozumovými vlastnostmi daného jedince. Zde se zaměřím i na popsání evidence Modus operandi systému.

Tito pachatelé jsou v životním stádiu, kdy si teprve utváří své názory a hodnoty, proto je nutné zmínit i zásadní okolnosti, které působí na delikventní chování tohoto jedince. Jde zejména o rodinu, partu, školu a média. Nedílný vliv na trestnou činnost mládeže má i motiv této činnosti. Ten je zásadně u mladistvých jiný než u dospělých.

Se způsobem páchaní trestné činnosti zajisté souvisí i charakteristické stopy, které tito jedinci zanechávají. Právě zanechané stopy na místě činu mohou vyšetřovatelům jasně naznačit, že pachatelem je jedinec z řad mládeže.

Po zhodnocení všech těchto skutečností a z letitých zkušeností vyšetřovatelů se nám nabídne několik vyšetřovacích situací, které vyšetřovatelům díky zobecněným poznatkům o trestné činnosti těchto jedinců napomáhají v dalším postupu v dané věci. V případě těchto jedinců musí Policie ČR zjišťovat mimo jiné i rozumovou a mravní vyspělost těchto jedinců, která souvisí s trestní odpovědností mladistvých. Dále musí zjišťovat osobní, rodinné a sociální poměry a chování pachatele před a po spáchání protiprávního činu, neboť to je důležité zejména z hlediska uložení vhodných opatření.

Delikventní chování jedinců z řad mládeže vyvolává u většiny členů společnosti pohoršení a zvýšený zájem. Mnohdy je na trestnou činnost těchto jedinců upozorňována Policie ČR prostřednictvím oznámením od různých lidí, kteří byli buď svědky trestné činnosti, nebo se o této činnosti doslechli. U mládeže jsou to ale i různé výchovné orgány, které upozorňují na jejich trestnou činnost.

Specifičnost přístupu k těmto jedincům se projevuje i ve zvláštностech prvotních úkonů a následných úkonů. Tato zvláštnost je dána opět věkem, rozumovou a mravní vyspělostí, zvýšenou sugestibilitou mládeže nebo jejich závislostí na rodičích a jiných starších jedincích. Ve své práci podrobně rozeberu úkony, prováděné ve věcech mládeže a zaměřím se na jejich zvláštnosti.

V neposlední řadě se ve své práci shrnu účast veřejnosti na vyšetřování protiprávních činů páchaných mládeží a na roli úředníků PMS a OSPOD. Jak již bylo řečeno, společnost má nemalou vinu na spáchaných protiprávních činech těchto jedinců, proto je nutné, aby těmto jedincům byla poskytnuta v co největší možné míře pomoc a ochrana před jejich dalším delikventním chováním.

Mou snahou bude do práce zakomponovat skutečné případy a na nich demonstrovat získané poznatky. Vzhledem k tomu, že mi bylo umožněno setkat

se s paní soudkyní JUDr. Evou Drahotovou, která mi poskytla 3 kauzy, které jsou charakteristické pro trestnou činnost těchto pachatelů, budu se snažit tyto poznatky aplikovat do jednotlivých kapitol, zejména do poslední kapitoly. U těchto demonstrovaných případů čtenářům nastíním náhled na trestnou činnost z pohledu člověka, který s nimi má letité zkušenosti.

Při své práci budu vycházet z množství různorodé literatury, která se týká této problematiky. Budu vycházet jak z čistě právní literatury, tak samozřejmě i z literatury kriminalistické a kriminologické, neboť toto téma je nutné rozebrat ze všech tří pohledů, neboť nejde o čistě právní nebo kriminalistickou problematiku, ale jde o problematiku interdisciplinární.

Vymezím společné znaky trestné činnosti páchané mládeží a podrobněji se zaměřím na zvláštnosti této protiprávní činnosti a systematicky je rozdělím. Jak již z názvu vyplývá, rozhodujícím faktorem zde bude osoba pachatele, tedy věkově, rozumově a mravně nevypělý jedinec, jehož trestná činnost je specifická oproti trestné činnosti dospělého pachatele.

1. Vymezení základních pojmů

Na úvod mé diplomové práce je nezbytné vymezit základní pojmy, které nesporně s tématem práce souvisejí. Mezi ně patří zejména pojem mládež, dítě, mladistvý, trestný čin, čin jinak trestný a provinění.

1.1. Mládež, dítě, mladistvý

Základním pramenem k poznání těchto pojmů je ZSVM. Tento zákon obsahuje speciální úpravu pro přístup k osobám mladším osmnácti let, zejména nutnost výchovného působení řízení na jedince z řad mládeže (§ 36 ZSVM), snahu obnovit narušené společenské vztahy, snahu začlenit tohoto jedince zpět do rodinného a sociálního prostředí a nutnost předcházet trestné činnosti páchané tímto jedincem (§ 3 odst. 1 ZSVM). Dále také obsahuje speciální průpravu orgánů činných v trestním řízení a úředníků PMS (§ 3 odst. 8 ZSVM) a v neposlední řadě obsahuje nutnost při řízení postupovat s přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu, rozumové a mravní vyspělosti jedince tak, aby další vývoj jedince byl co nejméně ohrožen (§ 3 odst. 4 ZSVM).

K těmto jedincům je zásadně nutné přistupovat odlišně, než je tomu u dospělých, což má zajistit ZSVM jako *lex specialis* k TrZ (§ 1 odst. 3 ZSVM).

ZSVM se vztahuje pouze na osoby mladší osmnácti let. Ovšem vzhledem k tomu, že během prvních osmnácti let života každého z nás dochází k různým vývojovým stádiím, která jsou velice rozdílná, je nutné, aby zákon rozdělil jedince mladší osmnácti let do dvou skupin. Těmi jsou dle dikce ZSVM děti a mladiství, kteří se souhrnně nazývají mládež (§ 2 odst. 1 písm. a) ZSVM). Toto dělení a jiný přístup ke každé skupině je dán zejména věkem a rozumovou a mravní vyspělostí daných jedinců. Je žádoucí, aby byl jiný přístup k desetiletému pachateli a jeho protiprávnímu činu, než je tomu u sedmnáctiletého pachatele a jeho činu.

Dítětem je ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok svého věku (§ 2 odst. 1 písm. b) ZSVM). V tomto případě je nutné přihlídnout k ustanovení § 139 TrZ, ze kterého plyne, že dítětem je osoba do dne svých patnáctých narozenin a mladistvým se stává až den po svých 15. narozeninách, nikoliv v den svých 15. narozenin. Terminologie TrZ se v případě dítěte trochu liší, neboť dle ustanovení § 126 TrZ je dítětem osoba mladší osmnácti let, ovšem toto platí pouze pro potřeby TrZ. V každém případě

dle dikce ZSVM i TrZ není dítě (myšleno dle ZSVM) trestně odpovědné (§ 25 TrZ, § 89 odst. 1 ZSVM). V případě, že se dítě dopustí činu jinak trestného, je přístup k němu ještě více ozvláštněn, než je tomu u mladistvého, což souvisí s tím, že není trestně odpovědné, a tudíž ani nemůže být souzen dle TrŘ, ale zvláštním soudem pro mládež dle OSŘ (§ 96 ZSVM).¹

Za mladistvého zákon považuje toho, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku (§ 2 odst. 1 písm. c) ZSVM). Dle ZSVM a ustanovení o počítání času (§ 139 TrZ) je mladistvou chápána osoba až den po dni, kdy jí bylo 15. let, do dne následujícím po dni, kdy jí bylo 18. let. Proto pachatel, který v den svých 18. narozenin spáchá protiprávní čin, bude za tento protiprávní čin souzen jako mladistvý dle ZSVM. Je třeba také zdůraznit skutečnost, že nabytí plné svéprávnosti pachatele z pohledu občanského práva je pro trestní právo zcela irelevantní.² Jestliže tedy pachatel nabyde plné svéprávnosti přiznáním nebo uzavřením manželství dříve než dovrší 18. let svého věku dle ustanovení § 30 odst. 2 NOZ, pro jeho trestněprávní odpovědnost je toto irelevantní a bude považován za mladistvého a bude souzen dle ustanovení ZSVM.

Platné právo používá ještě pojem osoby „ve věku blízkém věku mladistvých“, například v ustanovení § 41 odst. 1 písm. f) TrZ jako jednu z polehčujících okolností, dále umožňuje soudu uložit výchovná opatření osobě ve věku blízkém věku mladistvých při podmíněném upuštění od potrestání s dohledem (§ 48 odst. 5 TrZ) nebo při uložení trestu domácího vězení (§ 60 odst. 6 TrZ). „*Zákon neuvádí číselně, o kolik let může věk pachatele převýšit 18 let, aby pachateli mohla být ještě přiznána polehčující okolnost (uloženo výchovné opatření při podmíněném upuštění od potrestání nebo při uložení domácího vězení), a to proto, že proces dospívání a dosažení sociální zralosti je individuální.*“³ Ovšem pro praxi bylo nutné stanovit věkové rozmezí, kdy je osoba považovaná za osobu ve věku blízkém věku mladistvých. Soudní praxe za pachatele ve věku blízkém věku mladistvých považuje toho, který v době spáchání trestného činu dosahoval věku 18 let, ovšem nepřekročil věkovou hranici

---

¹ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLARĚ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 815-816. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). s. 212. ISBN 978-80-7502-236-3.

³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). s. 212. ISBN 978-80-7502-236-3.

21 let. Jak již bylo řečeno, u každého jedince je proces dospívání individuální, proto v každém případě bude třeba přihlídnout k rozumové, mravní a sociální vyspělosti pachatele v době spáchání trestného činu.⁴

1.2. Trestný čin, čin jinak trestný, provinění

Trestný čin vymezuje TrZ v ustanovení § 13 odst. 1 jako „*protiprávní čin, který trestní zákon* (dle ustanovení § 110 TrZ se trestním zákonem myslí TrZ, ZSVM a ZTPO) *označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“ Toto ustanovení doplňuje ještě ustanovení § 111 TrZ, který trestným činem označuje „*jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.*“ Trestného činu se může zásadně dopustit jen dospělý pachatel.

Jinak je tomu u mládeže, která se nemůže dopustit trestného činu, ale pouze činu jinak trestného nebo provinění. Proto pro vymezení pojmu čin jinak trestný a provinění musíme využít ZSVM (§ 2).

Čin jinak trestný je chápán jako čin, který je beztrestný, i když by za jiných okolností byl trestným tedy, že nejsou naplněny veškeré znaky trestného činu. V případě ZSVM je tím na mysli nedostatek věku, přičetnosti nebo podmíněné (relativní) přičetnosti z důvodu nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti a duševní choroby, aby jedinec mohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat.⁵

Činu jinak trestného se tedy dopustí dítě dle terminologie ZSVM, neboť to nesplňuje podmínku věku, proto není trestně odpovědné. Může se ho ovšem dopustit i mladistvý, který v době spáchání činu nerozpoznal protiprávnost svého jednání nebo nemohl své jednání ovládat z důvodu duševní choroby (§ 26 TrZ) nebo rozumové a mravní vyspělosti (§ 5 odst. 1 ZSVM), nebo tato jeho rozpoznávací nebo ovládací složka byly podstatně sníženy v důsledku duševní poruchy (§ 27 TrZ). K nepřičetnosti a podmíněné (relativní) přičetnosti viz dále.

---

⁴ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 394. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

⁵ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAR, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 13. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

Provinění je trestný čin spáchaný mladistvým.⁶ Vzhledem k tomu, že ZSVM je *lex specialis* a v případě, že nestanoví jinak, použije se TrZ (§ 1 odst. 3 a § 6 odst. 2 ZSVM). TrZ se použije v případě určení skutkových podstat jednotlivých trestných činů, neboť ZSVM nestanovuje skutkovou podstatu žádného protiprávního činu. Ovšem ZSVM stanovuje, že trestný čin se u mladistvých označuje jako provinění. Rozdíl mezi trestným činem a proviněním je pouze v jejich formálním označení, tedy že osoba z hlediska trestního práva dospělá se dopustí trestného činu, zatímco mladistvý se dopustí provinění. Je tedy nepodstatné, zda se mladistvý dopustil přečinu, zločinu nebo zvlášť závažného zločinu, jak je vymezeno dělení trestných činů v ustanovení § 14 TrZ, protože mladistvý se může dopustit pouze provinění. Toto označení je vhodné zejména z toho důvodu, že společnost je za takové jednání mladistvého mnohdy přinejmenším spoluodpovědná (například se jí nepodařilo vytvořit vhodné náhradní výchovné prostředí, chyběly včasné a vhodné výchovné zásahy do jeho narušeného rodinného prostředí, aj.).⁷ Proto by vzhledem k výchovným účelům řízení proti mladistvému bylo nevhodné označovat jeho čin za trestný.

---

⁶ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže, § 6 odst. 1

⁷ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 12-13, 52. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

2. Struktura a dynamika trestné činnosti mládeže

Otázce trestné činnosti osob mladších osmnácti let se věnují nejen kriminalisté, ale zajisté i celá společnost. Je nutné vyrovnávat požadavek ochrany společnosti před trestnou činností a požadavek zvláštního přístupu k těmto osobám s vyšší tolerancí vzhledem k jejich věkové a rozumové nezralosti.

Je nezbytné uvést alespoň základní strukturu a počet jednotlivých protiprávních činů, kterých se mládež dopouští. Díky statistikám zpětně můžeme sledovat, zda opatření, která byla přijata (například mírnější opatření, dohled středisek PMS, nařízení různých probačních programů, aj.), jsou dostatečná a účelná. Velký vliv na spáchané protiprávní činy mládeže má samozřejmě i účelná prevence. Snaha společnosti by měla tkvět v tom, aby pachatele z řad mládeže spíš přivedla na život v souladu se zákonem, než aby jej přísně trestala za čin, který spáchal.

V roce 2016 bylo celkem registrováno (bylo zahájeno trestní řízení) 218 162 skutků, z toho bylo objasněno 101 678 (tj. 46,6 %), v roce 2017 bylo registrováno 202 303 skutků a z toho bylo objasněno 94 890 (tj. 46,9 %).⁸ V roce 2016 došlo dle kpt. Bc. Ivany Nquyenové z Policejního prezidia ČR, odbor tisku a prevence, ke změnám v systému počítání a evidování statistik kriminality včetně kriminality mládeže, proto nelze spolehlivě statistiky z roku 2016 a 2017 porovnávat s lety předešlymi.⁹ *„Změna se dotkla způsobu počítání věku pachatelů, kdy v minulosti byl počítán věk od data narození do doby sdělení (vznesení) obvinění, v současné době je přesněji počítán k datu spáchání trestné činnosti. To se projevilo lehkým posunem věku směrem k nižším věkovým kategoriím a tedy ke zdánlivému nárůstu trestné činnosti nižších věkových kategorií. Vzhledem k této skutečnosti nejsou počty skutků podle věku porovnatelné s předchozími obdobími.“*¹⁰

V mé diplomové práci se tedy zaměřím hlavně na roky 2016 a 2017. Lze říci, že za rok 2017 došlo k nejnižšímu počtu registrovaných trestných činů od roku 1994. Objasněnost za rok 2017 byla nejvyšší od roku 1994. Mladiství za rok

---

⁸ Příloha č. 1

⁹ Prostřednictvím e-mailové komunikace mi byly zaslány statistiky (viz Příloha č. 1) a bylo mi současně řečeno, že se systém počítání a evidování statistik kriminality změnil, což dokládá i článek dostupný na www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx.

¹⁰ www.policie.cz. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017*. [online]. Praha: Policie ČR, 2018 [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx.

2016 spáchali celkem 2 111 skutků a děti spáchaly 1072 skutků, za rok 2017 to bylo u mladistvých 2 140 skutků a u dětí 1 062.¹¹

Vzhledem k tomu, že se změnil systém počítání a evidování statistik kriminality, je těžké s určitostí říci, zda trestná činnost u pachatelů z řad mládeže obecně spíše klesá nebo stoupá. Lze zhodnotit, že oproti roku 2016 v roce 2017 kriminalita mladistvých mírně stoupla, u dětí naopak mírně klesla. Ovšem jde o tak malý nárůst a pokles, že můžeme říci, že míra kriminality těchto pachatelů byla v roce 2016 a 2017 srovnatelná.

Pro posouzení dynamiky kriminality mládeže musíme vycházet z každoročně zveřejňovaných statistik na webových stránkách Policie ČR (<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>). Vzhledem k tomu, že došlo ke změně systému počítání a evidování kriminality, nelze s těmito porovnávat roky 2016 a 2017.

Pokud bychom srovnávali roky předešlé, je možné říci, že obecně kriminalita mládeže klesá. V roce 2013 spáchala mládež celkem 4 937 protiprávních činů a v roce 2015 to již bylo „pouhých“ 3 944 činů. Pokud bychom se zaměřili na majetkovou trestnou činnost těchto jedinců, která je nejčastěji páchanou trestnou činností, je možné říci, že množství spáchaných protiprávních majetkových činů bylo v roce 2013 celkem 2 514, v roce 2014 celkem 2 128 a v roce 2015 celkem 1 743, tedy že i majetková trestná činnost mládeže měla v těchto letech sestupnou tendenci, ovšem mezi roky 2016 a 2017 je možné zaznamenat opět mírný nárůst této trestné činnosti, neboť v roce 2016 bylo mládeží spácháno 1 149 protiprávních majetkových činů a v roce 2017 celkem 1 216 těchto protiprávních činů.

Příčin poklesu kriminality mládeže může být několik. Osobně si myslím, že hlavní příčinou sestupné tendence kriminality mládeže obecně v posledních pěti letech je dána účelnou prevencí a snahou předcházet takovéto trestné činnosti různými programy (snaha upozorňovat mládež na možné následky spáchaní protiprávního činu, snaha zpřístupnit různé sportovní, výtvarné nebo jinak zaměřené kroužky, aby mládež mohla vyplnit svůj volný čas, prevenční akce Policie ČR i Městské policie, vysoká míra zaměstnanosti, aj.).

---

¹¹ Příloha č. 1, www.mvcr.cz. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016 (ve srovnání s rokem 2015)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2017 [cit. 2018-02-20]. s. 121. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-situace-dokumenty.aspx>

2.1. Nejčastěji páchané protiprávní činy mládeží

Je zřejmé, že struktura páchané trestné činnosti mládeže bude mírně odlišná od té dospělých pachatelů. Je to dáno zejména jejich věkem, zkušenostmi, rozumovou a mravní vyspělostí a jejich potřebami. Ovšem nejčastěji v obou případech půjde o majetkovou trestnou činnost, i když motivem a způsobem spáchání jednotlivých protiprávních činů se bude ta mládeže od dospělé lišit.

Dle každoroční Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR, kterou vydává Ministerstvo vnitra ČR, i dle tabulky v Příloze č. 1, je patrné, že nejčastější páchanou trestnou činností u mládeže je majetková kriminalita (poškození cizí věci, krádež vloupáním do bytů, rodinných domků, obchodů, víkendových chat, restaurací a hostinců a škol, dále prosté krádeže dvoustopých motorových vozidel, krádeže na osobách, kapesní, aj.). Dle mého názoru je to dáno zejména tím, že pachatelé z řad mládeže nejčastěji trestnou činnost páchají z toho důvodu, že si chtějí obstarat věci, které momentálně potřebují nebo které jim připadají módní (viz dále), a nemají dostatečné finanční prostředky na to, aby si tuto věc obstarali legálním způsobem a krádež je jeden z nejjednodušších nelegálních způsobů pro obstarání potřebné věci nebo finančních prostředků na tuto věc. Dále to podle mého souvisí i s tím, že u mládeže, a to zejména u mladistvých ve věku 15-18 let, každoročně stoupá míra užívání konopných látek, alkoholu a jiných tabákových výrobků.¹² Tito jedinci mnohdy nemají dostatečné finanční prostředky, aby si alkohol a jiné návykové látky obstarali, proto získávají dostatečné finanční prostředky nebo přímo alkohol a tabákové výrobky, případně drogy tímto způsobem.

Dalším druhem trestné činnosti, kterou mladí pachatele nejčastěji páchají, je násilná kriminalita. V případě mládeže jde zejména o úmyslné ublížení na zdraví, loupež a vydírání. U těchto pachatelů je očividná nepřiměřená hrubost a agresivita (viz dále).

Nedílnou součástí trestné činnosti páchané mládeží je i mravnostní kriminalita. Obecně lze říci, že trestných činů páchaných na úseku mravnostní kriminality vzrůstá a není tomu jinak ani u pachatelů z řad mládeže. U mládeže se jedná zejména o pohlavní zneužívání či znásilnění.

---

¹² Česká republika patří mezi země s nejvyšší mírou užívání návykových látek mládeží, jak uvádí Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR na straně 13, vydávané Ministerstvem vnitra ČR. Viz výše.

S rozvíjející se technologií bohužel stoupá i počet trestných činů v oblasti kyberprostoru. Dnes již není překvapivé, že s novými technologiemi umí zacházet stále mladší děti. Mládež prostřednictvím internetu není pouhou obětí, jako tomu bylo zpočátku. Pachatelé trestných činů v kyberprostoru se stávají stále více jedinci z řad mládeže. Zejména se dopouštějí kyberšikany, porušování autorských práv a podněcování nenávisti vůči skupině osob.

Mnohdy využívají internet a jiné komunikační sítě jako prostředek pro plánování trestné činnosti. Díky sociálním sítím jako je facebook, twitter, aj. je jim umožněno snadněji nacházet podobně smýšlející jedince a tím je usnadněno páchaní trestné činnosti.

Dalšími častými trestnými činy páchanými mládeží jsou výtržnictví, sprejerství, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, maření výkonu úředního rozhodnutí, vandalismus, aj.¹³

---

¹³ Příloha č. 1, www.mvcr.cz. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016 (ve srovnání s rokem 2015)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2017 [cit. 2018-02-20]. s. 13, 14. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-situace-dokumenty.aspx>

3. Specializace orgánů působících ve věcech mládeže

Pokud se již pachatel z řad mládeže dopustí protiprávního činu, je účelnější na něj výchovně působit a snažit se změnit jeho hodnoty, názory a postoje, než ho potrestat například nepodmíněným trestem odnětí svobody, peněžitým trestem, aj. Z tohoto důvodu je nutné, aby s mládeží jako s pachatelem zacházeli proškolení a specializovaní odborníci, kteří mají s mládeží již zkušenosti, neboť v průběhu vyšetřování protiprávního činu a pozdějšího řízení, které by neprováděl tento specialista, by mohlo dojít k negativnímu ovlivnění tohoto jedince a místo, aby na něj bylo výchovně působeno s cílem zamezit jeho dalšímu páchání protiprávní činnosti, mohl by být tento jedinec přesvědčen o tom, že si nadobro zkalil život a jiná možnost, než pokračovat v páchání trestné činnosti, není.

Orgány působící ve věcech mládeže musejí mít vzhledem k věku, rozumové a mravní vyspělosti, snaze začlenit mládež zpět do společnosti a snaze předejít dalšímu páchání protiprávních činů ze stran těchto jedinců, speciální průpravu pro zacházení s mládeží (§ 3 odst. 8 ZSVM). Dále dle § 36 ZSVM je v tomto typu řízení nezbytné, aby vyšetřování, projednávání a rozhodování bylo svěřeno osobám, jejichž znalost otázek souvisejících s výchovou mládeže zaručí splnění výchovného účelu řízení.

Tyto osoby mají být vybírány tak, aby měly dostatečné životní zkušenosti a zvláštní průpravu pro práci s mládeží. Dle profesorky Válkové¹⁴ by tyto schopnosti měly mít i další osoby, které mají výraznější vliv na soudní řízení ve věcech mládeže, jako jsou advokáti, kteří jsou ustanovováni jako obhájci nebo opatrovníci.

Z výše uvedených důvodů „zajišťuje Ministerstvo spravedlnosti speciálně zaměřené vzdělání prostřednictvím své Justiční akademie. Základní poznatky z oborů kriminologie, vývojové psychologie, dětské psychiatrie, speciální pedagogiky a sociální práce zajistí orgánům činných v trestním řízení (soud, státní zástupce, Policie ČR dle § 12 odst. 1 TrŘ) a úředníkům PMS dokonalejší zpracování a vyhodnocení skutečností zjištěných v průběhu řízení, jak o osobnosti a dosavadním životě jedince z řad mládeže, tak o dosaženém stupni vývoje a

---

¹⁴ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 31. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

aktuální životní situaci, a tím i umožní na jeho protiprávní čin adekvátně a účinně reagovat.“¹⁵

Dle ustanovení § 4 ZSVM soudnictví ve věcech mládeže vykonávají soudy pro mládež. Nejde o nový typ soudu v rámci soudní soustavy, ale pouze o zvláštní senáty nebo samosoudce při obecních soudech, kteří vykonávají svoji soudcovskou činnost zejména se zaměřením na mládež.¹⁶ Jak již bylo řečeno výše, jejich zvláštnost je dána právě jejich přípravou pro zacházení s mládeží, která je nezbytným požadavkem pro orgány činné v trestním řízení a úředníky PMS, pokud postupují dle ZSVM. Tato příprava je zejména nezbytná proto, aby řízení před soudem splňovalo výchovný účel a zároveň byla zajištěna možnost znovuzачlenění jedince do rodinného a sociálního prostředí a předcházelo se jeho případné další protiprávní činnosti (§ 3, § 36 ZSVM).

Zvláštností je řízení proti dítěti. Zde dle ustanovení § 96 ZSVM se na řízení ve věcech dětí mladších patnácti let postupuje dle předpisů upravujících občanské soudní řízení (OSŘ). Vzhledem k tomu, že ZSVM od § 89 a násl., které upravují řízení ve věcech dětí, nestanovuje příslušnost soudu pro řízení v těchto věcech, je příslušným civilní soud. Ovšem i u tohoto civilního soudu je zvláštní soud pro mládež, neboť je i zde nutnost dodržet požadavek výchovného účelu a speciální přípravu soudců působících v těchto řízeních.¹⁷

Měla jsem tu možnost prodiskutovat mimo jiné i nutnost zvláštního proškolení a osobních vlastností soudců ve věcech mládeže s JUDr. Evou Drahotovou, soudkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci. Soudci vhodní pro práci s mládeží jsou vytipováni na základě svého jednání, chování, praxe, ale i dle svého zevnějšku. Pro práci s těmito jedinci je zajisté důležité to, aby soudce na mládež působil sympatickým dojmem. Po tomto vytipování navštěvují vybraní soudci během své praxe různá školení, kterými je i školení v oblasti mládeže a zacházení s ní. Dle slov paní soudkyně jsou tato školení zakončena pouze certifikátem s potvrzením, že daný kurz nebo školení

---

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 31. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

¹⁶ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 34-35. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

¹⁷ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 815. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

absolvovali, nikoliv žádným testem nebo zkouškou. Tato školení jsou pravidelná a je zřejmé, že jsou i povinná.

Dle mého názoru a díky možným poznatkům z osobního setkání se domnívám, že soudci, kteří se setkávají s těmito pachateli, v tomto případě jde o soudkyni Krajského soudu, který řeší pouze závažnější protiprávní činnost těchto jedinců, jako jsou například vraždy, drogová kriminalita a sexuální protiprávní činy (§ 17 TrŘ), jsou vůči osobám mladistvých často až apatičtí. Jak sama paní soudkyně potvrdila, nemůže si chování jednotlivých mladistvých, které ve většině případů je drzé a pro společnost nežádoucí, brát osobně a musí se snažit jednotlivé výjevy mladistvých tzv. přecházet. Ovšem v rámci daných mezí, neboť nemůže docházet k situacím, že soudce ustoupí ze své role „nadřazeného“.

Pro mladistvé je zajisté osoba soudce autoritou, ale čím závažnější činy spáchají nebo v případě recidivistů, je jim více lhostejné, že soudce je ten, kdo o jejich vině a trestu rozhoduje, a že si situace žádá určitý způsob chování.

Paní soudkyně se sama v praxi setkala s různými typy jedinců od těch, kteří se omlouvají a svého činu litují, přes ty, kteří si nesundají při soudním líčení pokrývku hlavy, kteří nevhodně žvýkají, mluví nebo se vyjadřují sprostě, až po ty, kteří jsou drzí a jejich chování je naprosto nevhodné vzhledem k situaci, ve které se nacházejí.

Jak jsme již říkala, soudci pro tato řízení jsou vytipováni z řad soudců, kteří svými osobnostními rysy dávají nutné předpoklady pro práci s mládeží, ovšem, aby tento soudce naplňoval výchovné cíle řízení, je zajisté nutná letitá praxe a vlastní snaha soudce o zdokonalování v tomto oboru.

I příslušníci policejních orgánů, kteří se účastní odhalování, vyšetřování a objasňování protiprávních činů páchaných mládeží, musejí mít zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží.¹⁸

Příslušníci policejních orgánů přicházejí do styku s těmito jedinci zejména v rámci provádění výslechu. Jde o procesní úkon dle TrŘ, který je jediným prostředkem k získání paměťových stop. U výslechu mladistvého pachatele je nutné dodržovat jednak zákonné podmínky výslechu dle TrŘ, ale i základní zásady vymezené v ZSVM.

U výslechu věkově a rozumově nevyspělého jedince je nutné postupovat zvláště šetrně, aby byla získána věrohodná a pravdivá výpověď o daném činu, ale

---

¹⁸ www.policie.cz. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009 [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017 [cit. 2018-03-12]. čl. 100 odst. 9. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/poskytnuti-zppp-c-30-2009-sb.aspx>

zároveň aby nedošlo k neblahému působení na tohoto jedince, neboť i zde je nutné dodržovat výchovný účel řízení a snahu znovuzачlenit tohoto jedince do společnosti a jeho rodinného prostředí, a zároveň zamezit v jeho páčání další trestné činnosti. Nutnost zvláštního přístupu během výslechu k těmto jedincům je dán zejména jejich věkem, vysokou sugestibilitou, rozumovou a mravním vyspělostí.

Na jedince může působit již samotná přítomnost ve vyslychající místnosti a přítomnost vyslychajícího policisty, kterého může mladistvý vnímat jako autoritu. Tímto může být jeho výpověď zkreslená nebo vymyšlená, neboť může mladistvý vypovídat tak, jak si myslí, že chce vyslychající, aby vypovídal. Proto je nezbytné, aby vyslychající už na začátku výslechu k mladistvému přistupoval spíše jako ke kamarádovi, ale ne tak, aby celá situace byla zlehčena. To začíná již samotným pozdravem a přivítáním mladistvého ve výslechové místnosti. Tímto začíná psychologický kontakt mezi vyslychaným a vyslychajícím, který je pro další průběh zásadní.¹⁹

Zprvu je nutné od mladistvého zjistit zejména jeho postoj k věci a dotvořit si obraz o jeho osobnosti a jeho momentálním psychickém stavu. K samostatnému průběhu výslechu mladistvého a jeho zvláštnostem zejména kapitola 4.8.1.

Zásadní roli při výslechu mladistvého hraje osoba vyslychajícího. Zvláštnost výslechu mladistvého je dána zejména rozdílností osobností vyslychaného a vyslychajícího. Vyslychající by měl mít schopnost navázat s mladistvým takový psychologický kontakt, který zajistí kvalitní výpověď. Touto osobou je příslušník Policie ČR, který se účastní odhalování a vyšetřování protiprávního činu, který podstoupil speciální přípravu pro činnost na úseku mládeže.

Mělo by jít zejména o osobu, která má zkušenosti a dostatečné znalosti v této oblasti, které si stále prohlubuje. Tato osoba by se měla během své praxe zdokonalovat i v taktice výslechu. Tyto letité zkušenosti mohou zamezit nevhodnému působení na mladistvého, neboť vyslychající si získanými zkušenostmi v oboru utvoří určitý nadhled a nebude mít tendence mladistvého hodnotit, což by jistě vývoj mladistvého neblaze ovlivnilo. Vyslychající by ani neměl zastávat roli rodiče nebo vychovatele.

---

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 325-327. ISBN 80-86473-86-4.

Mladiství pachatelé mají mnohdy málo promyšlené lži, proto je nezbytné, aby vyslyšající k případům přistupoval zásadně individuálně a dbal na přípravu výslechu mnohem více, než je tomu u dospělých. Měl by dokonale znát informace o případu, o provedených důkazech a o celém spisu. Tím, že je vyslyšající schopen rychle reagovat na lživé nebo rozporné okolnosti ve výpovědi mladistvého, může dojít k přiznání mladistvého a získání věrohodné a hlavně pravdivé výpovědi. To je dáno zejména tím, že mladiství nejsou mnohdy schopni rychle reagovat na předložené nečekané důkazy a často se po předložení prvního důkazu o jejich lživé výpovědi přiznají.²⁰

Speciální průprava osob, které při řízení přicházejí do styku s mládeží, zajišťuje efektivní kladné působení na tohoto jedince. Je třeba, aby jedinec byl začleněn zpět do společnosti, změnil své chování, svoje hodnoty, uvědomil si, čeho se dopustil, aj. Toho můžeme docílit zejména výchovným přístupem osob, které přicházejí během řízení s tímto jedincem do kontaktu.

---

²⁰ viz kapitoly 4.8.1. a 4.8.2.

4. Metodika procesu poznání protiprávních činů mládeže

Ve své diplomové práci se zejména zaměřím na zvláštnosti způsobů páchaní a zvláštnosti odhalování, vyšetřování a prevence protiprávních činů páchaných mládeží a na znaky těchto protiprávních činů.

Co se mládeže týče, je dáno zejména jejich věkem, fyzickou, rozumovou a mravní vyspělostí, jejich zájmy a jejich zkušenostmi, že se dá utvořit celek společných rysů jimi páchané trestné činnosti, který je bude odlišovat od rysů jiné trestné činnosti. Pro vyšetřovatele je toto zásadní, neboť tento soubor znaků jim ulehčuje práci. Mohou například na základě zjištěných skutečností určit, že pachatelem je mladistvý nebo dítě a zaměřit se na skupinu těchto jedinců hned z počátku vyšetřování.

„Metodikou vyšetřování rozumíme tu část kriminalistické vědy, která odhaluje a zkoumá zákonitosti vzniku stop a zvláštnosti postupů při vyhledávání, zajišťování a využívání stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací vzhledem k určitému typu trestného činu a předpokládané typové vyšetřovací situaci,“²¹ tedy v tomto případě vzhledem k trestné činnosti mládeže. Důležité je, že metodika vyšetřování se na toto odhalování a zkoumání zaměřuje vzhledem k určitému typu nebo druhu trestného činu a předpokládané typové vyšetřovací situaci, neboť v praxi je těžké aplikovat pouze obecné postupy, operace a metody bez zaměření na určitý druh trestného činu nebo vyšetřovací situaci.

Metodikou obecně chápeme jako postup, návod nebo plán, který nám má poradit, jak účelně organizovat nějakou činnost. V kriminalistickém pojetí nám má tedy metodika usnadnit odhalování, vyšetřování a prevenci jednotlivých druhů trestných činů, neboť nám vytyčuje možné postupy odhalování, vyšetřování a prevence, které jsou pro daný druh trestné činnosti charakteristické. Takto specifikované jednotlivé metodiky jsou přínosem pro praxi, neboť „čas nahrává pachateli“ a tudíž snahou kriminalistické vědy je zejména poskytnout praxi rychle aplikovatelné metody a poznatky.²² Proto je důležitější, aby kriminalistické metodiky vyšetřování byly více rozdrobeny, než aby existovala jedna univerzální.

---

²¹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 14. ISBN 978-80-7380-124-3.

²² KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 3. ISBN 80-901923-0-0.

Vzhledem k tomu, že trestné činy můžeme třídit podle určitých společných znaků do jednotlivých skupin, můžeme podle tohoto dělit i metodiky vyšetřování jednotlivých trestných činů (metodika vyšetřování vražd, krádeží, hospodářské trestné činnosti, sexuálních trestných činů, protiprávních činů spáchaných mládeží, aj.). Lze tedy poté odhalovat, zjišťovat a vyšetřovat tyto trestné činy stejnými metodami.

Je nesporné, že každý protiprávní čin je odlišný od ostatních protiprávních činů, ale právě z letité praxe mohly být vymezeny jednotlivé společné znaky trestných činů a tím mohly vzniknout charakteristické stopy, způsoby spáchání, motivy spáchání, charakteristické postupy odhalování a vyšetřování u jednotlivých druhů trestné činnosti. Každý druh trestné činnosti pak může mít vzhledem ke společným znakům svá specifika odhalování a vyšetřování a zároveň i odlišné způsoby prevence.

Pro metodiky vyšetřování a jejich tvorbu platí několik zásad.²³ Jednak je to zásada systémového přístupu. Zde jde zejména o to, že pro praxi a vyšetřovatele je nezbytné, aby metodika vyšetřování konkrétního druhu trestné činnosti byla komplexní, neobsahovala pouze výjimky, měla svou strukturu a byla celistvá, protože jen tak je možné tuto metodiku účelně a rychle využít v praxi.

Další zásadou je dynamičnost tvorby jednotlivých metodik. To je dáno tím, že způsoby páchaní, osobnosti pachatelů, jejich chování na místě činu, jejich zkušenosti a možnosti technických zařízení se mění, proto je nezbytné, aby kriminalistická praxe měla k dispozici metodiky, které „drží krok“ s těmito stále se měnícími faktory. Důležitý pro dynamickou tvorbu je i vědecký a technický pokrok nebo legislativní změny. Dynamičnost souvisí s možností pružného přizpůsobování metodiky vyšetřování určitého druhu trestné činnosti konkrétnímu vyšetřovanému protiprávnímu činu. Jak již bylo řečeno, metodika je sice plán nebo návod, ale musíme to chápat spíše jako doporučený plán nebo návod, nikoliv jako striktně danou šablonu, podle které se musí zásadně každý vyšetřovatel při vyšetřování daného protiprávního činu řídit.²⁴

Pro účely diplomové práce budu pojednávat o metodice vyšetřování trestné činnosti mládeže. Zvláštnosti odhalování, vyšetřování a prevence těchto

---

²³ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 11. ISBN 80-901923-0-0.

²⁴ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 11. ISBN 80-901923-0-0.

činů je dána zejména věkem, rozumovou a mravní vyspělostí, rodinnou výchovou, kamarády, aj.

Metodika vyšetřování trestné činnosti mládeže se dělí na několik subkapitol, jako je kriminalistická charakteristika trestné činnosti mládeže, typické stopy trestné činnosti mládeže, zvláštnosti předmětu vyšetřování, zvláštnosti podnětů k vyšetřování, zvláštnosti prvotních vyšetřovacích a operativně pátracích úkonů, zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování, zvláštnosti následné etapy vyšetřování, zapojení veřejnosti do vyšetřování a prevence.²⁵

Zde je nutné si vymezit nejčastěji páchané protiprávní činy mládeží dle dikce TrZ. Jedná se zejména o krádež (§ 205 TrZ) a loupež (§ 173 TrZ), neboť hlavním motivem mládeže k páchání trestné činnosti je stejně jako u dospělých pachatelů majetek a finanční obohacení.

Krádež má dvě základní skutkové podstaty, ale obě vycházejí ze základní definice krádeže a to, že si pachatel *přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní*, poté je každá doplněna jinými alternativami. Tou první je dle § 205 odst. 1 TrZ situace, kdy se k základní definici krádeže pachatel dopustí ještě jedné z nutných alternativ uvedených v písmenech a) až e):²⁶

- a) a tím způsobí na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou (tzn. škoda dosahující částky nejméně 5.000 Kč dle ustanovení § 138 odst. 1 TrZ),
- b) čin spáchá vloupáním (tzn. vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo jiné jistící překážky s použitím síly dle ustanovení § 121 TrZ),
- c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věci násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí (u této alternativy je nutné, aby násilí nebo pohrůzka násilí byly uskutečněny bezprostředně po činu, tedy v krátkém časovém odstupu, například poškozený pronásleduje pachatele ihned po spáchání činu za účelem získání věci zpět, ale pachatel ho fyzicky napadne nebo mu vyhrožuje bezprostředním násilím; násilím rozumějme použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu, pohrůzkou

---

²⁵ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 7. ISBN 80-7066-602-1.

²⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1978. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

bezprostředního násilí rozumějme pohrůžku takového násilí, které má být vykonáno ihned)²⁷,

- d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě (kapesní krádež) nebo
- e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob.

Druhá skutková podstata je uvedena v ustanovení § 205 odst. 2 TrZ. Jde o speciální recidivu, kdy si pachatel *cizí věc přisvojí tím, že se jí zmocní*, tedy naplní základní definici krádeže, a byl za takový čin (rozumí se tím i obdobný trestný čin například loupež dle ustanovení § 175 TrZ) v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán (§ 205 odst. 2 TrZ). Zde je nutné upozornit na to, že se na pachatele nesmí hledět, jako by nebyl odsouzen (dle TrZ § 69 odst. 4, § 74 odst. 2, § 105 spolu s § 106 a v případě mladistvého zejména ustanovení § 35 ZSVM), protože jinak by nemohlo jít o tuto speciální recidivu.²⁸

V dalších odstavcích § 205 jsou vymezeny kvalifikované skutkové podstaty, jako je například situace, kdy se pachatel jedné ze dvou základních skutkových podstat dopustí jako člen organizované skupiny, způsobí tím větší, značnou nebo škodu velkého rozsahu, aj.

Předmětem v případě krádeže je cizí věc, tou se pro účely trestního zákona rozumí ovladatelný hmotný předmět a dle dikce TrZ i ovladatelná přírodní síla, živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla (§ 134 TrZ), která „*nenáleží pachateli buď vůbec, nebo nenáleží jen jemu a kterou pachatel nemá ve své dispozici.*“²⁹ Pachatel si musí danou věc přisvojit tím, že se jí zmocní, což znamená, že pachatel získá trvalou možnost disponovat s touto věcí a vyloučí dosavadního vlastníka z držení, užívání a nakládání s touto věcí, a to buď vlastní rukou, nebo za pomoci nástroje. Pro spáchání krádeže je nutný úmysl pachatele, který musí směřovat k získání věci nikoliv jen na přechodnou dobu.³⁰

Loupež je vymezena v ustanovení § 173 TrZ. Tento trestný čin se řadí dle terminologie TrZ mezi trestné činy proti svobodě. Základní skutkovou podstatou

---

²⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1985-1986. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

²⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1988. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

²⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1982-1983. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

³⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1982-1983, 1987. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

loupeže je situace, kdy užije pachatel proti jinému násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Kumulují se zde dva objekty a to jednak osobní svoboda (svoboda rozhodování v majetkové sféře) a jednak majetek.³¹

Násilím rozumějme použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu a je prostředkem ke zmocnění se cizí věci.³² Násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí musí zásadně předcházet zmocnění se věci, neboť jinak by mohlo jít o trestný čin krádeže dle § 205 odst. 1 písm. c) TrZ.³³ Násilím je trestný čin spáchán i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí nebo jiným podobným způsobem (§ 119 TrZ).

Úmysl pachatele musí směřovat jednak k použití násilí, kterým chce překonat nebo znemožnit odpor pachatele, tak i k tomu, aby se mohl zmocnit dané věci,³⁴ proto je tento čin dokonán již užitím násilí nebo pohrůžkou bezprostředního násilí.

V dalších odstavcích 2, 3 a 4 ustanovení § 173 TrZ jsou vymezeny kvalifikované skutkové podstaty loupeže, jako je například spáchání loupeže jako člen organizované skupiny, způsobení těžké újmy na zdraví, způsobení smrti, způsobení značné škody nebo škody velkého rozsahu, aj.

Institut cizí věci je zde shodný jako je tomu v případě krádeže (viz výše).

4.1. Kriminalistická charakteristika trestné činnosti mládeže

Kriminalistická charakteristika trestného činu je činnost, při níž se snažíme popsat typické kriminalisticky relevantní znaky trestného činu, které podstatně ovlivňují tvorbu stop, nebo samostatný proces poznání trestného činu (odhalování a vyšetřování). Mezi základní znaky kriminalistické charakteristiky trestného činu

---

³¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné. 7.*, přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 595. ISBN 978-80-7478-616-7.

³² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné. 7.*, přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 595. ISBN 978-80-7478-616-7.

³³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 2.* vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1727. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

³⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář. 2.* vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1730. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

patří způsob spáchání trestného činu, motiv trestného činu, osobnostní rysy pachatele.³⁵

Jak bylo řečeno výše, pro kriminalistické účely je nutné rozřídít jednotlivé trestné činy do společných skupin a to zejména pro rychlejší a účelnější odhalování, vyšetřování a prevenci jednotlivých trestných činů. Pro kriminalistiku není rozhodující kritérium dělení dle TrZ (tedy dle objektu trestného činu), ale rozdělení trestných činů dle jejich společných znaků, tedy dle jejich kriminalistické charakteristiky. Pro každou skupinu druhově podobných trestných činů je vytvořena samostatná metodika.³⁶ V našem případě je rozhodujícím prvkem, dle kterého vymežíme metodiku vyšetřování, osoba pachatele, tedy pachatel z řad mládeže. Právě osoba pachatele nám v našem případě dává specifika metodiky vyšetřování tohoto druhu trestné činnosti.

Kriminalistická charakteristika má pro praxi několik významů. Může sloužit jako pomůcka pro vyšetřování a objasňování dalších protiprávních činů téhož druhu. Vyšetřovatel se na počátku vyšetřování snaží vytvořit si kriminalistickou charakteristiku daného činu a tu pak podřadit pod druhově stejnou kriminalistickou charakteristiku již popsanou v některé z metodik vyšetřování. Vzhledem k tomu, že metodiky vyšetřování jednotlivých druhů protiprávních činů jsou lety prověřené, může v případě, že nemá k dispozici veškeré relevantní skutečnosti o daném protiprávním vyšetřovaném činu, využít znalosti o již popsané metodice vyšetřování stejného druhu protiprávních činů a vyvozovat z ní správné závěry. Tím, že vyšetřovatel určí, jakou metodiku by měl aplikovat, dostávají se mu i poznatky o typických osobnostních rysech pachatele. To může vyšetřovateli pomoci zejména v případech, kdy po pachateli pátrá, neboť může určit nejpravděpodobnější místa výskytu tohoto pachatele (místa, kde se obvykle schází mládež). Dále v případech, kdy je nutné určit zvláštnosti výslechu tohoto pachatele (zvláštnosti výslechu mládeže) nebo zhodnotit, jaký využije psychologický přístup k tomuto pachateli, aj.³⁷

Pro kriminalistickou praxi je nezbytné, aby vyšetřovatelé měli určitý doporučený plán postupů, charakteristických stop a typických osobních vlastností

---

³⁵ KONRÁD, Zdeněk. PORADA, Viktor. STRAUS, Jiří. SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s. 167. ISBN 978-80-7380-547-0.

³⁶ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 5. ISBN 80-901923-0-0.

³⁷ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 7. ISBN 80-901923-0-0.

pachatelů stejného druhu trestných činů, neboť vyšetřování je tímto usnadněno a dá se očekávat jeho efektivita a rozhodně rychlejší průběh. U mládeže je tento časový požadavek znásoben právě z toho důvodu, že u mladistvých pachatelů je nutné, aby jejich spáchané protiprávní činy byly vyřešeny co nejdříve a oni byli co nejdříve „potrestáni“ a tím bylo zamezeno jejich další páchaní protiprávních činů, zajištěna jejich urychlená výchova správným směrem v souladu se zákonem a zajištěna včasná snaha, aby změnil svůj postoj, svoje hodnoty a názory. U mládeže je totiž mnohem důležitější než u dospělých pachatelů správná represe a prevence.

Pojem mládež, mladistvý a dítě byly vysvětleny v kapitole 1.1. Zde šlo zejména o vysvětlení těchto pojmů vzhledem k dikci platného práva. V této kapitole bych se na tyto pojmy zaměřila z hlediska kriminalistiky.

Kriminalistika stejně jako platné právo pod pojem trestná činnost mládež zahrnuje trestnou činnost dětí (0-15 let) a trestnou činnost mladistvých (15-18 let), ovšem pod pojem mládež například docent Konrád³⁸ řadí i osoby ve věku 18-24 let. Neboť jde o to, že tyto osoby se mohou dopouštět protiprávní činnosti stejným způsobem jako mládež, proto je možné využít poznatky metodiky vyšetřování trestné činnosti mládeže i pro trestnou činnost páchanou těmito jedinci. Proto z hlediska kriminalistiky pod pojem mládež řadíme jednak děti a mladistvé (dle terminologie ZSVM), tak i mnohdy osoby ve věkovém rozmezí 18-24, dalo by se říci, osoby ve věku blízkém věku mladistvých, i když ti jsou dle současné judikatury ve věku 18-21 let. To je dáno zejména jejich mladým věkem, rozumovou vyspělostí, malými zkušenostmi, aj.

Zvláštní skupinou jsou děti (0-15 let), neboť jejich protiprávní činnost není tak častá v měřítku trestné činnosti páchané nezletilými. Z Přílohy č. 1 je zřejmé, že děti spáchaly něco málo přes 1/3 z celkové kriminality mládeže, jak v roce 2016, tak i v roce 2017. Dalším důvodem proč se o dětech zmiňují zvlášť, je skutečnost, že řízení o činech jinak trestných spáchaných těmito jedinci kromě TrŘ, ZSVM jako *lex specialis* upravuje i OSŘ (§ 96 ZSVM). Tato forma řízení se použije i v případě mladistvých, kteří nejsou trestně odpovědní dle ustanovení § 5 odst. 2 ZSVM (z důvodu nedostatečné trestní odpovědnosti vzhledem k duševní poruše nebo nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti). Tato

---

³⁸ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 200. ISBN 80-901923-0-0.

speciální forma řízení je dána zejména z toho důvodu, že pokud se tito jedinci dopustili činu, který by za jiných okolností byl trestným činem, ale vzhledem k jejich věku nebo nedostatku trestní odpovědnosti tomu tak není, nemůžeme postupovat dle trestních předpisů, zejména TrŘ.³⁹ Vzhledem k mému tématu práce bych se soudním řízením ve věcech těchto jedinců více nezabývala.

Děti můžeme dále dělit na tři kategorie a to vzhledem k jejich věku. Jde o kategorii dětí předškolního věku (0-6 let), děti mladšího školního věku (6-12 let) a děti staršího školního věku (12-15 let). Mezi 11. a 12. rokem věku dítěte dochází k zásadnější psychické zralosti, což souvisí i s trestním právem.⁴⁰ Tato hranice je znatelná například v ustanovení § 93 odst. 2 ZSVM, kdy je možné uložit ochrannou výchovu i dítěti, které dovršilo dvanáctý rok svého věku a nepřekročilo patnáctý rok, a to v případě, že se dopustí činu, za něj TrZ umožňuje uložení výjimečného trestu. Je zde tedy vidět snahu zákonodárce umožnit soudu uložení ochranné výchovy i těmto jedincům v těchto zvlášť zavrženíhodných případech.

4.1.1. Typické způsoby páchaní protiprávních činů mládeží

Nejdůležitější částí kriminalistické charakteristiky je způsob spáchání protiprávního činu, protože nejvíce ovlivňuje proces vzniku stop a možnost odhalení protiprávního činu. Způsob spáchání protiprávního činu nám napomáhá nalézt ve stopách odraz činností a vlastností pachatele, odrazy věcí jako jsou zbraně, nástroje, obuv, aj.⁴¹

Způsob spáchání nám tedy napovídá, jak pachatel při činu postupoval, jaké užil nástroje, například komunikační technologie jako jsou mobilní telefony, zbraně, a jak se pohyboval, například údery, kopy, chůze, aj.

Způsob spáchání nedospělými jedinci se od způsobu spáchání trestného činu dospělými jedinci v několika ohledech liší. Mnohdy už ze způsobu spáchání protiprávního činu můžeme rozpoznat, že pachatelem je osoba mladší 18 let. Způsob spáchání provinění nebo činu jinak trestného mladistvým nebo dítětem je

---

³⁹ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 815-816. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

⁴⁰ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. s. 355. ISBN 80-86432-08-4.

⁴¹ STRAUS, Jiří. PORADA, Viktor. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 50, 51. ISBN 978-80-7380-666-8.

dán především jeho věkem, rozumovou, mravní a fyzickou vyspělostí a jeho momentálními potřebami.

Právě díky konkrétnímu specifickému způsobu jednání a chování pachatele při spáchání protiprávního činu můžeme odlišit protiprávní činy jednoho druhu od skupiny protiprávních činů druhově odlišných.⁴²

Ze způsobu spáchání protiprávního činu lze zjistit mnoho kriminalisticky relevantních informací. Význam poznatků o způsobu spáchání protiprávního činu pro kriminalistiku spočívá zejména v těchto směrech⁴³:

- Význam pro kriminalistickou evidenci „modus operandi systém“ (MOS) nebo-li evidenci založenou na společných znacích způsobů spáchaných protiprávních činů. Jednak se jedná o evidenci známých pachatelů dle způsobů jejich spáchání protiprávního činu, a jednak o evidenci spáchaných neobjasněných protiprávních činů dle způsobů jejich spáchání. V případě objasňování protiprávního činu, kde je neznámý pachatel, můžeme porovnáním s těmito dvěma evidencemi dojít k závěru, že objasňovanou trestnou činnost páchal s největší pravděpodobností již evidovaný pachatel nebo též pachatel spáchal uvedené neobjasněné činy.⁴⁴ Toto je důležité zejména z toho důvodu, že k objasnění protiprávního činu mohou vyšetřovatelům pomoci již objasněné skutečnosti z evidovaného činu.
- Význam pro vytyčování vyšetřovacích verzí spočívá v tom, že po zjištění nejruznějších skutečností na místě činu, můžeme vytyčit vyšetřovací verzi o pachateli protiprávního činu, o jeho činnosti na místě činu, o odchodové a příchozí cestě na místo činu. Proto například můžeme určit fyzické dispozice pachatele vzhledem k otvoru, který sloužil jako pachatelova příchozí a odchozí cesta,

---

⁴² RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: A. Čeněk, 2001. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). s. 25. ISBN 80-86473-03-1.

⁴³ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 101-102. ISBN 978-80-7380-589-0.

⁴⁴ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: A. Čeněk, 2001. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). s. 34. ISBN 80-86473-03-1.

rozumovou úroveň pachatele vzhledem k požadavkům na obsluhu různých zařízení (např. počítačů), aj.⁴⁵

- Význam pro kriminalistickou prevenci jsou informace o způsobu spáchání protiprávního činu důležité zejména z toho důvodu, že můžeme díky těmto znalostem zamezit určitému pachateli v dokončení, v pokračování nebo v opakování trestné činnosti tím, že budou vyhodnoceny doposud známé znaky způsobu páchaní jeho trestné činnosti a přijmou se potřebná opatření (například mladistvého, který vykrádá chatařské objekty nacházející se v těsné blízkosti u sebe, pravidelně 1x za dva týdny, v přibližně stejnou dobu a využívajícího pro vstup stále stejný nástroj, je možné ho přijetím vhodných bezpečnostních opatření při dalším podobném činu dopadnout a zamezit tím jeho dalšímu páchaní této činnosti).⁴⁶ Dále je možné poznatky o způsobech spáchání zevšeobecnit a využít je pak pro předcházení trestné činnosti například vhodným pouličním osvětlením kritických míst v nočních hodinách, posílením hlídkové činnosti policie, využitím vhodných zabezpečení počítačů, aj.⁴⁷

Základní společné rysy způsobu spáchání provinění nebo činu jinak trestného těmito jedinci dle profesora Musila⁴⁸ jsou:

- **nedostatek plánovitosti a přípravy k protiprávnímu činu**

Pokud je již trestný čin připravován, tak je tato příprava nedokonalá, neúplná nebo povrchní. Většinou zde tedy bude chybět příprava nástrojů a zbraní, sledování zvyků a návyků oběti, příprava úniku z místa činu. S tím souvisí i skutečnost, že mnohdy je předmět trestného činu zcela náhodný, nevytipovaný a jeho výběr často odpovídá momentální potřebě pachatele. Často pak tito pachatelé odcizí věc, která je pro ně momentálně nezbytná, věc módní, někdy i věc oproti

---

⁴⁵ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 101. ISBN 978-80-7380-589-0.

⁴⁶ PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001. s. 66. ISBN 80-7204-194-0.

⁴⁷ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 102. ISBN 978-80-7380-589-0.

⁴⁸ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 147. ISBN 80-7066-602-1.

jiným věcem bezcenná (krádež autorádia ve vozidle, krabičky cigaret, láhve alkoholu, zbraně, nože, aj.).

- **emotivnost a brutálnost**

Dalším rysem této trestné činnosti je chování pachatelů, které je emotivní, živelné a často neúměrně brutální a tvrdé, což se vyznačuje například zbytečným vandalstvím na místě činu nebo zbytečnou hrubostí k oběti. To ve výsledku ale může znamenat zanechání více stop na místě činu a tím snadnější dopadení pachatele.

- **skupina, parta**

Pro většinu trestných činů páchaných mládeží je typické, že se jí nedopouštějí sami, nýbrž ve skupinách či různých partách složených ze společně smýšlejících jedinců, jedinců zastávající stejné hodnoty, či vrstevníků. Jde tedy dle dikce TrZ o spolupachatelství. Pachatelův úmysl v tomto případě směřuje k dokonání daného trestného činu, ale i ke společnému jednání více osob.⁴⁹ Dle judikatury Nejvyššího soudu (např. Rt 66/1955 Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek NS) je irelevantní, jestli v daném případě spáchal každý jen část jednání, které dohromady naplnily znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo přímo každý svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu.

Tyto skupiny bývají zřídka organizované nebo jejich organizovanost je velice malá. Skupinově páchaná trestná činnost je u pachatelů z řad mládeže častá, neboť skupina pachatele fyzicky i psychicky podporuje, pachatel si pak může dovolit napadnout i silnější oběť než je on sám. Pachatel má ve skupině větší odvalu a snahu „zapadnout“ do skupiny.

Ve skupině se mladí pachatelé cítí být ve větší anonymitě a vlivem skupiny si někdy ani neuvědomují, jak špatné je jejich chování, neboť skupina je přesvědčuje o tom, že dělají správnou věc. Tím mám na mysli samozřejmě i vyburcování a povzbuzování k páchaní daného provinění.

Právě skupině, partě nebo kamarádům se většinou mladistvý svěřuje s plánem spáchat trestný čin, u nich si mnohdy až po spáchání trestného činu

---

⁴⁹ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 191-192. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

zajišťuje alibi, s nimi si rozděluje nebo utrácí finanční výtěžek ze spáchané trestné činnosti a jsou to právě oni, kterým se chlubí tím, že dané proviněné spáchal.⁵⁰

Jako příklad nutnosti svěřovat se kamarádům s úmyslem spáchat protiprávní čin, bych uvedla případ nezletilého Matěje, který se dopustil trestného činu vraždy dle ustanovení § 140 TrZ, ovšem vzhledem k jeho věku (14 let) není trestně odpovědný a tak je v jeho případě trestní řízení nepřijatelné. Ovšem pro účely mé diplomové práce je toto nepodstatné.

Nezletilý Matěj byl adoptovaný Miroslavem D. a Marií D. když mu byly 4 měsíce. Zpočátku byl nezletilý bezproblémový, rodiče mu věnovali veškerou péči a lásku a až nadstandardně o něj pečovali. Ovšem během 8. ročníku na ZŠ začal mladistvý chodit za školu, nosit poznámky (zejména z důvodu zapomínání věci), zhoršily se mu známky. To byl také důvod, proč mu jeho matka, kterou všichni hodnotili jako milující s ochranářskými sklony, ukládala různé domácí tresty, zakazovala chodit ven s kamarády nebo mu zakazovala hraní PC her do doby, než bude mít hotové domácí úkoly a bude řádně připraven do školy. Jeho otec byl na syna spíše mírný a méně důsledný, neboť byl většinu času v práci, a výchova tedy spočívala zejména na matce. Ovšem jinak byly vztahy v rodině popisovány kladně, dokonce pár týdnů před vraždou matky byla celá rodina na jarních prázdninách na horách, kdy je z fotografií zřejmé, že nezletilý svou matku objímá kolem ramen. Mladistvý Matěj se s uloženými tresty málokdy ztotožnil a mezi ním a matkou docházelo stále častěji k hádkám, které vyústily smrtí poškozené Marie D., matky nezletilého.

Předmětný den se nezletilý se svým kamarádem rozhodl, že nepůjdou do školy a místo na vyučování jeli do obchodního centra, kde nezletilý Matěj koupil svému kamarádovi značkovou čepici a najedli se ve fast foodu. Toto potvrdily výpovědi jeho kamaráda a školní vychovatelky, která byla ten den shodou náhod v předmětném obchodním centru, nakonec toto potvrdil i nezletilý. O synově záškoláctví v ten den se dozvěděl jeho otec (právě od zmíněné vychovatelky), který mu zavolal a domluvil mu, aby se ihned vrátil do školy. To nezletilý nakonec udělal.

Nezletilý později při prvotním výsledku tvrdil, že po návratu ze školy našel matku ležet na zemi, kdy byla celá od krve. Z domu se v tu chvíli snažili vyběhnout dva maskovaní muži, kteří ho, když se je pokoušel zastavit, pořezali.

---

⁵⁰ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 11. ISBN 80-7066-602-1.

Vyšetřováním a výslechy došli kriminalisté k závěru, že nezletilý na svou matku čekal po návratu ze školy doma. Matka se s ním snažila řešit jeho záškoláctví a známky a přikázala mu, aby jí donesl žákovskou knížku. V ten moment se na ní nezletilý zezadu vrhl a bodl jí postupně dvaceti šesti ranami, o jejichž tvrdosti a intenzitě napovídá i ohnutá čepel prvního nože, po jehož zničení si nezletilý došel do kuchyně ještě pro jeden nůž, kterým vraždu dokončil.

Nezletilého mimo jiné usvědčily i výpovědi jeho kamarádů. Zejména chlapce, se kterým ten den byl za školou, z jehož výpovědi vyplynulo, že se mu nezletilý Matěj svěřil s úmyslem zabít svou matku. Kamarádovi ten den řekl: „Máma mě sere, ubodám ji“. Poté co mu kamarád nevěřil, nezletilý svůj úmysl začal detailněji popisovat a mluvil o něm celý zbytek dopoledne a následně mu i předvedl, jak bude útok nožem probíhat a u tohoto se smál. Dalším, komu se se svým úmyslem svěřil, byli jeho spolusedící ve školní lavici a kamarádka ze školy. Těmto dvěma svůj úmysl popisoval shodně, jako tomu bylo u prvního kamaráda. Jako poslednímu se svěřil kamarádovi, se kterým šel ze školy domů. Tomu dokonce chtěl ukázat vražednou zbraň, kterou si k činu vybral. Ovšem ten návštěvu u nich doma odmítl a šel domů.⁵¹

Na tomto příkladu je zřejmé, že kamarádi mají na mladistvé pachatele vliv a že jsou to právě oni, kterým se mohou se svým úmyslem svěřit nebo se jim po spáchání mohou chlubit tím, co provedli. Vzhledem k tomuto je nutné, aby vyšetřovatelé věnovali pozornost kamarádům a vrstevníkům, se kterými možný pachatel z řad mládeže tráví čas, neboť to mohou být právě oni, kteří kriminalisty navedou správným směrem a vyšetřování protiprávního činu značně usnadní.

- **alkohol a jiné návykové látky**

Dalším společným rysem profesor Musil označuje vliv alkoholu na páchaní trestné činnosti. Domnívám se, že v dnešní době je vliv alkoholu doplněn ještě drogami. Je zřejmé, že u těchto dvou faktorů je složitě říci přesná čísla, neboť tato trestná činnost bude z větší části latentní. Alkohol a drogy silně ovlivňují myšlení a chování mladistvého pachatele. Ten jejich vlivem získá větší odvahu, ztratí zábrany, začne nepřiměřeně reagovat na okolní podněty nebo začne

---

⁵¹ HYNEK, Michal a Milan JUŠTA, 2015. *Máma na obtíž*. Kriminalistický sborník. Praha: Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, LIX(1), s. 26-35.

být více agresivní. Jako příklad neblahého vlivu alkoholu na myšlení a chování mladistvých jedinců, bych uvedla případ podrobně rozebraný v Příloze č. 2.

- **opakovanost**

Způsob spáchání daného trestného činu se u mladistvého velice často opakuje. Vzniká tak charakteristický soubor stop páchané trestné činnosti tím samým pachatelem. Často také pachatel páchá trestnou činnost na stejném místě nebo v bezprostřední blízkosti. To je dáno i tím, že málokdy se mladistvý na místo činu dopravuje automobilem, proto se trestné činnosti dopouští v místě svého bydliště. Ovšem toto nemusí tak docela platit ve velkých městech, kde možnost využití MHD je značná a mladistvý často nechodí do školy nebo do práce v místě svého bydliště.

- **nedůslednost**

Mladistvý pachatel se mnohdy nezabývá otázkou zahlazování stop. Je to dáno jednak jeho věkem a jeho rozumovou vyspělostí, ale také tím, že daný skutek spáchá unáhleně, emotivně a živelně. Mnohdy si neuvědomuje, jaké následky pro něj může mít spáchaný čin, proto se zahlazováním stop příliš nezabývá. To samozřejmě značně napomáhá práci vyšetřovatelů, neboť ti mají dostatek relevantních kriminalistických stop na místě činu. Někdy je již z pohledu na místo činu poznatelné, že se protiprávního činu dopustil pachatel z řad mládeže. Jedná se například o trasologické stopy malých bot, vypáčené malé střešní okno, zanechaný dopis s písmem mladistvého pachatele, aj.

U mladistvých pachatelů můžeme někdy pozorovat snahu působit na svědky. Často se svědky, o kterých vědí, že existují, navážou kontakt v úmyslu jim pohrozit nebo je ovlivnit, aby je neusvědčili.

Samozřejmě se každý čin od jiného liší, ovšem zde jsem se snažila vymezit základní a často se opakující způsoby páchaní trestné činnosti těmito pachateli.

4.1.2. Příčiny a podmínky delikventního chování mládeže

Pro kriminalistickou charakteristiku je nesporně důležité i vymezení základních příčin a podmínek, za kterých mládež trestnou činností páchá, neboť u mládeže se příčiny trestné činnosti často opakují a pro vyšetřovatele může být určitým vodítkem i příčina vzniku jejich delikventního chování.

Tyto příčiny se mohou vzhledem k příčinám u dospělých jedinců lišit a to zejména z toho důvodu, že mládež je snáze ovlivnitelná a zmanipulovatelná. Vzhledem k tomu, že tito pachatelé nemají dostatečné životní zkušenosti a nejsou tolik rozumově vyspělí, aby si utvořili vlastní názory, přebírají často myšlenky a názory svého okolí. Proto jako zásadní příčiny chování těchto delikventních jedinců považují vliv rodiny, party, skupiny, médií nebo školy. Jsou to osoby, se kterými měli možnost tito jedinci přijít za svůj život skoro do každodenního kontaktu. Dalšími faktory, které mají nesporně vliv na chování delikventů z řad mládeže, jsou jejich věk, rozumová a mravní vyspělost, jejich zájmy a potřeby, aj.

Pachatelé z řad mladistvých se nacházejí ve věku, kdy se mění jejich osobnost, jejich hodnoty, upevňují své názory, nastává období vzdoru a snahy se osamostatnit. Vliv rodiny se v tomto věku ztrácí a nahrazuje ho vliv party a vrstevníků. Toto samozřejmě souvisí s jejich trestnou činností.⁵²

Obecně je dáno, že příčina je realizovaná za určitých podmínek nebo v určitých podmínkách. Jde o okolnosti, které napomáhají, nebo ulehčují spáchání trestné činnosti.⁵³ V případě mladistvých jimi můžeme chápat například páchání trestné činnosti během fotbalových zápasů nebo ve skupině osob, kdy je do jisté míry zaručená anonymita jedince, tento jedinec by předmětný protiprávní čin nespáchal, pokud by byly dány jiné podmínky. Domnívám se, že kriminalita mládeže ve velkých městech bude také více anonymní a hlavně riziková jedinci zde skupiny rizikové mládeže snáze vyhledají a přidají se do nich, než je tomu u malých měst. Proto považují za možnou podmínku kriminality mládeže i místo bydliště ve velkých městech jako je Praha, Brno, Ostrava, aj.

---

⁵² MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 148. ISBN 80-7066-602-1.

⁵³ CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1998. s. 7.

Mezi zásadní příčiny kriminality mládeže patří tedy vliv rodiny a její špatná výchova, vliv okolí a party, nedostatečné působení školy, vzdělání daného jedince, recidiva, alkoholismus a toxikomanie.⁵⁴

4.1.2.1. Rodina

Rodina je základní jednotkou společnosti. Každý, ať už chceme, nebo nechceme, jsme ovlivněni výchovou, působením nebo myšlenkami své rodiny. Výchova rodiny je pro každého jedince významná zejména z toho důvodu, že přebíráme myšlenky ostatních členů rodiny, jsou nám na základě výchovy vštěpovány základní morální hodnoty, úcta a vztah k dodržování určitých zásad, na kterých je založená celá společnost. Pokud se jedinci tohoto nedostane již od útlého věku, je pak větší pravděpodobnost jeho delikventního chování. Častými faktory působícími ve špatném rodinném prostředí je například závislost rodičů na alkoholu nebo jiných návykových látkách, kriminalita ostatních členů rodiny, nepřiměřená výchova, lhostejnost rodičů k chování dítěte ve škole a při trávení volného času, pobyt dítěte v dětském domově nebo jiném podobném ústavu. Ovšem vyskytují se i případy, kdy pachatel pocházel z dobře situované rodiny, ovšem rodiče upřednostňovali svoje zájmy a práci před jejich dítětem a jeho výchovou, které se snažilo pouze upoutat jejich pozornost právě tím, že se dopustil protiprávního činu.⁵⁵

Dle mého názoru může být příčinou delikventního chování jedince i skutečnost, že vyrůstal v rozvrácené rodině, s jedním nevlastním rodičem (například vlastní matka a nevlastní otec) nebo nevyrůstal vůbec v rodině (ústav, dětský domov, aj.) Dnes je již celkem běžné, že se rodiče rozvedou a dítě si nechávají ve střídavé péči, což nemá mít dle mého názoru dobrý vliv na rozvoj a osobnost takto mladých jedinců. Proto se tyto jedinci mohou snažit na sebe upoutávat pozornost, neboť rodiče v těchto situacích často zajímá pouze vlastní dobro, nebo mohou nevhodně trávit svůj volný čas a rodiče o tom ani nemusí vědět, nebo rodiče dítěti dávají až příliš velkou volnost, což může dítě zneužívat. Jsem si jistá, že pokud rodič neprojevuje dostatečný zájem a starost o dítě, je mnohem pravděpodobnější, že se uchýlí k delikventnímu chování.

---

⁵⁴ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 168-170. ISBN 978-80-7380-042-0.

⁵⁵ CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1998. s. 9.

Rodina a její správná výchova v případě mládeže hraje velmi podstatnou roli, neboť špatná nebo nedostatečná výchova může mít za následek kriminalistickou kariéru jedince z řad mládeže. Jako příklad bych uvedla případ mladistvého R.M.

Mladistvý R.M. se narodil mimo manželství (rodiče spolu pouze žili). Otec se rozchodu s matkou R.M. odstěhoval a R.M. byl svěřen do jeho péče, kterou vykonával se svou novou manželkou, nevlastní matkou R.M. Matka R.M. odjela do ciziny.

R.M. ukončil docházku na základní škole a nastoupil na učiliště. Na základě hodnocení ze základní školy byl R.M. obtížně vychovatelný žák, patřící mezi nejslabší a péče rodiny se jevila jako nedůsledná. Po nástupu na učiliště zemřel otec mladistvého a výchovu převzala pouze nevlastní matka. V tu dobu mladistvý učiliště nedokončil z důvodů hrubých přestupků v chování a byl přeřazen na jiné učiliště. Na tomto druhém učilišti byla jeho výuka ukončena během prvního roku studia, neboť se dopouštěl porušování učilištního řádu. Z hodnocení tohoto učiliště vyplývá, že šlo o problémového žáka, který měl negativní vliv na ostatní učně a který se na škole dopouštěl krádeží.

Po vyloučení nastoupil do pracovního poměru v dole a byl ubytován na internátě. To se ukázalo jako nevhodné, neboť mladistvý R.M. působil potíže, nebyl ochotný se podřizovat výchovnému působení internátu, byl agresivní a vracel se na internát často opilý. Po tomto jeho chování navrhla jeho nevlastní matka soudu, aby byl mladistvému určen zákonný zástupce, neboť mladistvý není ochoten jí respektovat a ona nechce nést odpovědnost za jeho chování, proto byl mladistvý předán své babičce, se kterou začal bydlet.

V tu dobu již nepracoval, domů s ním chodila pochybná společnost a byl často opilý. Nedlouho poté byl vzat do vazby a později odsouzen na čtyři měsíce zejména za trestné činy krádeží. Po jeho propuštění nedošlo k jeho nápravě, a ani neměl kde bydlet, neboť jeho babička již zemřela. Proto přespával u různých osob, půjčoval si peníze a dopouštěl se menších krádeží (v bytech, čekárnách, u své nevlastní matky, aj.). Až do okamžiku kdy se dopustil závažné trestné činnosti loupeže.

Mladistvý R.M. spolu s dalšíma dvěma pachateli již od brzkých poledních hodin předmětného dne popíjeli piva i tvrdý alkohol. Vzhledem k tomu, že ani jeden z nich neměl příliš velké finanční prostředky, brzy jim došly peníze. Z tohoto důvodu se rozhodli, že se dopustí loupeže v nedaleké benzínové pumpě a tím si

obstarají dostatek finančních prostředků na další alkohol. Čin se jim podařilo dokončit, ovšem brzy byli všichni tři dopadeni a odsouzeni (mladistvý R.M. byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 4 roky).

Na tomto případě je vidět vliv nedostatečné výchovy, která měla za následek jednak páchaní protiprávních činů mladistvým, tak i zřejmě celoživotní ovlivnění mladistvého R.M., jehož převýchova bude obtížná.⁵⁶

4.1.2.2. Parta, skupina

Další příčinou delikventního chování mládeže je vliv party nebo skupiny. Každý z nás se potřebuje shromažďovat v určitých uskupeních ostatních lidí stejně smýšlejících, majících společné zájmy nebo hodnoty, neboť je to lidskou přirozeností. Vliv party je stejně nezanedbatelný jako vliv rodiny a její výchovy a u mládeže je tento vliv mnohdy mnohem větší než u dospělých jedinců. Problém nastává v situaci, kdy parta vystupuje protispolečensky, agresivně, prosazuje rasovou nesnášenlivost, aj.⁵⁷

Není neobvyklé, že jedinec z nefunkční nebo majetkově nezajištěné rodiny bude mít vyšší míru zájmu na tom, aby ho parta jeho vrstevníku přijala kladně, proto se snaží mnohem více o přijetí do party, než jedinec z funkční rodiny.⁵⁸ Je to dáno jeho pocitem, že nikam nepatří, že se mu rodina dostatečně nevěnuje, nesdílí jeho úspěchy. Jedinec z funkční rodiny tuto potřebu má mnohem menší.

Více k vlivu party a skupiny v kapitole č. 4.1.1.

4.1.2.3. Škola a média

Většinu života děti a mladiství tráví ve škole nebo jiném podobném zařízení, proto vliv školy na chování a myšlení těchto jedinců je nezanedbatelný. Škola by měla žákům vytvářet vhodné podmínky pro jejich rozvoj a zároveň určovat mantinely, které jsou společensky přijatelné. Vliv na tyto jedince má zejména učitel, který s ním přichází do každodenního kontaktu. Příčinami

---

⁵⁶ PILZ, Rudolf. MINAŘÍK, Zdeněk, 1985. *Velký „balík“*. Kriminologický sborník. Praha: federální správa Veřejné bezpečnosti ve vydavatelství Naše vojsko n.p., 29(4). s. 198-204.

⁵⁷ STRAUS, Jiří. *Kriminologická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 253. ISBN 978-80-7380-124-3.

⁵⁸ MATOUŠEK, Oldřich. MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. str. 83. ISBN 978-80-7367-825-8.

možného delikventního chování jedince jsou zejména špatný prospěch, arogantní přístup učitelů, špatná spolupráce mezi rodiči a školou, nepravidelná školní docházka, nevhodné chování žáků k učitelům a učitelů k žákům, aj.⁵⁹

Zde je nezbytné, aby pedagog, který přichází s mládeží do každodenního kontaktu, případně předcházel, řešil nebo alespoň upozorňoval rodiče (nebo OSPOD) na možné příznaky delikventního chování (záškoláctví, nevhodné chování, neukázněnost, šikana, aj.) těchto jedinců. Prevence je u těchto jedinců velice nezbytnou, neboť jsou snáze ovlivnitelní a jedním z možných způsobů, jak zabránit možnému delikventnímu způsobu života těchto jedinců, je změna jejich životních hodnot a jejich názorů, což pedagog, jako specialista na mládež, který s nimi je téměř v denním kontaktu, může ovlivnit.

V dnešní době počítačů, tabletů a chytrých telefonů nesmím zapomenout na vliv médií, počítačových her, či filmů. Mladý jedinec je velice náchylný k tomu, aby se těmito komunikačními zařízeními nechal snadno ovlivnit. Často mladí pachatelé čerpají právě inspiraci v počítačových hrách nebo ve filmech, kde jsou zobrazovány a zlehčovány násilné scény, zobrazovány sexuální scény nebo rasová, politická, náboženská a jiná nesnášenlivost, s čímž jistě souvisí rostoucí brutalita a tvrdost při páchaní protiprávních činů.

Vliv na tyto jedince má také samozřejmě televize, rádio nebo internet. Dnešní mládež tráví stále více času na internetu, zejména na sociálních sítích, což může mít vliv na jejich schopnost komunikace, představu o fungování v reálném životě, aj.

4.1.3. Typické motivy

Jak již tomu bývá po desetiletí, nejčastějším motivem trestné činnosti je majetek či finanční obohacení. Není tomu jinak ani u pachatelů z řad mládeže, ovšem u nich se vyskytuje spíše motivace po získání konkrétní, někdy i bezcenné, věci. Jedná se o věc módní a pro pachatele nepostradatelnou, kterou si ovšem sám nemůže koupit. Může se jednat o mobilní telefon, značkové oblečení, PC hra, aj.

---

⁵⁹ CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1998. s. 10.

Když tito pachatelé nemohou získat přímo danou věc, snaží se alespoň o získání dostatečné finanční hotovosti pro zakoupení této věci.⁶⁰

Vzhledem k neojedinělé závislosti mladistvých na alkoholu nebo jiných návykových látkách a herních automatech, bývají často motivem spáchání protiprávního činu i tyto závislosti. Mladiství pachatelé nemívají dostatek finančních prostředků na to, aby si alkohol, cigarety nebo i drogy koupili ze svých financí, proto se uchylují k páchání trestné činnosti za účelem získání finančních prostředků na návykové látky nebo do herních automatů, nebo návykové látky kradou přímo.

Vzhledem k tomu, že pachatelé z řad mládeže mají větší sklony k tomu, aby trestnou činnost páchali ve skupině, je častým motivem i snaha zalíbit se partě, být v partě oblíbený, snaha do party zapadnout, získat v partě autoritu. To je zřejmé zejména u jedinců z problémových rodin (viz výše).⁶¹

Dalšími častými motivy bývá chuť někomu ublížit nebo snaha vyrovnat se kamarádům z bohatších rodin.

4.2. Typické kriminalistické stopy protiprávní činnosti mládeže

Vytyčit typické kriminalistické stopy a místa, kde se mohou tyto stopy nacházet v případě trestné činnosti mládeže, je ulehčením a návodem pro práci kriminalistů, neboť ti tak mohou snáze a účelněji vyhledat, zajistit a využít tyto stopy. Pokud zná kriminalista typické kriminalistické stopy jednotlivých druhů trestné činnosti, může například předpokládat výskyt stop i tam, kde je doposud nenašel.

Kriminalistické stopy můžeme dle profesora Porady a profesora Strause obecně dělit na stopy paměťové, materiální, mikrostopy a digitální, nebo-li počítačové stopy.⁶² Kriminalistickou stopu chápeme jako určitou změnu prostředí nebo ve vědomí člověka, která souvisí s trestným činem a obsahuje kriminalisticky relevantní informaci.⁶³

---

⁶⁰ viz kapitola č. 4.1.1.

⁶¹ MUSIL, Jan. KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. s. 521. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

⁶² PORADA, Viktor. STRAUS, Jiří. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-396-4

⁶³ STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 80. ISBN 978-80-7380-367-4

Pachatelé z řad mládeže nezanechávají výrazně odlišné kriminalistické stopy než dospělí pachatelé. Ovšem je možné očekávat, že na místě činu bude více stop, které nakonec pachatele z řad mládeže přesvědčivě usvědčí, neboť, jak jsem již uvedla, tito pachatelé se často trestné činnosti dopouštějí ve skupině, což způsobuje jednoznačně více zanechaných stop na místě činu než je tomu u jednotlivce. Dále tomu napomůže fakt, že se dopouštějí nadbytečného vandalství nebo hrubosti, což opět zanechává více kriminalistických stop, než u dospělých pachatelů. Může se jednat o více otisků prstů, otisků podrážky, více biologických stop na těle oběti (zejména, když se oběť více brání a přichází více do fyzického kontaktu s pachatelem), aj. Většímu výskytu stop napomůže i to, že jejich snaha po odstranění nebo zamaskování stop je menší než u dospělých jedinců. Toto vše nasvědčuje faktu, že v případě pachatelů z řad mládeže lze očekávat více stop než je tomu u pachatelů dospělých.

V neposlední řadě lze očekávat, že na místě činu budou stopy, které nasvědčují tomu, že pachatelem je mladistvý. Jde například o trasologickou stopu odpovídající malé velikosti nohy mladistvého, vzhled písma ve výhrušném dopisu bude odpovídat stylu písma mladých pachatelů, hlasový záznam bude napovídat, že hlas patří mladistvému pachateli, aj.

Fakt, že protiprávní čin spáchal právě jedinec z řad mládeže, bude mít vliv na vznik stop v měřítku uvedeném výše, jinak se typické stopy zanechané na místě činu budou odlišovat podle druhu trestné činnosti, kterou pachatel z řad mládeže páchá. Vzhledem k tomu, že pachatelé z řad mládeže se nejvíce dopouštějí krádeží a loupeží, zaměřím se na typické kriminalistické stopy těchto dvou protiprávních činů.

Pokud se tedy tento jedinec dopustí protiprávního činu krádeže, lze na místě činu očekávat zejména materiální stopy. Například se bude jednat o stopy po použití různých nástrojů, zejména jednodušších (neboť málokdy se pachatel z řad mládeže na trestnou činnost připravuje), jako jsou například stopy po použití šroubováku, páčidla, kladiva, aj. Další charakteristické stopy, které lze na místě činu očekávat jsou stopy daktyloskopické a trasologické, jde zejména o otisky prstů a obuvi. Dále to jsou stopy působení na poškozených objektech, zejména půjde o vypáčená okna, rozbitá skla okenních a dveřních výplní.⁶⁴

---

⁶⁴ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 25. ISBN 978-80-7380-124-3.

Paměťových stop, které získáváme prostřednictvím svědků, v případě krádeží nebude příliš mnoho, neboť mnohdy u činu není nikdo jiný než pachatel nebo pachatelé.⁶⁵

Tomu, že pachatel je z řad mládeže, může nasvědčovat například vylomené okno malých rozměrů, neboť nelze očekávat, že malým otvorem by se do domu či bytu dostal dospělý pachatel, nebo znaky nadměrného vandalismu budou také nasvědčovat tomu, že pachatel je zřejmě z řad mládeže.

Pokud se bude jednat o protiprávní čin loupeže spáchaný pachatelem z řad mládeže, lze na místě činu očekávat jednak stopy materiální, ale i paměťové. Materiální stopy se budou nacházet, jak na místě činu (stopy krve, vlasy, trasologické stopy, daktyloskopické stopy), tak na oběti tohoto činu (bodné, řezné a zhmožděné rány, biologické stopy, aj.), tak někdy i přímo na pachateli (stopy po obraně oběti, povýstřelové zplodiny, krev, aj.). Paměťové stopy v případě loupeže jsou častější než je tomu u krádeží, neboť zde oběť přichází do přímého fyzického kontaktu s pachatelem. Často se ale stává, že oběť svou pozornost při útoku věnuje zbrani, která jí ohrožuje na zdraví a životě, proto není později schopná popsat pachatele, ale pouze zbraň, kterou k činu použil.⁶⁶ Domnívám se ale, že pokud bude pachatelem osoba z řad mládeže, oběť si toto dobře zapamatuje (půjde například o menší vzrůst pachatele, menší sílu, jemnou kůži nebo jemné chmýří začínajících vousů na tváři pachatele, aj.), neboť protiprávní činy páchané jedinci z řad mládeže vzbuzují větší pozornost.

4.3. Typické vyšetřovací situace

Po zhodnocení místa činu, vyhodnocení stop, které se nacházely na místě činu, je nezbytné, aby se vyšetřování posouvalo správným směrem. Zvláště u pachatelů z řad mládeže je důležité, aby jejich odhalení, dopadení a následné řízení bylo co nejrychlejší a aby co nejdříve došlo k nápravě pachatele.

Jednou z důležitých součástí metodiky vyšetřování trestné činnosti mládeže je určení možných vyšetřovacích situací. Je to důležité zejména v případě, kdy se vyšetřování nalézá v určitém bodě a kdy je třeba rozhodovat o další činnosti a postupu. To jakým směrem se bude vyšetřování ubírat, závisí

---

⁶⁵ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 25. ISBN 978-80-7380-124-3.

⁶⁶ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 67. ISBN 978-80-7380-124-3.

právě na možné vyšetřovací situaci příhodné pro konkrétní protiprávní čin. Pro výběr správné vyšetřovací situace slouží zejména zjištěné informace o případu, provedené důkazy, provedená vysvětlení, aj.

„*Vyšetřovací situace je teoretický model vytvořený naukou na základě zobecnění kriminalistické praxe. Jsou to situace, které se nejčastěji vyskytují v procesu poznání jednotlivé skupiny trestných činů (protiprávních činů páchaných mládeží).*“⁶⁷

Prvotní vyšetřovací situace v případě trestné činnosti mládeže závisí na tom, zda zjištěné skutečnosti (ohledání místa činu, výpověď svědků) nasvědčují tomu, že byl daný trestný čin spáchán jedincem z řad mládeže. Pakliže ano, naskytují se nám dvě možnosti. Tou první je, že totožnost konkrétního pachatele je zcela nebo zčásti známa, tou druhou je, že totožnost pachatele je neznáma, ovšem v obou vyšetřovatelé vědí, že jde o pachatele z řad mládeže.⁶⁸

V případě, že nastane jedna z uvedených vyšetřovacích situací, kriminalisté postupují dle odlišných hledisek, než je tomu u trestné činnosti pachatelů z řad dospělých. Je to dáno zejména nutnými specifickými přístupy k pachateli z řad mládeže. V těchto případech kriminalisté využívají postupy obecné metodiky vyšetřování daného trestného činu spolu se specifickými postupy metodiky vyšetřování trestné činnosti mládeže (např. specifika výslechu mladistvého obviněného, specifika konfrontace mladistvého, zjištění duševního stavu mladistvého za pomoci znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a znalce z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie, se specializací na dětskou psychologii, aj.).

V případě krádeží, které jsou u pachatelů z řad mládeže spolu s loupeží nejčastěji páchané protiprávní činy, můžou dle profesora Strause⁶⁹ nastat tři vyšetřovací situace.

První je, kdy pachatel je přistižen na místě činu a odcizené věci má u sebe. Tato situace je nejpříznivější. To se stává například při krádeži zboží v supermarketu.

---

⁶⁷ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 15. ISBN 978-80-7380-042-0.

⁶⁸ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 150. ISBN 80-7066-602-1.

⁶⁹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3.

Druhá situace nastává v okamžiku, kdy pachatel uprchl a jeho popis je znám a tento popis nasvědčuje tomu, že čin spáchal pachatel z řad mládeže. V tomto případě Policie může pronásledovat pachatele „po horké stopě“ a dopadnout ho zanedlouho po činu. Tato situace může nastat v případě, že skutečnost, že byly odcizeny konkrétní věci, je známa relativně brzy po činu. Tato situace je typická například pro kapesní krádeže. V tomto případě se vyšetřovatelé mohou zaměřit na možná místa, kde se schází mládež.

Třetí a nejčastější situace nastává v momentě, kdy informace o pachateli nejsou známy vůbec nebo jen útržkovitě, ale jsou známy informace o odcizených věcech. V tom případě se Policie musí zaměřit na to, co je jí známo, a to jsou místo činu, i když to někdy také nemusí být známo například u kapesní krádeže, a odcizené věci. Využívá se zde taktický směr „od místa činu k pachateli“ a „od věci k pachateli“. V prvním případě nás zjištěné skutečnosti z místa činu mohou dovést k odcizené věci, jde například o krádež drahého obrazu, který vzhledem k jeho vlastnostem můžeme očekávat u někoho ze sběratelů, v bazarech, obchodech se starožitnostmi, aj. V druhém případě je odcizená věc již zajištěna a to buď přímo u pachatele, nebo u někoho, komu ji pachatel prodal nebo daroval.⁷⁰ Je tomu například u krádeže šperku, který mladistvý pachatel dal dárkem své matce, nebo v případě, kdy si mladistvý pachatel odcizené věci schovával do školní skříňky.

Vytyčení vyšetřovací situace pro konkrétní protiprávní čin, která patří mezi typické pro daný druh trestných činů, napomáhá kriminalistům v dalším postupu a směřování vyšetřování.

4.4. Zvláštnosti předmětu vyšetřování

Orgány činné v trestním řízení, zejména v této fázi Policie ČR, musí objasnit a dokazovat, zda se stal daný skutek, zda ho spáchal konkrétní pachatel, podstatné okolnosti případu, které se váží k danému skutku a k danému pachateli, okolnosti, které pachatele vedly ke spáchání, aj.⁷¹ Při tomto běžném postupu ale

---

⁷⁰ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 62, 63. ISBN 80-7066-602-1.

⁷¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 89

musí zároveň dodržovat některé zvláštnosti související s osobou mladistvého pachatele.

V počátku vyšetřování je tedy třeba nejprve zjistit věk pachatele. Pokud orgán činný v trestním řízení dojde k závěru, že věk pachatele je nižší než 18 let, musí kromě obecného postupu dodržovat i zvláštní charakter vyšetřování. Toto je dáno zejména tím, že celé řízení má být vedeno tak, aby bylo možné obnovit narušené sociální vztahy, aby bylo možné začlenit jedince zpět do rodinného a sociálního prostředí a aby byl splněn výchovný účel řízení (§ 3 odst. 1, § 36 ZSVM).

Zvláštními specifiky ve vyšetřování trestné činnosti mládeže jsou zejména nutnost zjistit rozumovou a mravní vyspělost jedince, zjistit jeho duševní stav, osobní, rodinné, sociální poměry, jeho aktuální životní situaci, příčiny a podmínky spáchaného trestného činu, zda na jeho trestnou činnost neměla vliv jiná osoba, chování pachatele před a po spáchání trestného činu, aj.

4.4.1. Rozumová a mravní vyspělost, duševní stav

U mladistvého pachatele je nezbytné zjistit jeho rozumovou a mravní vyspělost, což souvisí s vyšetřením jeho duševního stavu. Dle ustanovení § 5 odst. 1 ZSVM je trestní odpovědnost mladistvého závislá na těchto složkách jeho osobnosti spolu se schopností rozpoznávací a ovládací.

Příčetnost a relativní, nebo-li podmíněná, příčetnost⁷² mladistvého je tedy důležitým předpokladem trestní odpovědnosti mladistvého. Dle dikce ZSVM se příčetnost mladistvého, tedy složky rozpoznávací a ovládací, váží ne jen na duševní poruchu, jako je tomu dle dikce TrZ § 26 obecně u všech pachatelů, ale na jeho dostatečnou rozumovou a mravní vyspělost.

Zákonodárce zde reflektuje skutečnost, že zejména kolem 15. roku života mladistvého dochází někdy i ke značným rozdílům v rozumové a mravní vyspělosti a ne vždy dokáže mladistvý rozpoznat protiprávnost svého činu nebo

---

⁷² ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 37. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

ovládnout své jednání z důvodů právě nedostatečné rozumové nebo mravní vyspělosti.⁷³

Vzhledem k tomu, že ZSVM je *lex specialis* vůči TrZ⁷⁴, je třeba zohlednit i úpravu v TrZ, která se na mladistvé pachatele použije také. TrZ upravuje nepřičetnost v ustanovení § 26, kdy místo rozumové a mravní vyspělosti používá pojem duševní porucha (duševní poruchy vyplývající z duševní nemoci, hluboká porucha vědomí, mentální retardace, těžká asociální porucha osobnosti, jiná těžká duševní a sociální odchylka⁷⁵).

Každopádně, jak vyplývá z obou ustanovení, samostatná duševní porucha nebo nedostatečná rozumová a mravní vyspělost mladistvého neznamení nepřičetnost mladistvého, musí zde být naplněn i fakt, že z důvodu právě duševní poruchy nebo nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti chyběla alespoň jedna ze schopností (rozpoznávací nebo ovládací).

Obě tyto složky nemohou orgány činné v trestním řízení rozpoznat a zhodnotit, proto je třeba dle ustanovení § 58 odst. 1 ZSVM a § 105 a násl. TrŘ přibrat znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a znalce z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie se zaměřením na dětskou psychologii. Znalecké posudky tedy slouží jen jako hlavní podklad pro rozhodnutí, zda mladistvý byl v době spáchání trestného činu přičetný nebo nebyl, ovšem samotné rozhodnutí je již na orgánu činném v trestním řízení a znalcům nepřisluší.⁷⁶ Ovšem dá se předpokládat, že v případě rozhodování, orgán činný v trestním řízení na tvrzení znalců jednoznačně dá a bude se jejich doporučením řídit.

4.4.2. Osobní, rodinné a sociální poměry, aktuální životní situace

Jak jsme již výše uvedla, špatné poměry mladistvého pachatele jsou jednou ze základních příčin kriminálního chování pachatele. V případě, že tedy již došlo k takovému chování, je třeba, aby tyto poměry byly důkladně prošetřeny a objasněny a případně bylo uloženo vhodné opatření.

---

⁷³ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 37. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

⁷⁴ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 1 odst. 3

⁷⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 123

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7.6.1978, sp.zn. 11 Tz 21/1978, publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod sb.č. R 17/1979 tr.

Orgány činné v trestním řízení (zejména Policie ČR) zjištění těchto poměrů uloží příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo Probační a mediační službě.⁷⁷ To ale rozhodně nevyklučuje povinnost orgánů činných v trestním řízení, aby i ony důkladně prošetřily a objasnily poměry mladistvého pachatele. Informace o poměrech mladistvého činní dalšími možnými způsoby orgán činný v trestním řízení sám, jako jsou výslechy (rodičů, učitelů, vychovatelů, mladistvého), studie spisů o předešlé trestné činnosti mladistvého, získávání zpráv o jeho chování ve výchovném zařízení, získávání zpráv ze škol a učilišť.⁷⁸

V této fázi vyšetřování může navíc dozorující státní zástupce pověřit OSPOD nebo PMS o vypracování *Zprávy o osobních, rodinných a sociálních poměrech a aktuální životní situaci mladistvého* (§ 56 ZSVM). Zásadně se tohoto použije v případě, kdy je třeba zajistit podrobnější informace pro další postup řízení a pro uložení nejvhodnějšího opatření.⁷⁹ Tato zpráva by dle dikce zákona měla být pouze výjimečným řešením a měla by být více obsáhlá a detailnější než zpráva OSPOD nebo PMS dle ustanovení § 55 odst. 3 ZSVM, neboť v tomto případě to může z taxativně daných důvodů uložit pouze státní zástupce nebo předseda senátu. Domnívám se, že zákonodárce zde chtěl omezit možnost zbytečného vyžadování si této Zprávy v každém případě. Dle ustanovení § 56 odst. 3 ZSVM musí tato zpráva mimo jiné obsahovat informaci o věku mladistvého, stupni jeho zralosti, postoji k provinění a jeho ochotu zajistit nápravu způsobených škod nebo odčinění dalších následků, rodinné poměry, vztah mladistvého k jeho rodičům, stupeň vlivu rodičů, vztah mladistvého s jeho širší rodinou a blízkým sociálním okolím, záznamy o školní docházce, chování a prospěch ve škole, skutečnosti důležité pro posouzení chování v zaměstnání (je-li zaměstnán), přehled předchozích provinění a opatření vůči němu použitých, popis jejich výkonu a způsob chování mladistvého během jejich výkonu. Je zřejmé, že každý jednotlivý případ si může vyžadovat potřebu dalších nezbytných informací, které musí být ve Zprávě obsaženy, proto je zde dána možnost státnímu zástupci

---

⁷⁷ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 55 odst. 3

⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 500. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

⁷⁹ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 56

(předsedovi senátu) konkretizovat možné další informace, které chce, aby zpráva obsahovala (§ 56 odst. 3 „... musí obsahovat zejména...“).

4.4.3. Příčiny a podmínky

Specifika vyšetřování těchto protiprávních druhů jsou dána i díky odlišným příčinám a podmínkám, za kterých byl daný čin pachatelem z řad mládeže spáchán.

Příčiny a podmínky trestné činnosti mládeže jsme již blíže vymezila v kapitole 4.1.2. Vzhledem k tomu, že společnost má na delikventní chování každého mladistvého nezanedbatelný podíl viny, je třeba zkoumat, z jakých příčin a podmínek mladistvý provinění spáchal. Tím, že Policie ČR zjistí možné příčiny a podmínky páchaní trestné činnosti mládeže, je možné účinně takové trestné činnosti v budoucnu předcházet, příp. zvolit vhodný prostředek k nápravě pachatele. Mezi zásadní příčiny kriminality mládeže patří zejména vliv rodiny a její nedostatečná výchova, vliv okolí a party, nedostatečné působení školy, nízké vzdělání daného jedince, recidiva, alkoholismus a toxikomanie.⁸⁰

4.4.4. Vliv jiné osoby

Vlivem jiné osoby mám na mysli případ, kdy pachateli z řad mládeže spáchání protiprávního činu někdo (třeba i dospělý) zorganizuje, někdo ho ke spáchání protiprávního činu navede nebo mu ve spáchání činu pomůže, případně ho ke spáchání činu užije. Tento poznatek je důležitý zejména z toho důvodu, že jde z hlediska dikce trestního práva o nepřímé pachatelství ve smyslu § 22 odst. 2 TrZ („jiný ke spáchání trestného činu mladistvého užil“) nebo o účastenství ve smyslu § 24 TrZ (organizátor, návodce a pomocník).

Obecně známým příkladem vlivu jiné osoby je příklad, kdy otec pošle svého syna krást a ten tak opravdu učiní.⁸¹ Z povahy tohoto obecně známého příkladu plyne závěr, že syn nebude za tento protiprávní čin trestně odpovědný, neboť byly splněny podmínky § 22 TrZ a za toto jednání bude trestně odpovědný otec. Bohužel se domnívám, že toto je velice časté, proto je nutné, aby Policie ČR

⁸⁰ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 168-170. ISBN 978-80-7380-042-0.

⁸¹ například Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10.11.1994, sp.zn. 7 To 389/1994, Publikováno ve sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod sb.č. Rt 10/1996

a ostatní orgány činné v trestním řízení důsledně zjišťovaly vliv jiné osoby na páchaní trestné činnosti mládeže, neboť ta mnohdy ani neví, že páchá něco protizákonného nebo vzhledem k závislosti na dospělé osobě, ať už jde o rodiče nebo staršího vůdce party, nemůže učinit jinak.

S tímto souvisí i povinnost Policie ČR v takových situacích zjistit, zda nebyl spáchán jiný trestný čin například šíření toxikomanie dle § 287 TrZ, ohrožování výchovy dítěte dle § 201 TrZ, podávání alkoholu dítěti dle § 204.⁸²

4.4.5. Chování pachatele před a po spáchání protiprávního činu

Policie ČR musí zjišťovat i chování pachatele před a po spáchání protiprávního činu. Je to důležité jednak z důvodu pozdějšího ukládání opatření mladistvému a jednak z důvodu možného zániku trestnosti činu (například účinná lítost). Po rozhovoru s paní soudkyní JUDr. Evou Drahotovou k případu rozebranému v Příloze č. 2, jsem se jen usvědčila v názoru, že soud zajisté k chování pachatele po činu přihlíží. Neboť tento čin, kterého se mladistvý dopustil, byl sice velice závažný (pokus o vraždu a vydírání), ale i vzhledem k chování mladistvého po činu, jeho snaze napravit vzniklou škodu, jeho omluvě poškozenému a celé jeho rodině a jeho projevené lítosti, nebylo nutné na mladistvého působit nepodmíněným trestem odnětí svobody.

Vliv na druh uloženého opatření má jednak povaha samotného protiprávního činu, jehož se pachatel dopustil, ale i jeho chování před spácháním tohoto činu. Je rozdíl, pokud se pachatel dopustí protiprávního činu s rozmyslem, s úmyslem toto spáchat a před spácháním chlubí partě tím, že čin spáchá, nebo pokud čin spáchá emotivně, jako unáhlenou nepřiměřenou reakci na jednání jiného, bez rozmyšlení a přípravy. V takovýchto případech bude soud pro mládež k tomuto přihlížet při stanovení druhu a výměry opatření.

Vliv na uložení druhu a výměry opatření má samozřejmě i chování pachatele po spáchání protiprávního činu. Zkoumá se zejména jeho snaha odstranit nebo napravit způsobený následek, nahradit škodu nebo jinak poskytnout přiměřené zadostiučinění. S chováním pachatele po spáchání provinění je spojen i institut účinné lítosti dle ustanovení § 7 ZSVM. Dle tohoto ustanovení, musí jít o čin, který spáchá mladistvý a za který TrZ stanoví trest odnětí svobody, jehož

---

⁸² MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 150. ISBN 80-7066-602-1.

horní hranice nepřevyšuje 5 let, jehož trestnost může zaniknout v případě, že mladistvý po jeho spáchání dobrovolně odstraní nebo napraví způsobený následek, nebo se o to alespoň pokusí, zejména je tím na mysli náhrada způsobené škody, učiní opatření potřebných k její náhradě nebo se jinak pokusí odčinit způsobené následky. Spolu s tím musí projevit právě svým chováním účinnou snahu po nápravě a zároveň jeho čin nesmí mít trvale nepříznivé následky pro poškozeného a společnost.

V neposlední řadě je třeba zjistit i stupeň nebezpečnosti jednání těchto jedinců a zajistit pro toto důkazy. Jako základní podmínkou, pro kvalifikaci jednání jako provinění je jeho dostatečná společenská nebezpečnost.⁸³ Neboť jinak se může jednat například o přešůpek, nikoliv o protiprávní čin dle ZSVM.

4.5. Zvláštnosti podnětů k vyšetřování

V případě vyšetřování trestné činnosti mládeže hraje samostatná činnost Policie ČR nezanedbatelnou roli, ale bez podnětů okolí by se o trestné činnosti mládeže Policie ČR nemusela mnohdy ani dozvědět.

Na základě podnětu, dle něhož je možno učinit podezření ze spáchání trestného činu, je Policie ČR povinna učinit veškerá potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění pachatele.⁸⁴ Tyto podněty jsou podobné jako u trestné činnosti páchané dospělými. Rozdíl je zde možné spatřovat zejména v tom, kdo v případě mládeže tyto podněty Policii ČR dává. Vzhledem k tomu, že kriminalita mládeže je obecně pro velkou část, zejména dospělé, společnosti stále palčivou otázkou, a zároveň vzhledem k tomu, že kriminalita mládeže budí obecně větší zájem, pochází podněty k vyšetřování od nejrůznějších osob, které se do kontaktu s pachateli z řad mládeže buď přímo dostaly (tím, že takového pachatele viděly na místě činu nebo přímo páchat protiprávní čin, byly obětí nebo poškozeným), nebo pachatele z řad mládeže znají (rodiče, učitelé, vychovatelé, sousedi, známí).

Podněty přicházejí samozřejmě i od nejrůznějších organizací, jako jsou zájmová sdružení občanů (těmi se dle ustanovení § 3 odst. 1 TrŘ rozumějí

---

⁸³ MUSIL, Jan. KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. s. 523. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

⁸⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestní řízení soudním (trestní řád), § 158 odst. 1

odborové organizace, organizace zaměstnavatelů a ostatní občanská sdružení, s výjimkou politických stran a hnutí, církve, náboženské společnosti a právnické osoby sledující v předmětu své činnosti charitativní účely) a osoby realizující probační i jiné programy nebo věnující se sociální práci, OSPOD, organizací jako jsou dětské domovy, ústavy nápravných zařízení, aj. Tyto organizace se zároveň mohou podílet na výkonu soudního rozhodnutí a spolupůsobit při nápravě mládeže a při vytváření jejich vhodného sociálního zázemí.⁸⁵

Někdy již ze samotného podnětu může být vyvozeno důvodné podezření, že pachatelem je jedinec z řad mládeže, což usnadňuje vyšetřovatelům práci, neboť se již mohou zaměřit na konkrétní skupiny osob.

4.6. Zvláštnosti počátečních úkonů

„Počáteční úkony představují systém typických nástrojů řešení úloh vyplývajících z počátečních vyšetřovacích situací. Počáteční úkony jsou spojeny s nutností zajištění stop a jiných důkazů nebo informací. Velice často se bude jednat o neodkladný úkon.“⁸⁶ Tedy takový úkon, „který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.“⁸⁷ Bude se jednat například o výslech svědka, který leží v nemocnici a hrozí, že v blízké době zemře, dle mého názoru i v určitých případech výslech osoby mladší osmnácti let dle ustanovení § 102 odst. 1 TrŘ o okolnostech, jejichž oživování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj, rekognice, aj.

Prvotní úkony vyšetřování trestné činnosti páchané mládeží se liší v závislosti na tom, zda je pachatel znám. Pokud pachatel znám není je potřeba jeho brzkého dopadení a zamezení páchání další protiprávní činnosti ještě naléhavější než je tomu u dospělých pachatelů, neboť vývoj kriminální kariéry je u pachatele z řad mládeže rychlejší. Toto se projevuje například celostátním pátráním po pachateli a to i na místech, kde se riziková mládež schází (opuštěné domy, nádraží, aj.), využíváním kriminalistických evidencí, aj.⁸⁸

⁸⁵ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 40 odst. 2

⁸⁶ STRAUS, Jiří. PORADA, Viktor. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 374. ISBN 978-80-7380-666-8.

⁸⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 160 odst. 4

⁸⁸ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 151. ISBN 80-7066-602-1.

Důležitými operativně pátracími úkony a opatřeními v případě, že je pachatel znám nebo dopaden, jsou prověrka alibi, pátrání po úkrytech odcizených věcí, nástrojů, zbraní, odhalování doposud neznámé trestné činnosti pachatele, hledání svědků, aj.⁸⁹ Tyto úkony jsou důležité zejména z toho důvodu, aby bylo shromážděno co možná nejvíce relevantních důkazů.

- **ohledání místa činu**

Nejdůležitějším počátečním úkonem je ohledání místa činu. Místo činu je nejdůležitějším zdrojem informací relevantních pro vytyčení kriminalistických verzí, určení směru vyšetřování a v neposlední řadě právě na místě činu nalezneme nejvíce věcných stop, které mohou konkretizovat nebo identifikovat pachatele. Místo činu je důležité i z pohledu trestního řízení.⁹⁰ V případě mladistvých je pro řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu mladistvý bydlí, případně, v jehož obvodu se zdržuje nebo pracuje, a až pak je místo činu u mladistvých rozhodující pro určení místní příslušnosti.⁹¹

*„Ohledání místa činu je neodkladný (zajisté také neopakovatelný a nezastupitelný) úkon, zaměřený na bezprostřední zjištění, zkoumání, fixaci a hodnocení situace na místě činu, stop tohoto činu, jeho pachatele a jiných faktických údajů dovolující samostatně nebo ve spojení s dalšími informacemi získanými jiným způsobem, učinit hodnověrný závěr o mechanismu činu a ostatních okolnostech poznávané protiprávního činu.“*⁹² Ohledání místa činu by mělo vést k závěru, co se na místě činu stalo a jak se to stalo. Kriminalisté musí místo činu detailně prozkoumat a pozorovat všechny možné skutečnosti relevantní pro provinění nebo čin jinak trestný. Zajisté se zde uplatní i jejich zkušenosti z praxe. Kriminalisté na místě činu a při jeho ohledání musí zkoumat zejména možné přístupové a odchozí cesty, zda mohl být pachatel pozorován a mohou tedy existovat očití svědci, nebo zda ho nikdo nemohl vidět, ani slyšet, apod.⁹³

---

⁸⁹ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 207. ISBN 80-901923-0-0.

⁹⁰ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 449. ISBN 978-80-7380-589-0.

⁹¹ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže, § 37

⁹² PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 456. ISBN 978-80-7380-589-0.

⁹³ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 457. ISBN 978-80-7380-589-0.

- **alibi**

Jak již bylo řečeno, alibi mnohdy těmto pachatelům poskytují jejich kamarádi a členové party. Je pak pro vyšetřovatele obtížné proniknout mezi členy této party nebo skupiny a snažit se, aby tito členové mluvili pravdu. Ovšem čím mladší jsou tito jedinci, tím je větší pravděpodobnost, že budou chtít chránit spíš sebe a ostatní členy party než pachatele.

- **předvolání**

Pokud jde o předvolání osob, je vhodné osobu mladší patnácti let předvolat prostřednictvím zákonných zástupců, pracovníků OSPOD nebo prostřednictvím zástupců školy.⁹⁴ To je dáno zejména tím, že osoba vyšetřovatele a příslušníci Policie ČR na tohoto jedince působí příliš autoritativně, takový jedinec by se mohl hned od počátku zaleknout a tím by mohlo být ohroženo celé vyšetřování. Pokud jde o mladistvého, jeho předvolání se bude řídit pravidly stanovenými TrŘ (zejména ustanovení § 90 a násl. TrŘ) doplněné základními zásadami stanovenými ZSVM (zejména ustanovení § 3 a § 36 ZSVM).

- **předvedení**

Dalším důležitým počátečním úkonem je předvedení. Pro předvedení mladistvého ZSVM neobsahuje žádné speciální ustanovení, proto v případě předvedení tohoto jedince musejí být opět dodržena ustanovení, jak TrŘ (ustanovení § 90 a násl. TrŘ), tak ZSVM (ustanovení § 3 a § 36 ZSVM). Ovšem v případě dětí je obecně dáno, že tyto osoby by měli předvádět příslušníci Policie ČR v civilním oblečení a civilním vozidle.⁹⁵

- **vysvětlení**

Dalším nutným postupem bývá požadování nezbytných vysvětlení, ať už od svědků, poškozených, podezřelých, či od obětí. Informace, které nám tyto

---

⁹⁴ MUSIL, Jan. KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. s. 524. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

⁹⁵ MUSIL, Jan. KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. s. 524. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

osoby poskytnou, mohou být v počátečních fázích vyšetřování zásadní a mohou napomoci ke směřování dalšího vyšetřování a k dopadení pachatele. Někdy mohou tyto informace být prvotním impulzem k domněnce, že pachatel je z řad mládeže.

- **osobní a domovní prohlídka**

Po dopadení pachatele je často nezbytné provést domovní a osobní prohlídku a to zejména z toho důvodu, že pachatelé, u pachatelů z řad mládeže je to ještě častější, ukrývají nástroje nebo výnosy z trestné činnosti doma.

Domovní prohlídka zaujímá významné místo mezi počátečními úkony Policie ČR. Prostřednictvím tohoto prostředku je možné zjistit mnoho relevantních poznatků ke spáchanému protiprávnímu činu. Policie ČR se seznámí s rodinným prostředím pachatele, mnohdy najde i různé předměty související s trestnou činností, neboť pachatelé z řad mládeže, kteří pocházejících z dobře situovaných rodin, doma ukrývají drobnější předměty získané trestnou činností (drobné šperky, nože, propisky, aj.), pachatelé pocházející z problémovějších rodin, doma ukrývají i větší předměty získané trestnou činností (mobilní telefony, televize, kola, aj.). Často je možné za přítomnosti mladistvého u prohlídky sledovat jeho chování, které leckdy Policii ČR napomáhá odhalit další důležité předměty. Důležité jsou i osobní věci pachatele (deník, poznámkový blok, mobilní telefon, počítač, internetová komunikace), neboť z těchto pramenů se Policie ČR může dozvědět více o osobnosti, vlastnostech pachatele, dřívější páchané trestné činnosti, informace o spolupachatelích, či dokonce o plánované trestné činnosti.⁹⁶

Dle dikce TrŘ lze domovní prohlídku vykonat, pouze pokud existuje důvodné podezření, že v bytě je věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení.⁹⁷ Může se jednat například o zbraň, kterou bylo spácháno provinění, jiný předmět, který může sloužit jako důkaz, nebo i přímo o mladistvého pachatele (vzhledem k tak závažnému zásahu, by mělo jít o procesní postavení obviněného nebo podezřelého⁹⁸). Vzhledem k tomu, že domovní prohlídka je zásah do práv

---

⁹⁶ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 151. ISBN 80-7066-602-1.

⁹⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 82 odst. 1

⁹⁸ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 715. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.

zaručených Listinou (zejména čl. 12), je nutné, aby domovní prohlídku nařizoval zásadně soud.

Osobní prohlídku je možné učinit jen v případě, že existuje důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.⁹⁹ V našem případě jde zejména o věci, které mohou být důkazním prostředkem ve věci.

Je nutné mít na mysli, že dle dikce ZSVM (§ 42 odst. 2 písm. a)) je nutné, aby mladistvý pachatel měl již od počátku trestního řízení obhájce, jde o zvláštní případ nutné obhajoby vzhledem k TrŘ. Tato nutnost je dána zejména tím, že mladistvý vzhledem ke svému věku a rozumovému vývoji nemá dostatečné zkušenosti, aby se mohl ve věci sám rozhodovat a třeba i chápat smysl řízení.

4.7. Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování

Vyšetřovací verze jsou odůvodněné domněnky kriminalistů o reálném celkovém průběhu vyšetřované události.¹⁰⁰ Tyto domněnky vycházejí jednak z praxe kriminalistů, tak například i z poznatků o místě činu.

Po zhodnocení výsledků počátečních úkonů nemusí být vždy pachatel znám, ovšem v našem případě ze zjištěných skutečností musí být zřejmé, že pachatelem je jedinec z řad mládeže, poté se tedy vytyčuje obecná vyšetřovací verze o tom, že protiprávní čin spáchal jedinec z řad mládeže.

Obecnou vyšetřovací verzí je verze o skupinovém páchání trestného činu. Jak je již výše uvedeno, je to jeden ze základních znaků trestné činnosti páchané mládeží. Dalším důvodem pro tuto verzi může být množství stop pocházejících od různých osob (množství trasologických nebo daktyloskopických stop patřící různým osobám), množství odcizených někdy i takřka bezcenných předmětů, nepřiměřený vandalismus na místě činu, aj.¹⁰¹

Další častou vyšetřovací verzí je možnost účasti dospělé osoby na spáchaném trestném činu. Jde zejména o formy účastenství (organizátorství,

---

⁹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 82 odst. 3

¹⁰⁰ STRAUS, Jiří. PORADA, Viktor. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 375. ISBN 978-80-7380-666-8.

¹⁰¹ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 207. ISBN 80-901923-0-0.

návod, pomoc). Může tomu například nasvědčovat promyšlenost trestného činu, zahlazování stop, aj.¹⁰²

V neposlední řadě bych uvedla vyšetřovací verzi o další trestné činnosti pachatele z řad mládeže. Jde o dosud nezjištěnou trestnou činnost. Této verzi může nasvědčovat například fakt, že pachatel nepracuje a je u něj nalezen větší obnos peněz nebo utrácí výrazně větší částky, jsou u něj nalezeny předměty k páčání trestné činnosti, či rozprodává různé předměty (mobilní telefony, kola, autorádia, navigace GPS, aj.).¹⁰³

U krádeží, jako jednoho z nejčastěji páchaných protiprávních činů mládeže, v případě, že není znám pachatel, je třeba nejprve určit seznam odcizených věcí a možných míst, kde se tyto věci mohou nalézat (zastavárny, bazary, aj.). V případě, že je pachatel znám nebo máme k pachateli alespoň nějaké informace, je třeba se zaměřit na možná místa, kde se může pachatel nacházet (v bytě u rodičů, u kamarádů, na místech, kde se mládež schází, aj.).¹⁰⁴

V případě provinění nebo činu jinak trestného loupeže je to podobné jako u krádeže. V případě, že pachatel znám není, je nutné vytyčit verze k pachateli provinění nebo činu jinak trestného. Je nutné zajistit popis pachatele, způsobu spáchání loupeže, poznatky o pohybu podezřelých osob v okolí místa činu, aj. Z těchto poznatků může vyplynout verze o pachateli z řad mládeže. Dále je třeba vytyčit pravděpodobná místa, kde pachatel bude ukrývat nebo se bude chtít zbavit věcí, které odcizil při loupeži.¹⁰⁵

V případě, že pachatelem je zřejmě jedinec z řad mládeže, je nezbytné svěřit vyšetřování specialistům. Tito specialisté jsou osoby, které mají životní a pracovní zkušenosti a zároveň je u nich zaručeno, že znalost otázek souvisejících s výchovou mládeže zaručí splnění výchovného účelu řízení (§ 36 ZSVM). Je to nezbytné zejména z toho důvodu, že vyšetřování a později i trestní řízení ve věcech mládeže musí směřovat ke znovuzačlenění mladistvého nebo dítěte do rodinného a sociálního prostředí a předcházet dalšímu páčání protiprávních činů,

---

¹⁰² KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 208. ISBN 80-901923-0-0.

¹⁰³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 262. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹⁰⁴ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 32. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹⁰⁵ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 76. ISBN 978-80-7380-124-3.

jak stanovuje § 3 ZSVM. Ke specializaci těchto osob viz kapitola 3. Dále je třeba dbát na dodržení zásad řízení proti tomuto jedinci (zásada rychlosti, specifického přístupu, aj.), zjistit jeho osobní poměry, zajistit účast osob na řízení (rodiče, OSPOD, pedagog, aj.).¹⁰⁶

4.8. Zvláštnosti následných úkonů

Po provedení prvotních často neodkladných úkonů se vyšetřování dostává do fáze, kdy je třeba ověřit zjištěné skutečnosti o spáchaném protiprávním činu, případně další skutečnosti získat. *„Tato etapa spočívá v podstatě v prověřování vytyčených vyšetřovacích verzí.“*¹⁰⁷ *„Někteří autoři za následnou etapu vyšetřování rozumí etapu tzv. rozvinutého dokazování, která začíná okamžikem, kdy byly zjištěny skutečnosti odůvodňující závěr, že trestný čin spáchala určitá osoba.“*¹⁰⁸

Mezi základní následné úkony patří výslech mladistvého pachatele, který se vyznačuje jistými specifiky vzhledem k věku a rozumové a mravní vyspělosti daného jedince, dále konfrontace za účasti mladistvého, která je také z daných důvodů specifická. V neposlední řadě musím uvést specifika výslechů svědků, jako jsou rodiče, pedagogové nebo kamarádi pachatele. Dalším specifikem je vyšetření duševního stavu, stupně rozumového a mravního vývoje mladistvého, o kterém jsem již podrobněji pojednávala výše.

4.8.1. Výslech obviněného mladistvého

*„Výslech je právně regulovaný proces získávání, zpracování, hodnocení a dokumentování informací o skutku, který je předmětem vyšetřování.“*¹⁰⁹ Výslech je kriminalistická metoda, která je využívána za účelem získání úplných a věrohodných informací o skutkových okolnostech protiprávního činu, jež se získává pomocí reprodukce paměťových stop. Při provádění výslechu je třeba dbát zásad daných platným právem (zejména Listinou a TrŘ).

¹⁰⁶ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 152. ISBN 80-7066-602-1.

¹⁰⁷ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 11. ISBN 80-7066-602-1.

¹⁰⁸ STRAUS, Jiří. PORADA, Viktor. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 375. ISBN 978-80-7380-666-8.

¹⁰⁹ SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. s. 13. ISBN 978-80-7380-153-3.

V případě, že jde o jedince z řad mládeže, je třeba zachovat i u výslechu výchovný účel řízení. Při výslechu mladistvého je dle § 41 odst. 1 a § 57 odst. 1 ZSVM třeba postupovat ohleduplně a vždy šetřit jeho osobnost, při jednání s tímto jedincem je nutné přihlídnout k jeho věku a stupni duševní vyspělosti a postupovat tak, aby nebyl ohrožen jeho další vývoj. Obviněným se tento jedinec stává doručením usnesení o zahájení trestního stíhání.¹¹⁰

Výslech těchto pachatelů je mnohem náročnější u recidivistů. Recidivisté se snaží trestnou činnost zatajovat, při výpovědi často lžou a mají připravené alibi, neboť již mohou mít zkušenosti s taktikou výslechu, a často si již uvědomují, jaké pro ně může mít spáchaný čin následky.

Prvopachatelé většinou protiprávní čin nepopírají a přiznají se již po předložení prvních důkazů. Tím ale práce vyslychajícího nekončí, neboť nestačí pouhé přiznání se. Mladiství pachatelé se mohou přiznat, aby například ochránili ostatní členy skupiny, nebo protože mají strach z rodičů, kteří je k činu navedli, aj. Je proto nezbytné, aby o pravdivosti přiznání nebylo pochyb.

V prvotní fázi výslechu je třeba zjistit mravní a rozumovou vyspělost jedince, jeho osobní, rodinné a sociální poměry, aj. V této fázi je důležité, aby vyslychající osoba brala v potaz zjištěné skutečnosti a na výslech tohoto jedince se předem připravila. Jde zejména o odstranění všech rušivých vlivů, prostudování všech doposud provedených důkazů, zjištěných stop, provedených znaleckých posudků, připravit výslech na vhodnou dobu a na vhodné místo (speciální výslechové místnosti pro děti a mladistvé, které navozují příjemnou atmosféru), zajistit přítomnost obhájce, pracovníka OSPOD, rodiče (§ 43 ZSVM: „*Zákonný zástupce nebo opatrovník mají právo mimo jiné se zúčastnit těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý*“), připravit si cíl výslechu, utřídit si jednotlivé otázky, aj.¹¹¹

Před samotným výslechem je třeba mladistvého poučit o jeho právech a povinnostech.¹¹² Vzhledem k základním zásadám řízení ve věcech mládeže je třeba toto poučení sdělit mladistvému srozumitelně s přihlédnutím k jeho věku a

---

¹¹⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 160

¹¹¹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 263. ISBN 978-80-7380-124-3., STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 108, 109. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹¹² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 91 odst. 1

stupni rozumové vyspělosti. Mladistvý obviněný, stejně jako je tomu u dospělých, nesmí být k výpovědi nebo doznání jakýmkoliv způsobem donucován (§ 92 TrŘ).

Pro mladistvé je kriminalista nebo osoba provádějící výslech autoritou, proto může být tímto jeho výpověď značně ovlivněna a mladistvý se může snažit odpovídat, tak jak si myslí, že kriminalista chce, aby odpověděl. Mladistvý se nesmí cítit pod velkým tlakem, nesmí pociťovat přílišný stud a ostych. Toho vyšetřovatel docílí tím, že na počátku výslechu zavede s mladistvým neformální rozhovor týkající se jeho oblíbených filmů, oblíbených sportů, jeho zájmů, aj. Nicméně i z tohoto se vyslychající může dozvědět spoustu relevantních informací o mladistvém.¹¹³

Vyslychající by se v této fázi měl dozvědět jednak jeho osobní, rodinné a sociální poměry, ale zároveň by měl zjistit i postoj mladistvého ke spáchanému činu. V této fázi by měl kriminalista navázat vztah mezi ním a mladistvým, domnívám se, že nejlepší by bylo navázat až přátelský vztah. Vyslychající by ale neměl zacházet až do krajností a celou situaci příliš zlehčovat nebo úplně ztratit autoritu úřední osoby.¹¹⁴

Další stádium výslechu mladistvého je stádium souvislého líčení, nebo-li monologu (§ 92 odst. 2 TrŘ). V tomto stádiu je mladistvému dána možnost, aby sám sdělil, co považuje za důležité, co vnímal, může se i vyjádřit k obvinění a ke všem skutečnostem, které mu jsou kladeny za vinu, dále může na podporu svých tvrzení nabídnout důkazy. Vyslychající by v tomto stádiu měl být spíše pasivní a do monologu nezasahovat, pokud není zřejmé, že se mladistvý zjevně neodchýlil od tématu.¹¹⁵

„Do výpovědi vyslychající nezasahuje a to ani v případě, že vyslychaný vypovídá zjevně nepravdivě. Čím více toho vyslychaný uvede, tím je větší pravděpodobnost, že se zaplete do vlastních polopravd anebo úplně nepravdivých konstrukcí, příp. se vyslychající dozví o jemu zatím neznámých aspektech, které vyslychaný nepovažuje za důležité.“¹¹⁶ Je ale žádoucí, aby vyslychající v tomto

---

¹¹³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 263, 264. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹¹⁴ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 289. ISBN 80-86898-36-9.

¹¹⁵ SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. s. 22. ISBN 978-80-7380-153-3.

¹¹⁶ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 112. ISBN 978-80-7380-095-6.

stádiu výsledku mladistvého případně požádal, aby některé epizody blíže objasnil či popsal.¹¹⁷

Posledním stádiem výsledku je stádium otázek a odpovědí, nebo-li dialogu. V této fázi se vyslychající aktivně snaží doplnit výpověď, upřesnit možné nesrovnalosti a odstranit rozpory mezi výpovědí a důkazy tím, že pokládá vyslychanému doplňující otázky. Tyto otázky musejí být krátké a vzhledem k věku a rozumové vyspělosti i jasné. Stejně jako je tomu u dospělých dle § 90 odst. 3 TrŘ, nesmějí být mladistvému kladeny otázky sugestivní (navádějící) a kapciózní (klamavé, úskočné), ovšem u mladistvých je nutné tuto zásadu dodržovat mnohem pečlivěji, neboť mladiství jsou více sugestibilní, vzhledem k věku, rozumovému vývoji a zkušenostem, než dospělí.¹¹⁸

Zvláštnosti protokolace jsou dány tím, že při výsledku mladistvého je třeba přesně zachycovat specifické slovní výrazy, způsob vyjadřování a uvést význam slangových výrazů.¹¹⁹ Toto je dáno zejména tím, že při přepisování výpovědi mladistvého do spisovného jazyka, by byla výpověď mladistvého zkreslena. Nejlepší možnost zachování autentičnosti výpovědi mladistvého pro další využití je její zvukový a obrazový záznam. Dále je nezbytné, aby bylo přesně zaznamenáno znění otázek, které vyslychající mladistvému kladl.

Jak již bylo řečeno (zejména kapitola č. 3), výslech těchto osob by měla provádět osoba, které je pro tento úkon vhodná zejména svými osobnostními rysy, zkušenostmi a i svým způsobem vystupování. Jedině to, totiž může zajistit, že mladistvý bude od počátku vypovídat pravdu a v konečném důsledku vyšetřovatel dojde k věrohodné výpovědi.

4.8.2. Výsledky svědků

Pro zjištění všech okolností případu a zároveň ostatních skutečností týkajících se osoby, poměrů, sociálního prostředí mladistvého pachatele, je

---

¹¹⁷ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 471. ISBN 978-80-7380-589-0.

¹¹⁸ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 264. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹¹⁹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 264. ISBN 978-80-7380-124-3.

nezbytné vyslechnout i mnoho dalších osob, jež jsou s mladistvým často v každodenním kontaktu. Mezi tyto osoby se na prvním místě řadí zákonní zástupci, kamarádi, pedagogové a poškozený. Stejně jako je tomu u výsledku obviněného mladistvého, tak i u výsledku svědka je nutné dodržovat zákonný rámec výsledku a je nutno šetřit jeho osobnost.

Prvotně musí být zjištěna totožnost svědka, poměr k obviněnému a musí být poučen o jeho právech a povinnostech, zejména právu odepřít výpověď a povinnost vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet, neboť je zřejmé, že bez tohoto poučení by došlo k vážným procesním vadám řízení a výpověď by nemohla být použita jako důkaz.¹²⁰

Poté musí být svědkovi dána možnost, aby souvisle a bez přerušování vyřídil, co o dané věci ví a odkud se o ní dozvěděl. Toto je nezbytné zejména z toho důvodu, že vyslychající hned od počátku ví, zda svědek daný čin mohl vnímat vlastními smysly, nebo jestli má informace „z druhé ruky“. Poté může vyslychající klást otázky, aby odstranil rozpory, neúplnosti a nejasnosti. Při otázkách zasahujících do intimní sféry svědka je nutné vést výslech zvláště šetrně, a provádět ho jen jestli je to nezbytné pro objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení a po obsahové stránce vyčerpávajícím způsobem, aby již nemusel být výslech opakován.¹²¹

U výsledku rodičů se předpokládá jejich detailní znalost osoby a poměrů pachatele. Rodiče jsou schopni detailně vypovídat i o rodinných vztazích a výchově mladistvého. Vyslychající by ale v tomto případě neměl opomínat „zainteresovanost a nedostatek objektivnosti“¹²² rodičů, kteří se mohou snažit pachatele chránit před případným trestem. Není neobvyklé, že rodiče využívají svého práva nevypovídat dle § 100 TrŘ odst. 1 a odst. 2:

„1) Právo odepřít výpověď jako svědek má příbuzný v pokolení přímém, ...“,
„2) Svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, ...“

¹²⁰ DRAŠTÍK, Antonín. Trestní zákoník: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 906. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

¹²¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 100, § 101

¹²² MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 153. ISBN 80-7066-602-1.

Výslech přátel a kamarádu obviněného je důležitý zejména z toho důvodu, že mnohdy se mladistvý svěřuje se svými pocity, přáními a zájmy právě svým vrstevníkům, spíše než svým rodičům. Přátelé a kamarádi mohou mít s obviněným bližší vztah než rodiče. Ovšem výslech těchto osob může být ošemetný v tom smyslu, že mají tendence vypovídat ve prospěch obviněného, nebo naopak, aby ochránili sebe a skupinu, mají tendence vypovídat v jeho neprospěch a svalit na něj i další delikty. „*Věrohodnost těchto svědectví je pochybná a je třeba ji pečlivě hodnotit s přihlédnutím k sociálním a osobnostním charakteristikám svědka, zejména k jeho kriminální minulosti a postavení ve skupině.*“¹²³

Pedagogové přicházejí s těmito obviněnými do kontaktu téměř každodenně, proto je jejich výpověď nezbytná. Podávají obraz o rozumové vyspělosti mladistvého, jeho smyslu pro zodpovědnost (například při plnění domácích úkolů, docházky do školy, aj.), o jeho chování ve škole, ale mnohdy vědí informace i o jeho rodinných poměrech a poměrech s jeho kamarády.¹²⁴ Domnívám se, že pedagog nemá tendence bránit mladistvého a jeho výpověď může být objektivnější než výpověď jeho rodičů. Kromě toho, málokterý jedinec z problémových poměrů se rodičům svěřuje s tím, že například nebyl ve škole, má špatné známky nebo že někoho ve škole šikanuje. Mnohdy to rodiče z problémových rodin ani nezajímá, ovšem pedagog tyto skutečnosti sleduje přímo.

Při výslechu poškozeného zejména u mravnostních trestných činů je nezbytné postupovat šetrně vzhledem k věku a osobnosti poškozeného. Dle dikce ustanovení § 102 TrŘ je u svědků mladších osmnácti let, jež jsou vyslýcháni o okolnostech, jejichž ožívání v paměti by vzhledem k jejich věku mohlo nepříznivě ovlivňovat jejich duševní a mravní vývoj (tzv. sekundární viktimizace), je třeba výslech provést zvlášť šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat. K výslechu je třeba přibrat pracovníka OSPOD nebo jinou osobu mající zkušenosti s výchovou mládeže, jako je pedagog, psycholog nebo psychiatr, neboť tyto osoby mohou svými zkušenostmi a znalostmi přispět vhodnému, šetrnému a zároveň účelnému

---

¹²³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 266. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹²⁴ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 210. ISBN 80-901923-0-0.

výslechu této osoby.¹²⁵ Pokud správnému provedení výslechu pomůže přítomnost rodičů, tak se k výslechu přiberou i oni. V případě, že se tento výslech koná v přípravném řízení, je nezbytná i účast soudce dle ustanovení § 158a TrŘ.

Výpověď poškozených je důležitá z toho důvodu, že mnohdy právě pouze poškozený přichází do přímého kontaktu s pachatelem, proto o něm může poskytnout důležité informace nebo informace o průběhu jednání pachatele. Například v případě uvedeném v Příloze č. 2 je zřejmé, že bez výpovědi poškozeného by nebylo možné takto přesně určit, jak se daný skutek stal, neboť pachatel si daný čin nepamatuje a nikdo jiný na místě činu nebyl. Poté je již na posouzení orgánů činných v trestním řízení, zda je tato výpověď věrohodná nebo ne. V tomto případě ovšem i sama soudkyně uvedla, že nebylo sebemenších pochyb o výpovědi poškozeného a tímto tedy jde o zásadní důkaz v daném řízení.

4.8.3. Konfrontace za účasti mladistvého

„Konfrontace je kriminalistická metoda (z pohledu trestního práva zvláštní způsob dokazování), při níž se dvě dříve vyslechnuté osoby, mezi jejichž výpověďmi jsou závažné rozpory, postaví tváří v tvář s cílem vyjasnit tyto rozpory, pokud je nelze odstranit jinak.“¹²⁶

TrŘ v ustanovení § 104a odst. 1 a odst. 2 uvádí, že tváří v tvář může být postaven obviněný a svědek, obviněný a spoluobviněný nebo svědek a svědek. Jak je již výše uvedeno, osoby, které se konfrontace účastní, musejí být před samotnou konfrontací vyslechnuty (a to ve stejném procesním postavení, v jakém mají být konfrontovány¹²⁷) a jejich výpověď musí být zaprotokolována. Ze znění zákona vyplývá, že konfrontované osoby mohou být právě dvě, například § 104a odst. 3 TrŘ: „... Při konfrontaci se vyslýchaná osoba vyzve, aby druhé osobě ...“¹²⁸

Účelem konfrontace je dle dikce TrŘ ustanovení § 104a odstranění závažných rozporů ve výpovědích jednotlivých účastníků, neboť konfrontaci je

¹²⁵ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 917. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

¹²⁶ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 128. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16.5.1991, sp.zn. 2 Tz 35/1991, publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod číslem Rt 52/1992

¹²⁸ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLARĚ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 510. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

možné uskutečnit jen v tom případě, kdy výpověď jedné osoby v závažných okolnostech nesouhlasí s výpovědí druhé osoby.

Konfrontace se dle dikce TrŘ může provádět jen v řízení před soudem, ve výjimečných případech i před podáním obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Ovšem co se mladistvých obžalovaných týče, použije se ZSVM jako *lex specialis*. ZSVM totiž ke konfrontaci uvádí v § 57 odst. 2, že mladistvý (obžalovaný) se konfrontace může účastnit pouze výjimečně a to pouze v řízení před soudem pro mládež. U mladistvého zde totiž „*hrozí negativní ovlivnění jeho výpovědi v důsledku jeho zvýšené sugestibility, jeho nedostatečným zkušenostem, na základě jeho strachu z konfrontované osoby nebo v důsledku její autority.*“¹²⁹ Ze skutečnosti, že ZSVM umožňuje konfrontaci pouze před soudem pro mládež, dovozují, že zákon zde počítá s mladistvým pouze v procesním postavení obžalovaného, nikoliv obviněného, jako je tomu v případě dospělých. To znamená, že konfrontace může probíhat pouze tváří v tvář mezi dvěma mladistvými obžalovanými, mladistvým obžalovaným a dospělým obžalovaným a mezi mladistvým obžalovaným a svědkem. Zákonodárce zde dle mého názoru vyzdvihl výjimečnost konfrontace za účasti mladistvého obžalovaného a chtěl zaručit řádnost a neopakovatelnost tohoto úkonu.

Jak již bylo řečeno, konfrontace za přítomnosti mladistvého obžalovaného se může provádět jen ve výjimečných případech. Mělo by se zde ještě důkladněji, než je tomu u dospělých obviněných, zkoumat, zda se jedná o skutečně podstatné rozpory ve výpovědích a zda tyto rozpory nelze odstranit jiným způsobem (prověrkou na místě, vyšetřovacím experimentem, výpovědí jiné osoby, aj.).¹³⁰

Vzhledem ke zvýšené sugestibilitě mladistvého je nezbytné, aby v případě, že druhým konfrontovaným je dospělá osoba (spoluobžalovaný, šéf party, návodce, aj.), mladistvý vypovídal první. Toto je také nezbytné z toho důvodu, že dospělá osoba může mladistvého zastrášovat. Pak by byl průběh konfrontace narušen a konfrontace by nemusela dosát svého účelu.¹³¹

Na začátku konfrontace je třeba obě osoby dle zákonných požadavků poučit o jejich právech a povinnostech a to dle jejich procesního postavení. U

---

¹²⁹ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAR, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 511. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

¹³⁰ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 264-265. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹³¹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 265. ISBN 978-80-7380-124-3.

mladistvého tak musí být učiněno přiměřeně k jeho věku, rozumové a mravní vyspělosti. Součástí poučení musí být i informace, že konfrontovaná osoba může mluvit jen tehdy, když je k tomu vyzvána. Je zde snaha předejít situacím, že se konfrontované osoby budou překřikovat, skákat si do řeči, případně se domlouvat.¹³²

U konfrontace vzniká nebezpečí, že výpověď mladistvého může být druhou konfrontovanou osobou ovlivněna natolik, že ji mladistvý začne měnit (zastašování, vyhrožování, psychický nátlak, posunky, aj.).¹³³ Ovšem může tomu tak být i naopak. V tomto případě je nutné konfrontaci přerušit nebo ukončit.

Během konfrontace musí vyslyšající pokládat jasné a srozumitelné (s přihlédnutím k věku a rozumové a mravní vyspělosti) otázky, které zajistí odstranění nesrovnalostí ve výpovědích konfrontovaných. Tedy účelem konfrontace by nemělo být zopakování výsledků jednotlivých konfrontovaných.

Po fázi kladení otázek je dán prostor konfrontovaným osobám. Tyto osoby si mohou klást otázky navzájem, ovšem se souhlasem a prostřednictvím orgánu provádějící konfrontaci.¹³⁴ Tato taktika je dána také zejména z toho důvodu, aby při konfrontaci nedošlo k hádkám mezi konfrontujícími, vyhrožování nebo jinému podobnému chování.

Průběh konfrontace je třeba řádně zdokumentovat. TrŘ upravuje náležitosti protokolu z konfrontace ve svém ustanovení § 55 odst. 3. Mimo jiné musí být v protokolu o konfrontaci zapsány výpovědi obou konfrontovaných doslovně, doslovné znění otázek a odpovědí a uvedení i dalších okolností důležitých z hlediska účelu a provádění konfrontace. Je účelné, aby byly zaznamenány i případné neverbální projevy.¹³⁵

---

¹³² STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 136. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹³³ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 209. ISBN 80-901923-0-0.

¹³⁴ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 138. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹³⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.10.2016 včetně změn vyplývajících ze zákona č. 264/2016 Sb.*. 4., vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). s. 421. ISBN 978-80-7502-160-1.

4.8.4. Expertizy

„Expertizou se rozumí znalecké zkoumání relevantních skutečností souvisejících s událostí trestného činu prováděné s cílem získat důkaz použitelný v trestním řízení.“¹³⁶

Expertiza je v kriminalistické praxi často užívanou metodou, neboť ne vždy stačí obecné znalosti k důkaznímu využití relevantních skutečností odhalených v průběhu vyšetřování. Kriminalistům v jejich práci mohou pomáhat jednak znalci, ale i jiné osoby, jejichž znalosti v různých oborech jsou natolik dostačující, aby mohly kriminalistům pomoci. Jedná se dále o experty, konzultanty, specializované kriminalistické techniky, aj.

Znalecký posudek a odborné vyjádření nejsou ani zdaleka jediné možné expertizy prováděné během vyšetřování. Specializovaní technici se podílejí na vyšetřování, ohledávají místa činu, zajišťují kriminalistické stopy a jiné důkazy, shromažďují podklady, materiály a dokumentaci k případu a předběžně jednotlivé skutečnosti zkoumají. Jako příklad bych uvedla detailní fotografické zdokumentování místa činu, odebrání daktyloskopických a jiných stop, zajištění stop a jejich odeslání na další zkoumání, aj. Konzultanty si naopak kriminalista vyžádá nebo přibere ve složitějších případech, kdy jeho vědomosti a zkušenosti nemůžou stačit pro vyšetřování (problematika účetnictví, počítačové techniky, technologie výroby, psychologie, aj.)¹³⁷

Tito konzultanti jsou přibíráni (§ 157 odst. 3 TrŘ) jakožto odborní poradci. Poznatky konzultanta ale nejsou důkazním prostředkem, práce konzultanta spočívá zejména v tom, aby kriminalistům napomáhal svými odbornými znalostmi v různých oborech (pojišťovnictví, bankovníctví, technické disciplíny, aj.). Účel jeho přibrání je v objasnění odborné otázky.¹³⁸

Jedním z nejdůležitějších výsledků odborné expertizy jsou odborná vyjádření nebo znalecké posudky. Je-li nezbytné k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba odborných znalostí (dle § 105 odst. 1 TrŘ),

---

¹³⁶ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 55. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹³⁷ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 54. ISBN 978-80-7380-095-6.

¹³⁸ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 1150. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

vyžádá si orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Odborná vyjádření podávají například Oddělení kriminalistické techniky a expertiz Krajských správ Policie ČR, Kriminalistický ústav v Praze, zdravotnická zařízení, obvodní lékaři (lékařské zprávy), banky, prodejna, v níž byla zakoupená odcizená věc, odhadci, aj.¹³⁹ Pokud je ale pro složitost věci odborné vyjádření nedostatečné, musí se přibrat znalec, který vypracuje znalecký posudek.¹⁴⁰ Znalce můžeme zejména vybírat z evidence znalců vedené Ministerstvem spravedlnosti ČR (<http://datalot.justice.cz/justice>). Znalci mohou být z různých oborů, jako je zdravotnictví, ekonomika, doprava, aj. Zákon ovšem vymezuje povinnost přibrat znalce v případě prohlídky a pitvy mrtvoly (§ 105 odst. 4 TrŘ), zde musejí být znalci ze zákona dva. Dále v případě vyšetření duševního stavu (§ 116 odst. 1 TrŘ, § 58 odst. 1 ZSVM). Zde v případě mladistvých musí být znalci také dva (znalec z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie se specializací na dětskou psychologii a znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii).

V případě mladistvých se objevují expertizy, které jsou význačné pro jednotlivé druhy trestných činů, ovšem opět zde jsou určitá specifika.¹⁴¹

U krádeží, jako nejčastějšího trestného činu mládeže, je třeba mnohdy využít odborné znalosti. Jde typicky o identifikaci pachatele podle zanechaných daktyloskopických stop (daktyloskopická expertiza), identifikace nástrojů použitých ke spáchání trestného činu (expertiza mechanoskopická), identifikace odcizených předmětů (například zjištěním odstraněných čísel na kovových materiálech metalografickou expertizou), stanovení výše škod.¹⁴²

V případě loupeží se jedná zejména o expertizy trasologické, daktyloskopické, balistické, biologické, chemické, aj. Je to dáno zejména množstvím materiálních stop na místě činu. Někdy při loupeži dochází k újmě na

---

¹³⁹ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 944. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

¹⁴⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 105 odst. 1

¹⁴¹ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 153. ISBN 80-7066-602-1.

¹⁴² STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 35. ISBN 978-80-7380-124-3.

zdraví, v takovém případě je třeba expertiza z oboru soudního lékařství.¹⁴³ Obvyklou je i expertiza z oboru ekonomiky pro ocenění odcizených předmětů.¹⁴⁴

Specifika těchto expertíz v případě pachatelů z řad mládeže jsou dána zvláštností jejich trestní odpovědnosti. Je nutné zkoumat jejich rozumovou a mravní vyspělost a zároveň možnost ovlivnění duševní poruchou, neboť dle dikce platného práva v případě, že mladistvý pachatel své jednání nemohl ovládat nebo nemohl rozpoznat jeho protiprávnost právě z důvodu duševní poruchy nebo nedostatečné rozumové a mravní vyspělosti, nemůže být za tento čin odpovědný (§ 26 TrZ, § 5 odst. 1 ZSVM). Proto je nezbytné, aby v případě mladistvých pachatelů byla provedena soudně psychologická a soudně psychiatrická expertiza.

Soudně psychiatrická expertiza je další specifická expertiza v případě pachatelů z řad mládeže. Tato expertiza se využívá pro zhodnocení duševního stavu mladistvého pachatele. K tomuto se vždy musejí přibrat dva znalci, znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a znalec z oboru zdravotnictví nebo pedagogiky, odvětví psychologie se specializací na dětskou psychologii (§ 58 odst. 1 ZSVM). „*Vyšetření duševního stavu se vztahuje k vyšetření duševní poruchy a u mladistvých ještě k vyšetření rozumové a mravní vyspělosti v době spáchání trestného činu.*“¹⁴⁵ Jak jsme již zmínila, tyto dva resp. tři faktory souvisejí s přičetností mladistvého. Duševní poruchou se pro účely trestního řízení dle § 123 TrZ rozumí duševní poruchy vyplývající z duševní nemoci, hluboká porucha vědomí, mentální retardace, těžká asociální porucha osobnosti, jiná těžká duševní nebo sexuální odchylka. Rozumová a mravní vyspělost je u každého jedince individuální a proto nelze tento stupeň určovat dle věku, i když samozřejmě při samotném posuzování se k věku přihlíží. Výsledky této expertízy by měly obsahovat popis osobnosti pachatele, způsoby jeho myšlení, sklony k afektivnímu jednání a zároveň i zhodnocení zda jedinec mohl své jednání ovládat a rozpoznat jeho protiprávnost.¹⁴⁶

---

¹⁴³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 81. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹⁴⁴ MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 80. ISBN 80-7066-602-1.

¹⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 512. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

¹⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 513. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

„Soudně psychologická expertiza je nařizovaná ke zjištění stupně rozumového a mravního vývoje mladistvého pachatele.“¹⁴⁷ Stupeň rozumového a mravního vývoje je důležitý pro uložení vhodného opatření. Znalec má tedy za úkol se k rozumovému a mravnímu vývoji vyjádřit a jeho posudek je podkladem pro orgán činný v trestním řízení. Znalci tedy vyhodnotí stupeň vývoje a podají o tom zprávu, která je podkladem pro rozhodnutí. Rozumová a mravní zaostalost ve srovnání s jinými jedinci téhož věku může být způsobena například zanedbáním rodinné péče a výchovy, dlouhodobým pobytem v nemocnici¹⁴⁸, nedokončením školní docházky, užíváním návykových látek, aj.

Dobrým příkladem je případ v Příloze č. 2, ze kterého je zřejmé, jaký vliv mají znalecké posudky na rozhodnutí soudu. Znalci se v tomto případě shodují, že u mladistvého nebyl prokázán sklon ke zneužívání návykových látek ani závislost na nich a že má mladistvý předpoklady pro kritický postoj k požívání alkoholu. Zároveň se shodli na tom, že alkohol byl v tomto případě hlavní a rozhodující faktor chování mladistvého. Ovšem znalci určili, že není vyloučeno, že se mladistvý může dopustit podobného jednání v případě ovlivnění alkoholem během svého dalšího života. S tím se soud ztotožnil, kdy uvedl, že je zřejmé, že se jedná o ojedinělý exces v životě mladistvého, podle mého i soud uvěřil mladistvému, že se alkoholu již bude vyhýbat, ale zároveň mladistvému uložil mimo jiné výchovné omezení zákazu užívání návykových látek na tři roky.

4.9. Zapojení veřejnosti do vyšetřování a prevence

Většinou bývá žádoucí, aby se do vyšetřování v různém měřítku zapojovala i veřejnost. V případě mládeže je společnost na jejich trestnou činnost velice citlivá. Policie ČR zapojuje veřejnost ve věcech mládeže zejména v případech pátrání po osobách, pátrání po odcizených věcech nebo zjištění osobních a rodinných poměrů a životní situaci mladistvého.¹⁴⁹

To je důležité zejména proto, že právě okolí pachatele sleduje jeho každodenní život, zná jeho chování, zná prostředí, ve kterém pachatel žije, a také

---

¹⁴⁷ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 267. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹⁴⁸ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 35. ISBN 978-80-7380-124-3.

¹⁴⁹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 268. ISBN 978-80-7380-124-3.

může sledovat vývoj jeho života. Proto jsou informace nejbližšího okolí (sousedé, spolužáci, kamarádi, učitelé, rodiče, aj.) velice důležité pro zhodnocení možného dalšího vývoje pachatele a jeho možnost nápravy. S tím také později orgány činné v trestním řízení pracují a individuálně ukládají nejvhodnější opatření.

Zvláštní postavení ve věcech mládeže má PMS a OSPOD. Tyto dva orgány hrají významnou roli v trestním řízení vedenému proti mladistvému, v jeho znovuzачlenění do společnosti, při výkonu některých opatření, aj. Pomáhají při naplňování výchovného účelu celého řízení.

Orgánem OSPOD příslušným dle ZSVM je obecní úřad obce s rozšířenou působností.¹⁵⁰ Příslušnost středisek PMS k provádění jednotlivých úkonů se dle ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě „*řídí příslušností soudu a v přípravném řízení státního zástupce, v jehož obvodu středisko působí. K urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů může předseda senátu nebo samosoudce příslušného soudu a v přípravném řízení příslušný státní zástupce uložit provedení potřebných úkonů středisku, v jehož obvodu bydlí osoba, které se takové úkony týkají.*“ ZSVM v § 3 odst. 8 vyžaduje, aby i úředníci PMS působící ve věcech mládeže měli zvláštní průpravu pro zacházení s těmito jedinci, neboť i zde je požadavek, aby „*při jednání s nimi nedošlo k narušení jejich psychiky a na nejmenší možnou míru bylo sníženo riziko jejich stigmace.*“¹⁵¹

Práce PMS by měla směřovat k tomu, aby pachatel z řad mládeže změnil svoje myšlení, svoje hodnoty a tím se předcházelo možnosti páchaní další trestné činnosti ze strany tohoto jedince. Úředník PMS má pozitivně vést mladistvého k životu v souladu se zákonem (§ 16 odst. 1 ZSVM). Úředníci PMS by tedy měli plnit aktivní roli v životě tohoto jedince a nikoliv pouze pasivní dohled nad jeho chováním.

PMS a OSPOD vypracovávají zprávu o osobních, rodinných a sociálních poměrech a aktuální životní situaci mladistvého dle § 56 ZSVM, ke které je v závěrečné fázi řízení přihlíženo. O obsahu a náležitostech této zprávy je již pojednáno v kapitole 4.4.2.

---

¹⁵⁰ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, § 33 odst. 1

¹⁵¹ ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAR, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 618. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

Dále je nezastupitelnou rolí PMS dohled nad mladistvým. Tento dohled spočívá v pravidelném sledování chování mladistvého v jeho rodině, kontrola dodržování uloženého probačního programu a výchovných povinností a uložených omezení. Účelem tohoto dohledu je sledování a kontrola chování mladistvého zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti, odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.¹⁵²

Dále dle ustanovení § 75 ZSVM úředník PMS zajišťuje mimo dohledu nad mladistvým i to, aby mladistvý během zkušební doby vedl řádný život (v případě propuštění mladistvého z vazby za současného uložení dohledu, podmíněného zastavení trestního stíhání, aj.). Dle ustanovení § 80 ZSVM nařizuje výkon dohledu v řízení před soudem předseda senátu soudu pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce. Úředník PMS za tímto účelem může pravidelně mladistvého navštěvovat doma, ve škole a na pracovišti.

Při možnosti konzultace s JUDr. Evou Drahotovou soudkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci jsem se na danou problematiku dohledu PMS zeptala. Paní soudkyně si činnosti PMS váží a považuje ji za jeden z nejdůležitějších nápravných prostředků pro mladistvé. Mladistvý se v případě uloženého dohledu pravidelně, dle určení pracovníka PMS, dostavuje k němu do kanceláře, aby mu sděloval aktuální změny v jeho životě, jeho aktuální bydliště, pracoviště, školu, aj. Také mu tyto skutečnosti podkládá různými potvrzeními ze školy, ze zaměstnání, aj. Pro mladistvého je také důležité, že může s pracovníkem řešit svoje problémy nebo svoje úspěchy, to je zejména v případě jedinců, kteří pocházejí ze špatného rodinného zázemí, nepostradatelnou součástí jejich opětovného zařazení zpět do společnosti.

Nejčastěji se mladistvý k úředníkovi PMS dostavuje 1x měsíčně, ovšem v případě, že není třeba takto častého styku mladistvého s pracovníkem PMS, může být setkání i jednou za čtvrt roku, to vše záleží na rozhodnutí pracovníka PMS. V případě, že mladistvý ale nedodrží pokyny pracovníka PMS, musí na tuto skutečnost pracovník PMS soud upozornit v pravidelně podávaných zprávách o životě daného mladistvého a soud z toho vyvodí patřičné důsledky, jako je například uložení dalších výchovných opatření, uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, aj.

---

¹⁵² Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, § 16 odst. 1 a odst. 2

V neposlední řadě může PMS nebo OSPOD navrhnout upuštění od výkonu ochranné výchovy dle ustanovení § 83 odst. 1 ZSVM, prodloužení ochranné výchovy dle ustanovení § 86 odst. 1 ZSVM nebo změnu ochranné výchovy dle ustanovení § 87 odst. 1 ZSVM.

OSPOD má mimo jiné ještě možnost podat za mladistvého opravný prostředek a to ve prospěch mladistvého a i proti jeho vůli (§ 72 odst. 1 ZSVM).

Je tedy zřejmé, že jak střediska PMS, tak úředníci OSPOD v životě mladistvého pachatele vystupují jednak za účelem ochrany společnosti, tak i za účelem výchovy mladistvého. Jejich snaha by měla vést ke změně jeho životních cílů, hodnot, postojů, jeho životního stylu a chování tak, aby svůj život vedl v souladu se zákonem.

Prevence je v případě pachatelů z řad mládeže nejdůležitější. Jde zejména o to, aby bylo předcházeno samotné trestné činnosti těchto pachatelů, a když už k tomuto jednání dojde, je prevence zaměřena na resocializaci a znovuzачlenění daného jedince zpět do společnosti a na snahu, aby bylo předcházeno dalšímu páčání trestné činnosti tímto pachatelem. Prevence se zaměřuje na situaci v rodinách, zlepšení kvality školské výchovy, podporu aktivního trávení volného času, vytváření pracovních příležitostí, boj proti alkoholismu a jiné závislosti, aj.¹⁵³

---

¹⁵³ KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 211. ISBN 80-901923-0-0.

5. Konkrétní kauzy trestné činnosti mladistvých projednáváné u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci

Pro svou diplomovou práci jsem navázala spolupráci se soudkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci JUDr. Evou Drahotovou, která již 16 let soudí mimo jiné i trestnou činnost mladistvých, má tedy pro mne tu správnou specializaci, dle rozvrhu práce.

Konzultovala jsem s ní, jaké konkrétní trestní věci by se pro mou diplomovou práci hodily, s ohledem na její obsah a tedy i zaměření. Měla jsme možnost s ní probírat jednotlivé kauzy a nakonec jsme se rozhodla pro 3, o kterých pojednám níže. Nejenom že jsem si opatřila anonymizované rozhodnutí soudu I. stupně (ve všech případech nerozhodoval odvolací soud), měla jsem též možnost si o vybraných kauzách s předsedkyní senátu pohovořit a probrat je.

5.1. Trestní věc ze dne 10. října 2007 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 3/2007-odsouzený mladistvý O.M.

Z rozsudku (viz Příloha č. 2) jsem zjistila, že mladistvý byl odsouzen za to, že v Liberci dne 31.12.2006 okolo 23:00 hod při výstupu se svými kamarády, mezi kterými byl mimo jiné i poškozený FW, na vrchol hory Ještěd po sjezdovce „F10 pod lany“, za účelem oslavy Silvestra poblíž panelové cesty vedoucí ke skokanským můstkům po předchozím požití alkoholických nápojů odmítl dále v cestě pokračovat a tak se s poškozeným dostal do konfliktu. Poškozený chtěl pokračovat nahoru a vzhledem k tomu, že nesl odsouzenému batoh, ve kterém byl společný alkohol, řekl odsouzenému, že mu batoh vrátí druhý den. Batoh si od odsouzeného vzal krátce předtím, neboť ten již nebyl schopen vzhledem ke svému stavu batoh nést sám. Na to ovšem odsouzený reagoval tak, že poškozeného uchopil za ramena tak, že stáli čelem proti sobě, opakovaně ho vyzýval, aby se s ním vrátil zpět, což poškozený opakovaně odmítl. Z toho důvodu ho odsouzený chytil levou rukou za pravý popruh batohu, přitáhl si ho k sobě, a to ve chvíli, kdy již v pravé ruce držel velký nůž, a řekl poškozenému: „Já mám nůž, já rozhoduju.“, na což poškozený odpověděl, že jde nahoru a snažil se vymanit ze sevření. Poté ho odsouzený tímto nožem o celkové délce 29,5 cm, s čepelí o délce 17 cm a šířkou 4 cm velkou intenzitou bodl do oblasti hrudníku, tak že mu

způsobil poranění podklíčkové tepny a žíly a hemoragický šok z velké ztráty krve. Poškozeného takto nechal na místě a sám odešel dolů. Poškozenému byla poskytnuta urgentní lékařská pomoc přivolaná náhodnými kolemjdoucími, bez které by poškozený zemřel.

Jednání bylo dle rozsudku kvalifikováno jako provinění vydírání dle ustanovení § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona (dále jen tr. zákona) ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 ZSVM a pokus provinění vraždy dle ustanovení § 8 odst. 1 tr.zákona k ustanovení § 219 odst. 1 tr. zákona ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 ZSVM.

Za toto trestní jednání mu bylo dle ustanovení § 219 odst. 1 tr. zákona uloženo úhrnné trestní opatření odnětí svobody v trvání 2 let, které mu bylo podmíněně odloženo se zkušební dobou v trvání 3 let, a zároveň byl vysloven dohled. Dále bylo mladistvému dle ustanovení § 15 odst. 2 písm. d) a ustanovení § 19 odst. 1 písm. e) ZSVM uloženo výchovné omezení, aby po dobu tří let neužíval návykové látky. Dále soud aplikoval trest propadnutí věci a to předmětného nože a rozhodl o nárocích na náhradu škody vůči poškozenému a Vojenské zdravotní pojišťovně.

Studiem tohoto případu jsem dospěla k závěru, že se jednalo o zajímavou a neobvyklou trestní věc, a to proto, že oba dva aktéři pocházeli z velmi slušných rodinných poměrů a v minulosti nebyli projednáváni před soudem. Na to že došlo k projednávanému protiprávnímu jednání, mělo vliv několik faktorů.

Jednalo se o velmi dobré kamarády, kteří se rozhodli, že půjdou oslavit Nový rok na horu Ještěd. Na zastávce ovšem zjistili, že poslední lanovka směrem nahoru již odjela, proto se rozhodli jít pěšky velmi prudkým svahem strmě nahoru. Spíše proto, že se to tzv. dělá, než aby byli v tomto zkušení, si s sebou na cestu vzali alkohol. Paradoxně to byla matka odsouzeného, která ho vybavila právě kritickou lahví slivovice, aby nebyl v tomto směru poškozenému nic dlužen. Na tomto postupu jsem neshledala nic významně závažného, kdyby však nedošlo k dalším okolnostem. Následně totiž kluci ztratili víčko od této lahve, a protože se odsouzenému nechtělo slivovici nést v ruce, navíc při tom výstupu to bylo jistě značně nepohodlné, tak z ní hodně vypil. Jelikož nebyl vůbec zvyklý na alkohol, mělo to na něj takový vliv, že nemohl jít již dále a tak kamaráda přemlouval, ať se vrátí. Ten samozřejmě nechtěl. Poté tedy došlo ke konfliktu, který si odsouzený vůbec nepamatoval.

Podle mého názoru a i názoru soudkyně by k násilnému jednání nikdy nedošlo, kdyby se odsouzený neopil a kdyby kluci s sebou neměli předmětný nůž. Jak uvedla matka odsouzeného i ostatní svědci, odsouzený s sebou nosil vždy nějaký nůž zejména na ochranu. Předmětný den nebyl z kamarádů sám, kdo měl u sebe nůž, neboť cestou k lanovce si nože mezi sebou ukazovali. Nebylo tedy neobvyklé, že ten den měl u sebe nůž.

Ze spisu je zřejmé, že odsouzený byl trestně odpovědný, neboť se nejednalo se o tzv. patickou (patologickou) opilost. Bylo tedy i podle mého názoru správné, že byl uznán vinným. Domnívám se, že soud správně vyhodnotil okolnosti případu a způsob provedení, neboť, jak jsem již uvedla, jednalo se o výjimečný exces z obvyklého způsobu života mladistvého.

Jak jsem měla možnost hovořit se soudkyní, i atmosféra v jednací síni byla neobvyklá, neboť odsouzený svého jednání velmi litoval, jeho rodina byla zdrcena tím, co udělal, ale byla to i rodina poškozeného, která projevovala soucítění s odsouzeným. Málokdy se stává, že by obě dvě strany souhlasily s tím, že není nutné, na pachatele působit nepodmíněným trestem odnětí svobody a že se v podstatě jednalo o mladistvou nerozvážnost. Byla to právě matka poškozeného, která též projevila lítost nad tím, co se stalo s tím, že pokud by mladistvý nepil, jistě by se toho nedopustil, a že vlastně vše dobře skončilo, protože poškozený útok odsouzeného přežil a nemá téměř žádné trvalé následky.

Z této kauzy tedy vyplývá, že i když mladistvý nebyl zatížen špatnými vlivy ze strany rodiny, naopak i v rámci probíhajícího trestního řízení byl rodinnou podporován, i tak může dojít k závažnému provinění. Zásadní roli v tomto případě hrál alkohol.

Ponaučení mladistvého spatřuji i v tom, že na vlastní žádost podstoupil resocializační program „Právo na každý den“. Dle vyjádření lektorů jde o chlapce, který plně a aktivně spolupracoval, byl v kolektivu oblíbený pro své přátelské a nekonfliktní chování a k úkolům přistupoval zodpovědně. Též dle informací školy, kterou navštěvuje, vyplývá, že s ním žádné výchovné ani prospěchové problémy nejsou a že škola plně spolupracuje i s jeho matkou. Je zřejmé, že soud i k těmto skutečnostem přihlédl, neboť je zřejmé, že šlo o ojedinělý exces v životě tohoto mladistvého, který byl způsoben zejména požitím alkoholu, a že by bylo nepřiměřené mladistvému uložit nepodmíněný trest odnětí svobody.

Ovšem podle mého názoru je správné, že soudkyně kromě podmíněného trestu odnětí svobody zároveň uložila dohled, jelikož odsouzený se pak musel

v pravidelných intervalech dostavovat na PMS v Liberci, aby prokázal, že se nedopouští dalšího protiprávního jednání. Tento dohled já hodnotím kladně též z toho důvodu, že mladistvý měl možnost svůj další vývoj diskutovat s pracovníkem PMS, tedy osobou odlišnou od rodičů, a bylo tím tedy zabezpečen jeho další bezproblémový vývoj. Dále považuji za zcela vhodné uložení výchovného omezení, aby mladistvý po dobu 3 let, tedy po dobu zkušební doby, neužíval návykové látky (alkohol), i když si myslím, že zkušenost s trestním řízením bude mít zřejmě do konce života a alkoholu se bude vyhýbat. Dle mého názoru si plně uvědomil, že pod vlivem alkoholu může člověk páchat kde jaký trestný čin, což považuji za zásadní. V tomto případě se domnívám, že již samotné řízení splnilo výchovný účel a mladistvý se dalšího protiprávního jednání nedopustí.

5.2. Trestní věc ze dne 6. června 2014 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 1/2014-odsouzená mladistvá A.V.

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci je v Příloze č. 3, ovšem vzhledem k tomu, že byl ve věci vydán zjednodušený rozsudek, nemám v anonymizované formě k dispozici konkrétní okolnosti případu. Tyto okolnosti jsem diskutovala přímo s paní soudkyní a měla jsme možnost nahlédnout do anonymizované formy obžaloby v předmětné věci, tudíž jsem měla možnost se s věcí více seznámit.

Předmětem této mravnostní trestné činnosti je zlákáni k pohlavnímu styku za úplatu a to odsouzenou mladistvou, vůči dvěma spolužačkám. Odsouzená v prostorách internátu Středního odborného učiliště (dále jen „SOU“) zlákala své dvě spolužačky k pohlavnímu styku s neustanovenými muži za úplatu, uskutečnění sexu zorganizovala a vyinkasovala za to finanční prostředky.

Jednání bylo kvalifikováno jako provinění obchodování s lidmi dle ustanovení § 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d) TrZ. Za tuto trestnou činnost bylo mladistvé uloženo trestní opatření odnětí svobody v trvání 2,5 roku se zkušební dobou v trvání 3 roků a zároveň byl vysloven dohled.

Dle mého názoru sehrál roli internet a nevhodné prostředí, kde se mladistvá vyskytovala. Jak jsem měla možnost hovořit s paní soudkyní, tak

mladistvá navštěvovala v Liberci různé restaurace a seznamovala se tam s muži ve věku okolo 36 let, kterým následně poskytoval sex za peníze.

Tohoto jí nebylo málo a tak nabídla i svým spolužačkám styk s těmito muži a to též za peníze. Sama z toho mínila mít prospěch ve smyslu provize. Dvě spolužačky s tímto souhlasily a jak vyplývá ze spisu, učinily tak, zejména kvůli penězům. Je až neuvěřitelné že tyto spolužačky s tímto postupem souhlasily, byť před soudem tvrdily, že nejdříve nevěděly, o co se jedná. Nedomnívám se však, že by říkaly úplnou pravdu, jelikož pokud k takovému muži dobrovolně nastoupily do auta bez toho, že by se předtím znali a že by si domluvili přesný účel cesty, nemohly si myslet nic jiného. Navíc bylo zjištěno, že se nejednalo o ojedinělou záležitost.

Průběh byl pokaždé totožný. Odsouzená si dala s mužem i s kamarádkou sraz před budovou internátu, kde bydlely. Odsouzená vždy s mužem krátce pohovořila a poté se vzdálila. Kamarádka poté nastoupila do vozu s tímto mužem a odjel s ním na odlehlé místo, kde vykonali soulož přímo v mužově vozidle. Poté muž kamarádce dal 1.000 Kč s tím, aby půlku dala odsouzené za zjednání jejich schůzky. Z výsledků jednotlivých spolužaček je zřejmé, že mladistvá se tím, že provozuje sex za odměnu, netají a ostatním říkala, že pokud budou chtít, může jim tento styk také zařídit.

I v tomto případě bylo zjištěno z vypracovaných zpráv k rodinným a sociálním poměrům jednotlivých účastnic, že jak odsouzená tak poškozené pocházely z relativně uspořádaných rodinných poměrů, rodiče s nimi neměli větší konflikty (jednalo se pouze o běžné dohady odpovídající pubertálnímu věku dívek, které si vždy byli schopni navzájem vyříkat), nicméně všechny 3 měly ve škole podprůměrné výsledky a mnohdy i neomluvené absence. Svou roli i hrála i skutečnost, že bydlely na internátě SOU, a tak byly i v rámci režimu mimo dozor rodičů. Ze zprávy o mladistvé odsouzené dále plyne, že je sebevědomá, staví se do pozice rádce, svým spolužačkám často udílí rady a z jejich strany je brána i jako bavič, člověk, co se ničeho nelekne, co má na vše okamžitě trefnou odpověď. Vůči dospělým se jí často stává, že neodhadne míru slušnosti, dokonce by se dalo mluvit i o drzosti. Její přístup k práci je laxní.

Domnívám se, že vliv počítače na protiprávní jednání byl jednoznačný, jelikož mladiství, pokud chtějí, mají přístup k této tématice prostřednictvím internetu. Těžko si lze představit, že by si mladistvá byla schopná vše dopodrobna

vymyslet a zorganizovat bez určité inspirace na internetu, navíc když tak činila z důvodu finančního prospěchu.

Je pravdou, že ze spisu je zřejmé, že mladistvá byla jistou vůdčí osobností a poškozené byly do jisté míry ve vleku závislosti. To je však neospravedlňuje a bylo pouze na nich, aby odmítly mít styk s muži.

Že se nepodařilo vypátrat ty, kterým byl sex poskytován, je pochopitelné. Je možné se domnívat, že mladistvá jejich identitu znala, nicméně ji odmítla uvést, což je v souladu se zásadou trestního řízení, že jako obžalovaná má právo hájit se, jak sama uzná za vhodné.

5.3. Trestní věc ze dne 24. března 2004 vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp.zn. 52 Tm 1/2004-odsouzený J.M. a odsouzení mladiství Z.N. a L.B.

Rozsudek k této trestní věci je v Příloze č. 4. Jedná se o drogové protiprávní jednání a podle mého názoru zcela charakteristické pro páčání mladistvými. Není bez zajímavosti, že byli souzeni celkem 3 obžalovaní, z toho dva mladiství a jeden ve věku blízkém věku mladistvých. Jednalo se v podstatě o spolupachatelství. Na tomto není podle mého názoru nic neobvyklého, jelikož drogovou trestnou činnost většinou páchají osoby ve skupinách, jak jsme již podrobně uvedla v kapitole č. 4.1.

Podstatou bylo, že všichni tři společně po dobu cca 3 měsíců na různých místech města nabízeli a zdarma předali marihuanu celkem 10 osobám a jednání bylo tedy kvalifikováno jako provinění (v té době ještě trestný čin dle dikce platného práva) nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle ustanovení § 187 odst. 1 tr. zákona. Všem třem odsouzeným byl uložen podmíněný trest odnětí svobody a dospělému odsouzenému byl navíc vysloven dohled.

Jedná se o trestnou činnost, která je podle mého názoru velmi rozšířena, jelikož i dle sdělovacích prostředků je užívání marihuany mezi mládeží rozšířené. I v daném případě měli všichni účastníci již delší zkušenosti s užíváním marihuany a sami vypověděli, že marihuanu poznají, sami si jí občas sušili a dokonce poznají, když je někdo tzv. zhulený nebo zkouřený. Vím o tom, že jsou diskuze ohledně legalizace tzv. měkké drogy, ale domnívám se, že je to psychotropní látka, která má vliv na zdraví jedince a jeho chování, proto by

neměly být zlegalizovány. Leckdy v souvislosti s užíváním marihuany dochází k další trestné činnosti, ať již majetkové, tak násilné či mravnostní.

V této trestní věci se jednalo o součinnost v partě a tak pachatelé neměli takový problém drogu dále distribuovat. V souvislosti s touto kauzou je dle mého názoru možné vystopovat určité vlivy v partě, jejíž jedinci hrají hlavní úlohu. Ostatní jedinci jsou v určitém vleku a marihuanu požívají zejména proto, aby nebyli zesměšněni. Ze spisu je zřejmé, že droga byla nabídnuta svědkům, kteří měli ve většině problémy ve škole, byli tedy náchylní k tomuto jednání, a z výpovědí jasně vyplývá, že i oni měli s kouřením marihuany zkušenosti a nemusel je k tomuto nikdo nutit.

U dospělého pachatele bylo paradoxně zjištěno, že byl zaměstnavatelem dobře hodnocen, nicméně v minulosti byl již jednou projednáván pro násilnou trestnou činnost, což je alarmující. U tohoto jedince bylo také zjištěno, že svou frustraci ve společenské úspěšnosti kompenzuje aktivní účastí ve skupinách mladistvých někdy i dětí. U jednoho z mladistvých bylo zjištěno, že byť má relativně dobré rodinné zázemí, matka má tendenci jeho jednání omlouvat, tím je možné vystopovat nedůslednou výchovu. U tohoto pachatele však bylo dále zjištěno, že ve škole má podprůměrné výsledky, v důsledku čehož byl jeho učební obor ukončen. I on byl v minulosti souzen, ale pro majetkovou trestnou činnost, což je též skutečnost alarmující. Pouze poslední mladistvý neměl záznam v rejstříku trestů, ve škole má sice hodně omluvených absencí, ale je bez kázeňských problémů. K rodinnému zázemí nebylo zjištěno připomínek. U všech tří bylo zjištěno, že jejich vztah k dané věci je spíše lhostejný a nemají pocit zodpovědnosti.

Z výše uvedeného je podle mě zřejmé, že trestná činnost je páchána osobami, které nežijí řádným životem, jsou náchylné k protiprávnímu jednání a rodinné zázemí leckdy není ideální, nicméně ne na tolik závadné, aby se museli dopouštět trestné činnosti. Tady vidím zásadní problém zejména v působení party a dospělého pachatele, ve snaze začlenit se do určité skupiny a vyniknout i za cenu toho, že byli následně odsouzeni. Toto vyplynulo i ze znaleckého posudku, kde je řečeno, že marihuanu kouřili a nabízeli zejména z důvodu zvyšování svého sebevědomí, nikoliv z důvodu aby ostatním nějak ublížili.

Na tomto případě je zcela jasně vidět vliv party, neboť se domnívám, že například mladistvý L.B. by se daného protiprávního jednání bez přítomnosti

party nedopustil, neboť do předmětné věci neměl žádné výrazné problémy. Je zde také charakterizující to, že nakonec členové party byli ti, kteří ostatní usvědčili.

V daném případě byla projednávána i skutečnost možného užívání další drogy a to hub lysohlávek. Ovšem během řízení nebylo ničeho prokázáno. Bylo sice zjištěno, že všichni odsouzení tyto houby konzumovali, ale nebylo prokázáno, že by tak činili v partě nebo že by houby někomu nabízeli. Proto soud toto z popisu skutku vyloučil.

Pokud mám dále shrnout všechny tři trestní kauzy, se kterými jsme měla možnost se seznámit, tak souhlasím s tím, že s ohledem na společenskou škodlivost protiprávního jednání, okolnostem případů, osobám mladistvých a možnosti nápravy, byly ve všech případech uloženy podmíněné tresty odnětí svobody. Nedomnívám se totiž, že by přímý trest odnětí svobody měl výchovné účinky a plnil úlohu generální prevence. Pokud byl uložen dohled, je to jen správně, neboť i PMS mohla monitorovat další vývoj mladistvých příp. jim pomoci v dalším vývoji.

Na těchto případech je vidět, vyjma prvního, charakteristické způsoby a příčiny páchaní protiprávní činnosti mladistvými. Jde zejména o vliv rodiny a party. U prvního je charakteristický vliv alkoholu, ale jak mi sama paní soudkyně potvrdila, jde v ostatních ohledech o zcela výjimečný případ.

Závěr

Hlavní část mé práce představuje postup vyšetřovatelů při odhalování a vyšetřování trestné činnosti mládeže. Při zpracování jsem se snažila zaměřit jednak na obecné požadavky jednotlivých kroků vyšetřovatelů, tak i na daná specifika, která jsou dána věkem, rozumovou a mravní vyspělostí a zkušenostmi daných jedinců.

Tato specifika jsou zejména poznatelná ve způsobu spáchání protiprávního činu, typických příčinách vzniku jejich kriminogenního chování a v jejich specifických motivech, pro které páchají danou činnost. Oproti dospělým pachatelům zde můžeme pozorovat rysy mladistvé nerozvážnosti, chtíče módních věcí a snadnou ovlivnitelnost okolím. Tito jedinci se ve svém mladém věku snaží zalíbit okolí a vyniknout v něm, zejména ti, kteří nemají dostatečnou lásku a péči ze stran rodičů. Toto období věku je velice zásadní pro další vývoj a zároveň je to období, kdy si jedinec uvědomuje sám sebe, upevňuje si názory a myšlenky a zároveň mnohdy koná rozhodnutí, která mohou ovlivnit celý jeho život.

Snažila jsem se vymezit specifičnost postupu zejména vyšetřovatelů, ale i jiných orgánů činných v trestním řízení a jiných osob, které přicházejí s mládeží do kontaktu, nutné požadavky dle zákonné úpravy pro postup těchto institucí, ale i praktický náhled na věc.

U těchto jedinců je nutné zejména zkoumat, jaké jsou příčiny jejich kriminogenního chování, jaké mají rodinné a sociální zázemí, jak se chovají ve svém běžném životě, jak působí na okolí, jaká je jejich zodpovědnost při zpracovávání každodenních úkolů, neboť toto vše hraje zásadní roli při snaze dostatečně vyšetřit jejich protiprávní čin a zabezpečit, aby bylo uloženo vhodné opatření, neboť, jak již bylo několikrát řečeno, zásadní pro celou společnost je, aby množství těchto pachatelů bylo co nejnižší, a zároveň, aby ti, co již jsou součástí těchto statistik, se v nich již nikdy neobjevili.

Nedílnou součástí diplomové práce je vymezení specializace orgánů činných v trestním řízení a ostatních osob, které při vyšetřování, odhalování, trestání a případné prevenci přicházejí do kontaktu s osobami mladšími osmnácti let. Tato specializace je dána zejména potřebou zajištění výchovného účelu řízení a snahou začlenit zpět tuto osobu do rodinného a sociálního prostředí. V této části mé práce mi bylo velkou pomocí setkání přímo s osobami činnými v těchto věcech, jedná se zejména o JUDr. Evu Drahotovou (soudkyně Krajského soudu

v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, předsedkyně senátu soudu pro mládež) a také Mgr. Bc. Tomáše Nahodila (aktivně činný u Místního oddělení Police ČR v Praze-Holešovicích). Díky osobnímu setkání a možné konzultaci s osobami, které přicházejí s pachateli z řad mládeže do styku, jsem mohla do své práce zakomponovat jednak teoretické poznatky, tak i zhodnotit je na praktické činnosti.

V neposlední řadě jsme se zaměřila na zhodnocení některých zvláštností různých postupů zejména vyšetřovatelů, kdy musí být dodržena zákonná úprava a to zejména z toho důvodu, aby mladistvý nebyl za svůj čin nepřiměřeně potrestán, ale zároveň, aby jeho činnost nebyla zlehčena. Jedná se zejména o úkon výslechu pachatele z řad mládeže. Vzhledem k tomu, že zde se vyšetřovatel dostává do přímého kontaktu s vyslychaným, je nutné zajistit, aby jednak byla dodržena práva vyslychaného, ale zároveň, aby byla získaná pravdivá a věrohodná výpověď, která může mnohdy celou situaci objasnit. Zvláštnosti při výslechu jsou dány věkem a rozumovou a mravní vyspělostí, ale ve velké míře také zkušenostmi mladistvého s pácháním trestné činnosti a účastí na řízeních, neboť u mladistvého recidivisty mohou být specifické znaky výpovědi mladistvých nepatrné, u prvopachatelů budou specifické znaky ihned poznatelné. Ovšem chování a dodržování zákonných zásad platí pro vyšetřovatele stejně v obou případech.

Hlavně díky pomoci paní soudkyně jsem měla možnost obstarat si anonymizované rozsudky ve třech různých, ale pro mládež typických, protiprávních činů, kterých se dopustili právě tito jedinci. S paní soudkyní jsem mohla živě konzultovat průběh hlavních líčení i zvláštnosti případů, což přineslo do mé práce požadovaný prvek zhodnocení praxe.

Resumé

Diplomová práce se zabývá problematikou trestné činnosti dětí a mládeže, kdy se autorka snaží vystihnout specifika dané problematiky a to vzhledem k věku, rozumové a mravní vyspělosti daných jedinců. Práce je členěna do 6 kapitol. První kapitola obsahuje vymezení základních pojmů dle různých hledisek. Druhá kapitola specifikuje strukturu a dynamický vývoj této trestné činnosti ve srovnání s dospělými pachateli. Vymezuje nejčastěji páchané protiprávní činy mládeží a stručně charakterizuje skutkové podstaty nejčastěji páchaných protiprávních činů. Třetí kapitola se zaměřuje na speciální přípravu orgánů činných v trestním řízení a pracovníků Probační a mediační služby. Ve čtvrté kapitole se autorka podrobně zabývá metodikou vyšetřování trestné činnosti mládeže. Pátá kapitola obsahuje podrobný rozbor tří skutečných kauz, kde se zaměřuje na zvláštnosti trestné činnosti páchané těmito jedinci.

Summary

The diploma thesis deals with the specifics of criminality of children and youth, which are given by age, rational and moral maturity of the individuals. The thesis is divided into 6 chapters. The first chapter contains the definition of basic concepts according to various aspects. The second chapter specifies the structure and dynamic development of the crime compared to adult offenders. Most frequented illegal acts of youth and the facts of these illegal acts are briefly defined. The third chapter focuses on the specialization of the criminal justice and probation and mediation clerks. In the fourth chapter the author deals in deep a methodology of investigation of juvenile crime. The fifth chapter contains a detailed analysis of three real cases.

Seznam použité literatury

Monografie

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). s. 431. ISBN 80-86473-86-4.

DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 2552. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.

DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 3264. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 536. ISBN 80-86898-36-9.

CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1998. s. 122.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). s. 976. ISBN 978-80-7502-236-3.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.10.2016 včetně změn vyplývajících ze zákona č. 264/2016 Sb.* 4., vydání. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). s. 848. ISBN 978-80-7502-160-1.

KONRÁD, Zdeněk. **PORADA**, Viktor. **STRAUS**, Jiří. **SUCHÁNEK**, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s. 414. ISBN 978-80-7380-547-0.

KONRÁD, Zdeněk. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 212. ISBN 80-901923-0-0.

MATOUŠEK, Oldřich. **MATOUŠKOVÁ**, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. str. 344. ISBN 978-80-7367-825-8.

MUSIL, Jan. **KONRÁD**, Zdeněk a **SUCHÁNEK**, Jaroslav. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. s. 583. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

MUSIL, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Karolinum 1993. s. 180. ISBN 80-7066-602-1.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. s. 419. ISBN 80-86432-08-4.

PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001. s. 746. ISBN 80-7204-194-0.

PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. s. 231. ISBN 978-80-7380-042-0.

PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 1024. ISBN 978-80-7380-589-0.

PORADA, Viktor. STRAUS, Jiří. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 512. ISBN 978-80-7380-396-4

RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: A. Čeněk, 2001. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). s. 232. ISBN 80-86473-03-1.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. s. 154. ISBN 978-80-7380-153-3.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 320. ISBN 978-80-7380-124-3.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 296. ISBN 978-80-7380-095-6.

STRAUS, Jiří. PORADA, Viktor. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 417. ISBN 978-80-7380-666-8.

STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 173. ISBN 978-80-7380-367-4

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 1000. ISBN 978-80-7478-616-7.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. s. 1978. s. 3632. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠÁMAL, Pavel. VÁLKOVÁ, Helena. SOTOLAŘ, Alexander. HRUŠÁKOVÁ, Milana. ŠÁMALOVÁ, Milada. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže: komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. s. 824. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-350-9.

články

HYNEK, Michal a Milan **JUŠTA**, 2015. *Máma na obtíž*. Kriminologický sborník. Praha: Kriminologický ústav Praha Policie ČR, LIX(1), s. 72

PILZ, Rudolf. **MINAŘÍK**, Zdeněk, 1985. *Velký „balík“*. Kriminologický sborník. Praha: federální správa Veřejné bezpečnosti ve vydavatelství Naše vojsko n.p., 29(4). s. 62

internetové zdroje

webová stránka Policie ČR: Statistické přehledy kriminality za rok 2017. [cit. 2018-03-20].

Dostupné z: www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx

webová stránka Ministerstva vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality: Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016 (ve srovnání s rokem 2015). [cit. 2018-02-20].

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-situace-dokumenty.aspx>

webová stránka Ministerstva vnitra ČR: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009. [cit. 2018-03-12].

Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/poskytnuti-zppp-c-30-2009-sb.aspx>

webová stránka www.datalot.justice.cz/justice

webová stránka www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx

právní předpisy

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení

judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7.6.1978, sp.zn. 11 Tz 21/1978

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10.11.1994, sp.zn. 7 To 389/1994

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16.5.1991, sp.zn. 2 Tz 35/1991

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.4.1955, sp.zn. 1 Tz 76/1955

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 10.10.2007, sp.zn. 52 Tm 3/2007

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 6.6.2014, sp.zn. 52 Tm 1/2014

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 24.3.2004, sp.zn. 52 Tm 1/2004

PŘÍLOHY

Mezi přílohy jsou zařazeny dvě tabulky statistik poskytnuté prostřednictvím e-mailové komunikace mluvčí Policejního prezidia ČR. Obsahují statistiky trestné činnosti za rok 2016 a 2017. Dále mezi přílohy řadím reálné kauzy, které jsem měla možnost projednat se soudkyní JUDr. Evou Drahotovu, soudkyní Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Statistické údaje o trestné činnosti mládeže za rok 2016 a 2017

Příloha č. 2 - Rozsudek ze dne 10. října 2007 vydaný Krajským soudem v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, sp.zn. 52 Tm 3/2007-odsouzený mladistvý O.M.

Příloha č. 3 - Rozsudek ze dne 6. června 2014 vydaný Krajským soudem v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, sp.zn. 52 Tm 1/2014-odsouzená mladistvá A.V.

Příloha č. 4 - Rozsudek ze dne 24. března 2004 vydaný Krajským soudem v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, sp.zn. 52 Tm 1/2004-odsouzený J.M. a odsouzení mladiství Z.N. a L.B.

PŘÍLOHA Č. 1

2016	registrované	spáchané			objasněno
	registrováno	spácháno dětmi*	spácháno nezletilými**	spácháno mladistvým	
vraždy - loupežné (§ 140)	9	0	0	0	8
vraždy - sexuální (§ 140)	1	0	0	0	1
vraždy - mot. osobními vztahy (§ 140)	74	1	0	1	69
vraždy - na objednávku (§ 140)	1	0	0	0	1
vraždy - novorozence matkou (§ 142)	1	0	0	0	1
vraždy - ostatní (§ 140)	50	5	2	3	47
Vraždy	136	6	2	4	127
usmrc. lid. plodu - pomoc a svádění ženy (§ 161, 162)	0	0	0	0	0
usmrc. lid. plodu - se souhlasem ženy (§ 160)	0	0	0	0	0
usmrc. lid. plodu - bez souhlasu ženy (§ 159)	0	0	0	0	0
zabití (§ 141)	0	0	0	0	0
usmrcení z nedbalosti (§ 143)	44	1	1	0	19
opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195)	18	0	0	0	15
únos dítěte a osoby ztížená duševní poruchou (§ 200)	11	0	0	0	6
loupež (§ 173)	1 630	171	75	112	993
loupeže na finančních institucích (§ 173)	16	0	0	0	11
nás. proti úř. os. a org. veř. moci - mimo polic.	75	2	0	2	63
nás. proti úř. osobě - na pol. PČR (§ 323 - 326)	370	6	0	6	338
nás. proti úř. osobě - na obecní pol. (§ 323 - 326)	162	2	0	2	145
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	5 050	214	77	145	3 618
rvačka (§ 158)	15	1	1	0	11
násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)	42	0	0	0	35
braní rukojmí (§ 174)	1	0	0	0	1
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	1 993	71	21	50	1 668
nebezpečné pronásledování (§ 354)	395	2	0	2	288
vydírání (§ 175)	1 129	81	38	43	831
omezov. a zbav. osob. svobody (§ 169 - 171)	180	4	3	1	131
porušování domovní svobody (§ 178)	1 990	30	15	20	1 139
neoprávněný zásah do práva k domu (§ 208)	250	0	0	0	194
týrání svěřené osoby (§ 198)	168	0	0	0	98
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	522	0	0	0	397
omezování svobody vyznání (§ 176)	0	0	0	0	0
útisk (§ 177)	29	2	2	1	20
poruš. svobody sdruž. a shromažďování (§ 179)	0	0	0	0	0
ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	7	0	0	0	2
Násilné činy	14 233	593	235	388	10 150
znásilnění (§ 185)	649	43	15	29	448
sexuální nátlak (§ 186)	36	1	0	1	24
pohl. zneužívání v závislosti (§ 187/2)	74	2	1	1	43
pohl. zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	619	208	72	137	476

kom. forma sex. zn. v závisl. (§ 187/2)	4	0	0	0	2
kom. forma sex. zn. ostatní (§ 187/1, 3, 4)	11	4	2	2	7
ostatní pohlavní úchytky (§ 358)	342	6	2	4	205
ohrožování mravnosti (§ 191)	56	8	4	4	37
ohrožování pohlavní nemocí (§ 155)	6	0	0	0	2
úmysl. ublíž. na zdr. lidskou nemocí (§ 145, 146, 152)	14	1	0	1	9
ubl. na zdr. lids. nem. z nedb. (§ 143, 147, 148, 153)	3	0	0	0	1
kuplífství (§ 189)	36	0	0	0	27
soulož mezi příbuznými (§ 188)	9	1	0	1	8
obchodování s lidmi (§ 168)	22	10	0	10	15
ostatní mravnostní tr. činy (§ 190 - 194)	360	52	36	16	248
Mravnostní kriminalita	2 241	336	132	206	1 552
kr. vloupáním do obchodů (§ 205)	1 764	33	11	25	545
kr. vloupáním do výkl. skříní (§ 205)	55	0	0	0	15
kr. vloupáním do rest. a hostince (§ 205)	1 199	22	7	19	351
kr. vloupáním do bytovacích objektů (§ 205)	665	4	1	4	123
kr. vloupáním do kiosků (§ 205)	407	26	6	24	141
kr. vloupáním do jid. záv. kuch. strav. zař. (§ 205)	17	0	0	0	7
kr. vloupáním do obj. starožitnosti (§ 205)	8	0	0	0	1
kr. vloupáním do kulturních objektů (§ 205)	32	2	2	1	15
kr. vloupáním do pokladen a panceř. skříní (§ 205)	66	0	0	0	13
kr. vloupáním do výpoč. stf. nebo poč. prac. (§ 205)	1	0	0	0	0
kr. vloupáním do škol (§ 205)	309	6	2	5	90
kr. vloupáním do bytů (§ 178, 205)	2 823	26	9	20	606
kr. vloupáním do víkendových chat (§ 178, 205)	1 931	21	10	13	614
kr. vloupáním do rodinných domků (§ 178, 205)	3 272	37	16	27	802
kr. vloupáním do ostatních objektů (§ 178, 205)	15 671	167	59	128	2 991
Krádeže vloupáním	28 220	344	123	266	6 314
krádeže kapesní (§ 205)	12 022	75	24	52	832
krádeže při pohlavním styku (§ 205)	9	0	0	0	4
krádeže jiné na osobách (§ 205)	6 478	84	28	60	952
krádeže mezi zaměstnanci na pracovišti (§ 205)	38	2	0	2	13
krádeže mot. vozidel dvoustopých (§ 205, 207)	4 920	80	12	70	1 115
krádeže mot. vozidel jednostopých (§ 205, 207)	427	16	4	13	101
krádeže věcí z aut (§ 205)	14 513	39	9	32	1 713
krádeže součástek mot. vozidel (§ 205)	3 814	12	2	11	464
krádeže jízdních kol (§ 205, 207)	5 788	43	10	35	1 260
krádeže domácího zvířectva (§ 205)	64	0	0	0	14
krádeže v bytech (§ 205)	2 760	98	26	74	1 347
krádeže v prost. nádraží - mimo zásilek (§ 205)	54	0	0	0	2
krádeže během jízdy v DP - mimo zásilek (§ 205)	138	0	0	0	3
krádeže v obj. se starožitnostmi vč. exeter. (§ 205)	10	0	0	0	2
krádeže v jiných objektech (§ 205)	16 178	172	51	126	8 687
krádeže ostatní (§ 205)	4 011	24	10	15	1 042
Krádeže prosté	71 224	645	176	490	17 551
podvod (§ 209)	5 289	31	0	31	2 667
zpronevěra (§ 206)	725	4	0	4	465
neoprávněné užívání cizí věci (§ 207)	50	3	0	3	38

zatajení věci (§ 219)	2 208	16	6	11	387
poškození cizí věci (§ 228)	10 283	105	63	45	1 586
pytláctví (§ 304)	83	1	0	1	10
Ostatní majetková kriminalita	18 638	160	69	95	5 153
Majetková kriminalita	118 082	1 149	368	851	29 018
výtržnictví (§ 358, 359)	2 818	166	62	107	2 282
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	54	2	0	2	47
sprejerství (§ 228/2)	4 541	230	119	126	998
výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	2	0	0	0	1
ohrožování výchovy dítěte (§ 201, 202)	950	10	3	7	756
podávání alkoholu dítěti (§ 204)	116	8	4	4	72
obchodování s dětmi (§ 169)	0	0	0	0	0
nedovolené překroč. st. hranice (§ 339 - 341, 343)	40	0	0	0	23
ned. výr. a d. psych. I. a jedů pro jiného (§ 283)	4 512	189	58	132	4 045
šíření toxikomanie (§ 287)	48	3	0	3	38
zneuž. pravomoci úřední osoby (§ 329)	26	0	0	0	9
neoprávněné nakládání s osob. údaji (§ 180)	9	0	0	0	5
maření úkolů úřední osoby z nedbal. (§ 330)	5	0	0	0	1
ned. výr. a d. psych. I. a jedů pro sebe (§ 284)	722	13	1	13	577
ned. výr. a d. psych. I. a jedů pro výrobu (§ 286)	126	0	0	0	102
nedov. pěst. rostlin obsahující om. látku (§ 285)	159	1	0	1	103
výroba a naklád. s látkami s horm. účinkem (§ 288)	19	0	0	0	16
požáry (§ 228, 272, 273)	886	17	14	3	154
výbuchy (§ 228, 272, 273)	17	0	0	0	2
nedovolené ozbrojování (§ 279)	416	1	0	1	289
maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 337)	9 978	126	4	122	9 516
překup. a přechov. - podílnictví (§ 214, 215)	607	17	6	11	548
ostatní kriminální trestné činy (§ 338, 342)	7	0	0	0	2
Ostatní kriminalita	26 058	783	271	532	19 586
Obecná kriminalita	160 614	2 861	1 006	1 977	60 306
nadržování (§ 366)	20	0	0	0	16
vešk. neh. úmysl. (§ 145, 146, 228, 272, 274, 360)	32	2	2	0	23
dopr. neh. sil. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	6 412	20	8	12	4 824
dopr. neh. let. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	6	0	0	0	4
dopr. neh. vod. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	2	0	0	0	1
žel. neh. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	24	0	0	0	15
neh. komb. ž. s. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	30	0	0	0	21
ublíž. na zdr. z nedb. - prac. úr. (§ 143, 147, 148, 274)	147	0	0	0	71
ublíž. na zdr. z nedb. - ostatní (§ 143, 147, 148, 274)	329	7	4	3	167
poškození věřitele (§ 222)	32	0	0	0	11
zvýhodňování věřitele (§ 223)	1	0	0	0	0
ohrož. pod vl. náv. látky, opilství (§ 274, 360)	9 257	12	0	12	8 706
zanedbání povinné výživy (§ 196)	10 611	2	0	2	10 594
ohrož. bezp. vzduš. dopr. prostř. , plav. (§ 290)	0	0	0	0	0
sděl. nepravd. inf. - vzduš. dopr. prostř. (§ 291)	0	0	0	0	0
zavlečení vzduš. dopr. prostř. do ciziny (§ 292)	0	0	0	0	0

týrání zvířat (§ 302, 303)	120	2	1	1	44
šíření poplašné zprávy (§ 357)	168	4	3	1	94
účast na organizované zločinecké skupině (§ 361)	11	0	0	0	6
hanobení národa, rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)	17	2	1	1	15
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	11	1	0	1	7
podpora a propagace hnutí (§ 400, 401, 403, 404, 405)	68	1	0	1	47
ostatní trestná činnost (§ 149-151, 164-167, 181-184, 218, 220, 221, 227, 272, 273, 275-278, 280, 328, 335, 336, 344-347, 350, 351, 364-368)	1 935	38	13	25	1 097
Zbývající kriminalita	29 233	91	32	59	25 763
porušení předpisů o pravidlech hosp. soutěže (§ 248)	34	0	0	0	5
neoprávněné podnikání (§ 251)	96	0	0	0	60
poškození spotřebitele (§ 253)	7	0	0	0	5
pašování (§ 261)	3	0	0	0	2
zkreslov. údajů hosp. o st. hosp. a jmění (§ 254)	321	0	0	0	224
poruš. povin. v insolvenčním řízení (§ 225)	74	0	0	0	46
poruš. povinnosti při spr. ciz. majetku (§ 220, 221)	167	0	0	0	50
krádež (§ 205)	522	1	0	1	435
neopráv. užívání cizí věci mimo mot. voz. (§ 207)	3	0	0	0	2
poškoz. cizí věci (§ 228)	5	0	0	0	2
podvody v sociálním zab. a nemoc. pojištění (§ 209)	643	0	0	0	587
padělání a pozměňování peněz (§ 233)	1 670	5	2	4	196
padělání a pozměň. známek a kolků (§ 245, 246)	160	0	0	0	8
zkrácení daně (§ 240)	1 043	0	0	0	541
zneužívání pravomoci úřední osoby (§ 329)	70	0	0	0	34
úplatkářství - přijetí úplatku (§ 331)	26	0	0	0	13
poškození věřitele (§ 222)	191	0	0	0	77
padělání a pozměňování veř. listiny (§ 348)	983	2	0	2	805
ned. výr. a drž. st. pečeti a úřed. razítka (§ 349)	10	0	0	0	6
ohrož. zdraví závadnými potr. (§ 156, 157)	12	0	0	0	7
vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy (§ 259, 260)	36	0	0	0	9
neoprávněné užívání mot. vozidla (§ 207)	11	0	0	0	7
poruš. tajemství doprav. zpráv (§ 182)	28	0	0	0	17
zpronevěra (§ 206)	2 006	1	0	1	1 419
podvod (§ 209)	4 547	5	1	4	3 137
pletichy při veř. sout. a dražbě (§ 256, 257, 258)	29	0	0	0	10
por. před. kontr. zboží a tech. (§ 262, 263, 264)	0	0	0	0	0
zneužívání informací, postavení v obch. styku (§ 255, 255a)	23	0	0	0	8
neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252)	88	0	0	0	30
poruš. předp. o nálepkách k ozn. zboží (§ 244)	93	0	0	0	87
neoprávněné nakládání s osob. údaji (§ 180)	3	0	0	0	1
ostatní tr. činy proti měně (§ 235, 236, 237, 239)	4	0	0	0	3
neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234)	6 911	67	22	46	1 902
por. před. o zahr. obch. s voj. mat. (§ 265, 266, 267)	5	0	0	0	2
krádeže železničních zásilek (§ 205, 206, 209)	3	0	0	0	1
krádeže poštovních zásilek (§ 205, 206, 209)	49	0	0	0	18

krádeže silničních zásilek (§ 205, 206, 209)	70	0	0	0	18
krádeže leteckých zásilek (§ 205, 206, 209)	0	0	0	0	0
krádeže lodních zásilek (§ 205, 206, 209)	4	0	0	0	1
maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§ 330)	4	0	0	0	2
úplatkářství - podplácení (§ 332)	72	0	0	0	62
úplatkářství - nepřímé úplatkářství (§ 333)	0	0	0	0	0
zvýhodňování věřitele (§ 223)	40	0	0	0	9
pletichy v insolvenčním řízení (§ 226)	4	0	0	0	2
ohrožení životního prostředí - úmyslné	21	0	0	0	8
ohrožení životního prostředí - nedbalostní	8	0	0	0	2
způsobení úpadku (§ 224)	19	0	0	0	13
neoprávněné vydání cenného papíru (§ 249)	0	0	0	0	0
manipulace s kurzem investičních nástrojů (§ 250)	1	0	0	0	0
nedovolená výroba a držení rad. mat. (§ 281, 282)	2	0	0	0	2
podílnictví (§ 214, 215)	35	0	0	0	29
poruš. práv k ochr. známce a jiným označením (§ 268)	529	1	0	1	488
poruš. průmyslových práv (§ 269)	7	0	0	0	3
poruš. aut. práva, práv k databázím (§ 270, 271)	259	0	0	0	155
zastření původu věci (§ 216, 217)	573	0	0	0	147
poškoz. a zneuž. záz. na nos. infor. (§ 230 - 232)	635	17	9	8	157
provozování nepoctivých her a sázek (§ 213)	0	0	0	0	0
hav. a prov. poruchy mimo DN-S-Ž-L-V - nedbalostní	5	0	0	0	1
hav. a prov. poruchy mimo DN-S-Ž-L-V - úmyslné	12	0	0	0	4
pojistný podvod (§ 210)	557	1	0	1	408
úvěrový podvod (§ 211)	4 801	6	0	6	3 889
dotační podvod (§ 212)	87	0	0	0	54
nesplnění oznam. povin. v daňovém řízení (§ 243)	0	0	0	0	0
neodvedení daně, pojist. na sociál. zabez. , ... (§ 241)	510	0	0	0	272
ost. HTČ (§ 181, 183, 218, 227, 229, 247, 280, 305 - 307, 337)	175	1	0	1	123
Hospodářská kriminalita	28 306	107	34	75	15 605
vojenské trestné činy (§ 369 - 398)	3	0	0	0	3
trestné činy proti úst. zřízení (§ 309-312, 312a, 312d, 312e, 312f, 314-322)	6	0	0	0	1
TČ válečné a proti míru (§ 405a, 406, 407, 409 - 417)	0	0	0	0	0
Vojenská kriminalita	9	0	0	0	4
Celková kriminalita	218 162	3 059	1 072	2 111	101 678

* dle upřesnění kpt. Bc. Ivany Nquyenové je za „dítě“ pro účely tabulky považován jedinec od narození do dne 18. narozenin, tedy dle dikce ZSVM mládež

** dle upřesnění kpt. Bc. Ivany Nquyenové je za „nezletilého“ pro účely tabulky považován jedinec od narození do dne 15. narozenin, tedy dle dikce ZSVM dítě

2017	registrované	spáchané			objasněno
	registrováno	spácháno dětmi*	spácháno nezletilými**	spácháno mladistvými	
vraždy - loupežné (§ 140)	6	0	0	0	6
vraždy - sexuální (§ 140)	0	0	0	0	0
vraždy - mot. osobními vztahy (§ 140)	80	4	0	4	77
vraždy - na objednávku (§ 140)	2	0	0	0	1
vraždy - novorozence matkou (§ 142)	0	0	0	0	0
vraždy - ostatní (§ 140)	58	3	0	3	54
Vraždy	146	7	0	7	138
usmrc. lid. plodu - pomoc a svádění ženy (§ 161, 162)	2	0	0	0	2
usmrc. lid. plodu - se souhlasem ženy (§ 160)	2	0	0	0	0
usmrc. lid. plodu - bez souhlasu ženy (§ 159)	0	0	0	0	0
zabití (§ 141)	0	0	0	0	0
usmrcení z nedbalosti (§ 143)	48	0	0	0	27
opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195)	7	0	0	0	2
únos dítěte a osoby ztížená duševní poruchou (§ 200)	8	0	0	0	2
loupež (§ 173)	1 564	167	70	113	1 003
loupeže na finančních institucích (§ 173)	21	0	0	0	16
nás. proti úř. os. a org. veř. moci - mimo polic.	78	0	0	0	64
nás. proti úř. osobě - na pol. PČR (§ 323 - 326)	439	8	3	5	396
nás. proti úř. osobě - na obecní pol. (§ 323 - 326)	137	4	0	4	121
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	4 767	192	70	128	3 376
rvačka (§ 158)	28	0	0	0	22
násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)	40	1	1	0	33
braní rukojmí (§ 174)	0	0	0	0	0
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	1 919	56	18	38	1 587
nebezpečné pronásledování (§ 354)	337	1	0	1	238
vydírání (§ 175)	1 050	97	48	50	811
omezov. a zbav. osob. svobody (§ 169 - 171)	161	5	3	2	122
porušování domovní svobody (§ 178)	1 936	30	7	26	1 155
neoprávněný zásah do práva k domu (§ 208)	249	1	0	1	171
týrání svěřené osoby (§ 198)	197	2	2	0	115
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	515	4	0	4	374
omezování svobody vyznání (§ 176)	0	0	0	0	0
útisk (§ 177)	12	0	0	0	4
poruš. svobody sdruž. a shromažďování (§ 179)	0	0	0	0	0
ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	9	1	1	0	4
Násilné činy	13 672	576	223	379	9 783
znásilnění (§ 185)	598	34	14	20	418
sexuální nátlak (§ 186)	66	6	2	4	42
pohl. zneužívání v závislosti (§ 187/2)	68	1	0	1	47
pohl. zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	669	222	71	151	480
kom. forma sex. zn. v závisl. (§ 187/2)	4	0	0	0	3
kom. forma sex. zn. ostatní (§ 187/1, 3, 4)	9	1	0	1	8
ostatní pohlavní úchytky (§ 358)	278	4	1	3	163
ohrožování mravnosti (§ 191)	84	14	10	4	55
ohrožování pohlavní nemocí (§ 155)	2	0	0	0	2
úmysl. ublíž. na zdr. lidskou nemocí (§ 145, 146, 152)	15	0	0	0	14
ubl. na zdr. lids. nem. z nedb. (§ 143, 147, 148, 153)	1	0	0	0	0
kuplířství (§ 189)	60	0	0	0	52

soulož mezi příbuznými (§ 188)	4	0	0	0	3
obchodování s lidmi (§ 168)	16	1	0	1	11
ostatní mravnostní tr. činy (§ 190 - 194)	489	72	34	38	309
Mravnostní kriminalita	2 363	355	132	223	1 607
kr. vloupáním do obchodů (§ 205)	1 429	37	2	37	466
kr. vloupáním do výkl. skříní (§ 205)	44	1	0	1	17
kr. vloupáním do rest. a hostince (§ 205)	994	23	6	19	326
kr. vloupáním do ubytovacích objektů (§ 205)	576	5	1	4	85
kr. vloupáním do kiosků (§ 205)	303	11	4	8	95
kr. vloupáním do jíd. záv. kuch. strav. zař. (§ 205)	22	1	0	1	7
kr. vloupáním do obj. starožitností (§ 205)	22	0	0	0	8
kr. vloupáním do kulturních objektů (§ 205)	27	2	2	1	10
kr. vloupáním do pokladen a panceř. skříní (§ 205)	47	1	0	1	10
kr. vloupáním do výpoč. stř. nebo poč. prac. (§ 205)	0	0	0	0	0
kr. vloupáním do škol (§ 205)	289	23	5	19	93
kr. vloupáním do bytů (§ 178, 205)	2 518	41	12	33	681
kr. vloupáním do víkendových chat (§ 178, 205)	1 768	24	6	20	543
kr. vloupáním do rodinných domků (§ 178, 205)	2 947	40	15	30	703
kr. vloupáním do ostatních objektů (§ 178, 205)	13 141	191	69	136	2 670
Krádeže vloupáním	24 127	400	122	310	5 714
krádeže kapesní (§ 205)	11 428	71	28	46	753
krádeže při pohlavním styku (§ 205)	7	0	0	0	5
krádeže jiné na osobách (§ 205)	5 795	81	24	61	862
krádeže mezi zaměstnanci na pracovišti (§ 205)	44	0	0	0	19
krádeže mot. vozidel dvoustopých (§ 205, 207)	3 594	106	27	94	1 046
krádeže mot. vozidel jednostopých (§ 205, 207)	428	10	3	7	129
krádeže věci z aut (§ 205)	13 121	40	14	32	1 506
krádeže součástek mot. vozidel (§ 205)	4 191	13	0	13	383
krádeže jízdních kol (§ 205, 207)	4 953	34	8	26	1 142
krádeže domácího zvířectva (§ 205)	33	1	1	0	2
krádeže v bytech (§ 205)	2 461	68	26	43	1 114
krádeže v prost. nádraží - mimo zásilek (§ 205)	44	0	0	0	3
krádeže během jízdy v DP - mimo zásilek (§ 205)	190	0	0	0	6
krádeže v obj. se starožitnostmi vč. exeter. (§ 205)	17	0	0	0	1
krádeže v jiných objektech (§ 205)	16 286	170	47	128	9 275
krádeže ostatní (§ 205)	3 509	19	5	14	832
Krádeže prosté	66 101	613	183	464	17 078
podvod (§ 209)	5 074	32	4	29	2 518
zpronevěra (§ 206)	714	2	1	1	481
neoprávněné užívání cizí věci (§ 207)	46	2	0	2	33
zatajení věci (§ 219)	2 188	22	6	18	360
poškození cizí věci (§ 228)	10 192	145	87	65	1 572
pytláctví (§ 304)	55	0	0	0	9
Ostatní majetková kriminalita	18 269	203	98	115	4 973
Majetková kriminalita	108 497	1 216	403	889	27 765
výtržnictví (§ 358, 359)	2 680	149	65	88	2 068
výtržnictví na sport. a veřej. akcích (§ 358)	59	2	0	2	54
sprejerství (§ 228/2)	4 421	170	97	78	927
výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	5	0	0	0	4
ohrožování výchovy dítěte (§ 201, 202)	1 086	9	2	7	871
podávání alkoholu dítěti (§ 204)	124	15	6	9	72

obchodování s dětmi (§ 169)	0	0	0	0	0
nedovolené překroč. st. hranice (§ 339 - 341, 343)	36	0	0	0	25
ned. výr. a d. psych. l. a jedů pro jiného (§ 283)	4 551	136	31	105	4 002
šíření toxikomanie (§ 287)	54	5	3	2	44
zneuž. pravomoci úřední osoby (§ 329)	25	0	0	0	8
neoprávněné nakládání s osob. údaji (§ 180)	11	0	0	0	2
maření úkolů úřední osoby z nedbal. (§ 330)	2	0	0	0	2
ned. výr. a d. psych. l. a jedů pro sebe (§ 284)	671	17	0	17	534
ned. výr. a d. psych. l. a jedů pro výrobu (§ 286)	156	0	0	0	115
nedov. pěst. rostlin obsahující om. látku (§ 285)	167	1	0	1	111
výroba a naklád. s látkami s horm. účinkem (§ 288)	40	0	0	0	30
požáry (§ 228, 272, 273)	782	14	11	5	118
výbuchy (§ 228, 272, 273)	11	0	0	0	1
nedovolené ozbrojování (§ 279)	477	3	0	3	366
maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 337)	9 740	173	16	157	9 228
překup. a přechov. - podílnictví (§ 214, 215)	527	25	6	20	477
ostatní kriminální trestné činy (§ 338, 342)	10	0	0	0	1
Ostatní kriminalita	25 635	719	237	494	19 060
Obecná kriminalita	150 167	2 866	995	1 985	58 215
nadržování (§ 366)	23	1	0	1	22
vešk. neh. úmysl. (§ 145, 146, 228, 272, 274, 360)	33	0	0	0	15
dopr. neh. sil. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	6 070	19	7	12	4 395
dopr. neh. let. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	7	0	0	0	1
dopr. neh. vod. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	2	0	0	0	2
žel. neh. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	15	2	2	0	9
neh. komb. ž. s. nedbal. (§ 143, 147, 148, 273, 274, 277, 360)	30	0	0	0	20
ubliž. na zdr. z nedb. - prac. úr. (§ 143, 147, 148, 274)	148	0	0	0	67
ubliž. na zdr. z nedb. - ostatní (§ 143, 147, 148, 274)	373	5	1	4	190
poškození věřitele (§ 222)	27	0	0	0	11
zvýhodňování věřitele (§ 223)	3	0	0	0	1
ohrož. pod vl. náv. látky, opilství (§ 274, 360)	8 038	13	0	13	7 532
zanedbání povinné výživy (§ 196)	8 979	1	0	1	8 962
ohrož. bezp. vzduš. dopr. prostř. , plav. (§ 290)	0	0	0	0	0
sděl. nepravd. inf. - vzduš. dopr. prostř. (§ 291)	0	0	0	0	0
zavlečení vzduš. dopr. prostř. do ciziny (§ 292)	0	0	0	0	0
týrání zvířat (§ 302, 303)	126	4	4	0	37
šíření poplašné zprávy (§ 357)	123	6	5	1	67
účast na organizované zločinecké skupině (§ 361)	5	0	0	0	4
hanobení národa, rasy, etnické, jiné skup. (§ 355)	21	2	1	1	14
podněcování k národ. a rasové nenávisti (§ 356)	15	0	0	0	6
podpora a propagace hnutí (§ 400, 401, 403, 404, 405)	70	1	1	0	50
ostatní trestná činnost (§ 149-151, 164-167, 181-184, 218, 220, 221, 227, 272, 273, 275-278, 280, 328, 335, 336, 344-347, 350, 351, 364-368)	1 721	35	11	24	1 030
Zbývající kriminalita	25 829	89	32	57	22 435
porušení předpisů o pravidlech hosp. soutěže (§ 248)	17	0	0	0	1
neoprávněné podnikání (§ 251)	91	0	0	0	51

poškození spotřebitele (§ 253)	1	0	0	0	0
pašování (§ 261)	1	0	0	0	0
zkreslov. údajů hosp. o st. hosp. a jmění (§ 254)	261	0	0	0	183
poruš. povin. v insolvenčním řízení (§ 225)	67	0	0	0	38
poruš. povinnosti při spr. ciz. majetku (§ 220, 221)	163	0	0	0	40
krádež (§ 205)	505	5	0	5	428
neopráv. užívání cizí věci mimo mot. voz. (§ 207)	4	0	0	0	3
poškoz. cizí věci (§ 228)	10	0	0	0	6
podvody v sociálním zab. a nemoc. pojištění (§ 209)	751	0	0	0	677
padělání a pozměňování peněz (§ 233)	1 611	4	2	2	159
padělání a pozměň. známek a kolků (§ 245, 246)	3	0	0	0	0
zkrácení daně (§ 240)	1 107	0	0	0	490
zneužívání pravomoci úřední osoby (§ 329)	54	0	0	0	21
úplatkářství - přijetí úplatku (§ 331)	23	0	0	0	11
poškození věřitele (§ 222)	182	0	0	0	66
padělání a pozměňování veř. listiny (§ 348)	1 032	1	0	1	880
ned. výr. a drž. st. pečeti a úřed. razítka (§ 349)	11	0	0	0	4
ohrož. zdraví závadnými potr. (§ 156, 157)	4	0	0	0	3
vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy (§ 259, 260)	27	1	0	1	13
neoprávněné užívání mot. vozidla (§ 207)	18	0	0	0	12
poruš. tajemství doprav. zpráv (§ 182)	41	0	0	0	28
zpronevěra (§ 206)	1 813	2	0	2	1 219
podvod (§ 209)	3 678	12	1	11	2 330
pletichy při veř. sout. a dražbě (§ 256, 257, 258)	23	0	0	0	8
por. před. kontr. zboží a tech. (§ 262, 263, 264)	0	0	0	0	0
zneužívání informací, postavení v obch. styku (§ 255, 255a)	17	0	0	0	8
neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252)	14	0	0	0	6
poruš. předp. o nálepkách k ozn. zboží (§ 244)	89	0	0	0	80
neoprávněné nakládání s osob. údaji (§ 180)	2	0	0	0	0
ostatní tr. činy proti měně (§ 235, 236, 237, 239)	10	0	0	0	7
neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234)	6 626	80	29	51	1 822
por. před. o zahr. obch. s voj. mat. (§ 265, 266, 267)	23	0	0	0	11
krádeže železničních zásilek (§ 205, 206, 209)	4	0	0	0	0
krádeže poštovních zásilek (§ 205, 206, 209)	87	0	0	0	36
krádeže silničních zásilek (§ 205, 206, 209)	80	1	0	1	11
krádeže leteckých zásilek (§ 205, 206, 209)	11	0	0	0	0
krádeže lodních zásilek (§ 205, 206, 209)	0	0	0	0	0
maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§ 330)	5	0	0	0	0
úplatkářství - podplácení (§ 332)	67	0	0	0	60
úplatkářství - nepřímé úplatkářství (§ 333)	2	0	0	0	0
zvýhodňování věřitele (§ 223)	18	0	0	0	6
pletichy v insolvenčním řízení (§ 226)	1	0	0	0	0
ohrožení životního prostředí - úmyslné	24	0	0	0	6
ohrožení životního prostředí - nedbalostní	6	0	0	0	0
způsobení úpadku (§ 224)	11	0	0	0	8
neoprávněné vydání cenného papíru (§ 249)	0	0	0	0	0
manipulace s kurzem investičních nástrojů (§ 250)	0	0	0	0	0
nedovolená výroba a držení rad. mat. (§ 281, 282)	0	0	0	0	0
podílnictví (§ 214, 215)	25	1	0	1	22

poruš. práv k ochr. známce a jiným označením (§ 268)	361	1	1	0	326
poruš. průmyslových práv (§ 269)	7	0	0	0	6
poruš. aut. práva, práv k databázím (§ 270, 271)	238	0	0	0	123
zastření původu věci (§ 216, 217)	406	2	0	2	125
poškoz. a zneuž. záz. na nos. infor. (§ 230 - 232)	784	19	2	17	206
provozování nepoctivých her a sázek (§ 213)	0	0	0	0	0
hav. a prov. poruchy mimo DN-S-Ž-L-V - nedbalostní	9	0	0	0	6
hav. a prov. poruchy mimo DN-S-Ž-L-V - úmyslné	9	0	0	0	4
pojistný podvod (§ 210)	606	0	0	0	503
úvěrový podvod (§ 211)	4 144	3	0	3	3 527
dotační podvod (§ 212)	128	0	0	0	98
nesplnění oznam. povin. v daňovém řízení (§ 243)	1	0	0	0	1
neodvedení daně, pojist. na sociál. zabez. , ... (§ 241)	660	0	0	0	329
ost. HTC (§ 181, 183, 218, 227, 229, 247, 280, 305 - 307, 337)	321	1	0	1	230
Hospodářská kriminalita	26 294	133	35	98	14 238
vojenské trestné činy (§ 369 - 398)	0	0	0	0	0
trestné činy proti úst. zřízení (§ 309-312, 312a, 312d, 312e, 312f, 314-322)	13	0	0	0	2
TČ válečné a proti míru (§ 405a, 406, 407, 409 - 417)	0	0	0	0	0
Vojenská kriminalita	13	0	0	0	2
Celková kriminalita	202 303	3 088	1 062	2 140	94 890

* dle upřesnění kpt. Bc. Ivany Nquyenové je za „dítě“ pro účely tabulky považován jedinec od narození do dne 18. narozenin, tedy dle dikce ZSVM mládež

** dle upřesnění kpt. Bc. Ivany Nquyenové je za „nezletilého“ pro účely tabulky považován jedinec od narození do dne 15. narozenin, tedy dle dikce ZSVM dítě

PŘÍLOHA Č. 2

ČESKÁ
REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, soud pro mládež, rozhodl v hlavním líčení konaném dne 10. října 2007 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Drahotové a přísedících Petra Hegra a Mgr. Evy Koublové, **t a k t o :**

Mladistvý

OM,

nar. v Liberci, student, trvale bytem Liberec,

je v i n e n,

ž e

v Liberci dne 31.12.2006 krátce před 23.00 hodin při výstupu s poškozeným FW, nar., po sjezdovce F10 pod lany směrem k vrcholu Ještědu za účelem oslavy Silvestra poblíž panelové cesty vedoucí ke skokanským můstkům, pro indispozici způsobenou předchozím požíváním alkoholických nápojů, se v průběhu cesty chtěl vrátit domů, proto mu poškozený, který chtěl pokračovat dál za ostatními kamarády, sdělil, ať jde, že mu batoh s alkoholickými nápoji převzatý od obžalovaného krátce předtím vrátí druhý den, obžalovaný jej však uchopil za ramena tak, že stáli čelem proti sobě a opakovaně ho vyzýval, aby se s ním vrátil dolů, což poškozený opakovaně odmítl s tím, že chce jít nahoru, proto ho obžalovaný chytil levou rukou za pravý popruh batohu, který měl na zádech, přitáhl si poškozeného k sobě, v pravé ruce již držel velký nůž, o němž poškozený věděl, že ho má u sebe, neboť ho předtím ostatním ukazoval, a řekl, „já mám nůž, já rozhoduju“, poškozený přesto odpověděl, že půjde nahoru, a chtěl se vymanit z držení obžalovaného, který již slovně nereagoval, ale vzápětí poškozeného nožem o celkové délce 29,5 cm, s čepelí o délce 17 cm a šířkou 4 cm velkou intenzitou bodl do

oblasti hrudníku tak, že mu způsobil poranění podklíčkové tepny a žíly a hemoragický šok z velké ztráty krve, a následně, zatímco se sám vracel dolů, nechal zraněného poškozeného, který po ujití cca 30 m opačným směrem klesl na zem, bez pomoci, když jen náhodou v důsledku poskytnuté urgentní lékařské odborné pomoci přivolané kolemjdoucími osobami na základě volání poškozeného u něho nedošlo ke smrtelnému následku,

t e d y

- 1) jiného násilím a pohrůzkou násilí nutil, aby něco konal a takový čin spáchal se zbraní,
- 2) dopustil se jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k dokonání provinění spočívajícího v úmyslném usmrcení jiného, jehož se dopustil v úmyslu uvedené provinění spáchat, avšak k jeho dokonání nedošlo.

tím spáchal

Ad 1) provinění vydírání podle § 235 odst. 1 odst. 2 písm. c) tr. zákona ve spojení s § 6 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb.,

Ad 2) pokus provinění vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zákona k § 219 odst. 1 tr. zákona ve spojení s § 6 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb.

a odsuzuje se

podle § 219 odst. 1 tr. zákona za použití § 35 odst. 1 tr. zákona, § 31 odst. 1 a § 25 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb. k trestnímu opatření **odnětí svobody v trvání dvou (2) roků**.

Podle § 58 odst. 1 tr. zákona za použití § 33 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. se výkon tohoto trestního opatření podmíněně odkládá a stanovuje se **zkušební doba v trvání tří (3) roků** a zároveň se ukládá **dohled**.

Podle § 15 odst. 2 písm. d) a § 19 odst. 1 písm. e) zákona č. 218/2003 Sb. se mladistvému ukládá **výchovné omezení**, a to aby po dobu tří let **neužíval návykové látky**.

Podle § 35 odst. 1 písm. a) tr. zákona se ukládá trest **propadnutí věci**, a to nože zn. MUELA o celkové délce 29,5 cm, s čepelí o délce 17 cm a šířce 4 cm.

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu se poškozený **FW nar.**, bytem, Liberec 6, **odkazuje** se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občansko-právních.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je mladistvý povinen **nahradit** Vojenské zdravotní pojišťovně ČR, pobočce Ústí nad Labem, **škodu ve výši 360.061,- Kč**.

Odůvodnění

Mladistvý **OM** nar. se v Liberci dne 31.12.2006 před 23.00hod. při výstupu na vrchol Ještědu za účelem oslavy Silvestra s poškozeným FW, nar., na sjezdovce F10 nedaleko panelové cesty, která vede ke skokanským můstkům, rozhodl z důvodu své indispozice, způsobené předchozím požíváním alkoholických nápojů, vrátit domů. Poškozený, který chtěl pokračovat dál v cestě za ostatními kamarády, mu řekl, ať jde, že batoh s alkoholickými nápoji, který do té doby měl mladistvý obžalovaný při sobě, mu vrátí druhý den. Mladistvý ho však uchoopil za ramena a několikrát jej vyzval, aby se s ním vrátil dolů, což poškozený opakovaně odmítl s tím, že chce pokračovat v cestě nahoru. Z tohoto důvodu ho mladistvý chytl levou rukou za pravý popruh batohu a přitáhl si ho k sobě, v pravé ruce již držel nůž, o kterém poškozený věděl, neboť ho předtím ukazoval ostatním kamarádům. Následně poškozený na slova mladistvého „já mám nůž, já rozhoduju“ opět odpověděl, že půjde dál a chtěl se z jeho držení vymanit. Ml. M poté již na poškozeného verbálně nereagoval a nožem o celkové délce 29,5 cm, s čepelí o délce 17 cm a šířkou 4 cm ho velkou intenzitou bodl do oblasti hrudníku tak, že mu způsobil ostré přerušení klíčku, poranění podklíčkové tepny a žíly, v důsledku toho došlo k masivnímu zevnímu krvácení a průniku vzduchu do pohrudniční dutiny, následkem čehož se poškozený dostal do hemoragického šoku. Mladistvý zanechal takto zraněného poškozeného na místě bez pomoci a sám se vracel dolů. Poškozený po ujití asi 30 metrů klesl na zem a pouze v důsledku poskytnuté urgentní lékařské odborné pomoci přivolané kolemjdoucími, kteří náhodou poškozeného volání o pomoc uslyšeli, u něj nedošlo k neodvratitelnému smrtelnému následku.

Mladistvý k protiprávnímu jednání v přípravném řízení uvedl,

že se dne 31.12.2006 rozhodl oslavit spolu s kamarády Silvestra na vrcholu Ještědu. Okolo 17 hodiny za ním přišel JV a poškozený FW, který přinesl alkohol – slivovici zn. Jellinek, šampus, dvě plechovky piva a láhev vína, on sám přidal půl litru domácí slivovice a dvě krabice džusu. Pití dali do jeho batohu, něco do tašky, kde byly rachejtle, mladistvý si navíc vzal na obranu nůž zn. Muela, pogumované rukojeti s čepelí širokou asi 5 cm a dlouhou asi 20 cm, který měl umístěn v černém pouzdře na pásku na boku. V této souvislosti vypověděla matka mladistvého EM, která v přípravném řízení uvedla, že se její syn zajímá o militarie, doma má tři delší japonské nože ve stojánku a dva nože s tím, že některý z nich nosí občas u sebe na obranu, přestože ona s tím nesouhlasila. Dále vypověděla, že synovi dala půl litru domácí slivovice na přípitek, jelikož předpokládala, že tam bude více lidí. Mladistvý dále vypovídal, že před 18 hod. vyšel spolu s FW z domu a jeli autobusem do Doubí vyzvednout MH a poté v Zeleném Údolí JV, který předtím odešel domů. Cestou si navzájem ukazovali nože, MH měl podobný nůž jako mladistvý, ale menší a poškozený měl s sebou tzv. „otvírací rybičku“, což ve své výpovědi v přípravném řízení potvrdil MH, který uvedl, že mu mladistvý ukazoval nůž, zn. Muela, typově se jednalo o lovecký nůž, s asi o 4 cm větší čepelí než má jeho. Poté odjeli autobusem na „Fügenerku“, následně pak tramvají pod Ještěd, kde se k nim připojili J kamarádi a všichni společně šli kolem restaurace Domov po silnici k Bucharce a protože nejezdila lanovka, stoupali po sjezdovce F 10. Mladistvý zůstával po celou cestu vzadu spolu s poškozeným asi 5 metrů za ostatními, protože mu klouzaly boty, což potvrdil ve své výpovědi MH a MK, kteří uvedli, že mladistvý s poškozeným byli navíc unaveni a podle něj vypadali, že nahoru už asi nedojdou. Shodně stav mladistvého popsal JV, který ve své výpovědi z přípravného řízení uvedl, že při přestávce u spodní zastávky lanovky bylo na mladistvém vidět, že ho chůze unavuje, přisuzoval to špatné fyzické kondici, nikoli alkoholu. Dle mladistvého, cestou na Ještěd od 18 hod. do 22 hod. popíjel slivovici průběžně spolu s poškozeným, on sám vypil asi půlku piva, ¼ l slivovice, ostatní pouze ochutnávali. Shodně tuto situaci v přípravném řízení popsal JV, který uvedl, že si všiml, jak mladistvý i poškozený upíjeli z láhve slivovice, on to pouze ochutnal spolu s MH a MK, bylo to silné, proto to nepil ve velkém množství. Dle vyjádření mladistvého neměl alkohol na něj ze začátku žádné účinky, později se na sjezdovce začal cítit malátně, poškozený se choval normálně. Poslední věc, na kterou si pamatoval, bylo, že nahoře na

F10 dal poškozenému batoh, ve kterém bylo pití. Mladistvý se cítil unaveně a klouzaly mu boty, proto se rozhodl, že nahoru nepůjde. Poškozený ho ještě chvíli přemlouval, aby šel nahoru, ale on se nedal přemluvit a chtěl jít dolů. U tohoto rozhovoru ostatní kluci přítomni nebyli. Ve své výpovědi z přípravného řízení dále uvedl, že na další průběh si s ohledem na vypitý alkohol nepamatuje, začal vnímat až strop policejní cely. Konflikt mezi ním a poškozeným cestou nepropukl, pouze na zastávce MHD měli vzrušenější rozhovor, hádkou by to ale nenazval. Při hlavním líčení uvedl, že svého činu upřímně lituje, poškozenému napsal omluvný dopis a absolvoval probační program „Právo na každý den“, který mu doporučili v Probační a mediační službě. Dále při hlavním líčení poděkoval předvolaným svědkům, kteří poškozenému na místě poskytli první pomoc.

Soud mohl zejména vycházet z velmi významné výpovědi poškozeného FW, nar., který věrohodně a podrobně vylíčil průběh celé události. I při hlavním líčení potvrdil, že byl na Silvestra mladistvým jednou bodnut nožem. V důsledku tohoto jednání byl hospitalizován v nemocnici a následně se léčil doma po dobu několika týdnů, měl velké bolesti. V současné době je sledováno, jak se mu hojí jizvy a dále mu bude stanoveno rehabilitační cvičení. Poškozený je omezen tím, že nemůže zvedat těžké předměty, nemůže jako dříve kondičně plavat a má tři prsty stále necitlivé, předloktí lehce. Psychicky se s tím poškozený srovnal, občas se mu to však ještě vrací. K současnému zdravotnímu stavu se také vyjádřila matka poškozeného MH, která při hlavním líčení uvedla, že syn má dvě jizvy, sníženou citlivost v levé ruce, je osvobozen z tělesné výchovy a léčení není v současné době ještě ukončeno. Jak v přípravném řízení tak při hlavním líčení poškozený k osobě mladistvého uvedl, že ho zná ze Základní školy na Žižkově, tedy asi 2 – 3 roky, jejich vztah hodnotí jako kamarádský a velmi dobrý, bez problémů. V přípravném řízení vypověděl, že dne 31.12.2006 si spolu s JV koupili v obchodě šampus a šli se k mladistvému zeptat, jestli s nimi půjde na Ještěd. Mladistvý souhlasil a spolu s poškozeným odešel do Plusu koupit dva pomerančové džusy v krabici a půllitrovou slivovici. Cestou poškozený u mladistvého zaregistroval u pasu pouzdro s nožem, který nosil vždy, když šli společně ven. Obvykle nosil dva nože, ale tento den měl jen jeden velký, lovecký. Poté šli k mladistvému domů pro batoh, on sám měl igelitku, ve které měl dvě piva a jedno červené víno, které bylo určené pro rodiče JV, u kterého měl přespat. Z obchodu šli k mladistvému domů, kde se navečeřeli, vypili jedno pivo v plechovce, druhé vypili cestou za kamarády a od paní M dostali láhev asi s půl litrem domácí slivovice. Cestou vyzvedli MH a JV, se kterým během cesty slivovici ochutnali, a to zejména mladistvý s poškozeným. Následně se ještě zastavili pro další kamarády, které znal jen pod přezdívkami. Slivovici nesli v ruce, protože ztratili víčko, což potvrdil svědek ZS, protože se jim nechtěla láhev nosit a nechtěli ji vyhodit, nabízeli všem, aby se napili. Dle poškozeného si každý lokl cestou k zastávce lanovky, ke které šli ve třech skupinkách, kdy mladistvý s poškozeným šli sami vzadu. Na zastávce zjistili, že poslední lanovka odjela, a proto se rozhodli, že na Ještěd půjdou společně pěšky, a to po sjezdovce, na které se to mladistvému velmi klouzalo, padal, poškozený mu pomáhal a tak šli opět sami vzadu. Všichni se sešli na vrcholu sjezdovky s tím, že mladistvý mezitím vypil zbytek slivovice na ex, protože se mu nechtěla nosit. Mladistvý vypil asi polovinu z původního půl litru a zahodil láhev. Poškozenému tvrdil, že je zvyklý pít, což jej fascinovalo, protože zatímco ostatní ochutnávali jen na jazyk, on si nabral plnou pusou, předtím ho pít neviděl. Poškozenému se zdál mladistvý mírně podnapilý již na zastávce lanovky, na vrcholu sjezdovky, poté co se všichni sešli, mladistvý už nemohl, ale říkal, že není opilý, že je v pohodě, byl však indisponován právě kvůli alkoholu, navíc mu to klouzalo a neustále padal. Z tohoto důvodu si ostatní vzali od poškozeného igelitovou tašku, dali do ní šampus, kdyby za nimi na vrchol nedošli, neboť viděli, že je mladistvý opilý a pokračovali na Ještěd a ztratili se jim tak z dohledu. Poškozený vzal mladistvému batoh, aby se mu šlo lépe, protože bylo zřejmé, že nemůže, stále klouzal dolů k cestě, mluvil nesmyslně a bylo vidět, že je úplně „ožralej“, řekl, že půjde domů. Poškozený mu proto odpověděl, ať jde, že mu batoh přinese druhý den. Mladistvý na to reagoval tím, že poškozeného chytil za ramena, stáli tak k sobě čelem a řekl, ať jde s ním dolů, poškozený však chtěl jít nahoru a několikrát mu řekl, ať jde dolů sám, na což mladistvý vůbec slovně nereagoval. V jedné chvíli poškozeného chytil levou rukou za pravý popruh batohu, který měl na ramenou a v

druhé ruce držel nůž, když poškozený ani nezaregistroval, kdy a jak ho vytáhl. Mladistvý držel nůž v pravé ruce, kterou měl ohnutou v lokti, špička směřovala k poškozenému. Stáli blízko u sebe, poškozeného držel levou rukou, přitaženého za popruh batohu a přitom doslova řekl: „já mám nůž, já rozhoduju“, což poškozený pochopil jako legraci, domníval se, že chce zdůraznit, aby šel s ním domů, proto mu odpověděl, že půjde nahoru a zároveň se chtěl vymanit z toho úchopu za popruh, který mladistvý ještě zesílil. Poškozený chtěl spíše naznačit, aby ho pustil, nechtěl se mu silou vytrhnout, nechtěl se prát, když měl v ruce ten nůž. Mladistvý poté již nic neříkal, bodnul tím nožem směrem k němu s tím, že ruku s nožem přímo nesledoval, pouze periferně viděl, že tím nožem mávnul k jeho levé polovině těla a ucítil tlak pod klíční kostí. Po tomto jednom píchnutí dal mladistvý ruku hned zpět a zároveň ho levou rukou pustil, obrátil se a šel od něj pryč, směrem dolů ke kraji svahu a spadnul na zem. Poškozený cítil, že mu teče krev po horní půli těla, proto zavolal na skupinku lidí, kteří stáli poblíž, že byl bodnut, avšak na to oni zareagovali tak, že rychle z místa odešli. Vzhledem k tomu, že si myslel, že to není nic vážného, pokusil se jít směrem nahoru na Ještěd, kde předpokládal, že by ho mohli ošetřit, po pár desítkách metrů se mu však zatmělo před očima a upadl na zem. Poškozený zahlédl obrysy postav, začal volat o pomoc, na což zareagovali dva muži, jeden běžel pro pomoc a druhý u něj zůstal. Toto jeho vyjádření je ve shodě s výpovědí svědka TG, který se společně s MN vrátil před 23.00 hodinou po sjezdovce z Ještědu dolů a jak v přípravném řízení, tak při hlavním líčení uvedl, že asi v půli kopce zaslechl nejdříve volání o pomoc a vzápětí zahlédl poškozeného, který se belhal do kopce, ale nakonec upadl na zem, což potvrdil i svědek JK, který v přípravném řízení uvedl, že krevní stopy byly na prostoru asi tři metrů a odpovídaly tomu, že poškozený kousek ušel, což je ve shodě též s výpovědí svědka MŠ, který uvedl, že podle krvavých stop byl poškozený bodnut výše, než byl nalezen, tratoliště krve bylo vzdálené asi 10 metrů od místa nálezu. Svědek G dále vypověděl, že když k němu přiběhli, prosil je o pomoc s tím, že ho někdo bodnul někam k srdci, čemuž zprvu nevěřili, neboť jim přišel mírně opilý, proto jim zranění ukázal, nacházelo se na levé straně pod klíční kostí, ze kterého vytékala v intervalech krev. Těmto mužům dával také svůj mobil, aby zavolali pomoc, což potvrdil TG. Snažili se ho udržet při vědomí a protože měl žízeň, dali mu napít džusu, který měl v batohu. Snažili se od něj dále zjistit, co se stalo, poškozený jim sdělil, že ho bodnul kamarád, protože se pohádali. Zatímco šel TG pro pomoc, MN zůstal u poškozeného, povídal si s ním, aby ho udržel při vědomí. V přípravném řízení svědek dále uvedl, že mu poškozený sdělil, že ho bodnul kamarád, ale že ho „nepráskne“. Následně na místo dorazil LK, kterého požádal TG o pomoc s tím, že nahoře leží pobodaný kluk. Svědek K jak v přípravném řízení, tak při hlavním líčení uvedl, že poškozený měl celý hrudník na bundě od krve, uklidňoval ho, když viděl, že dolů přijela sanitka, vzal poškozeného na záda a snesl ho naproti lékaři, který se nemohl kvůli kluzkému terénu na místo dostat a následně ho pomohl naložit na nosítka. S transportem poškozeného ze svahu pomáhal také JM, který skončil s rolbou sjezdovky ve 22:45 hodin, odjel do kanceláře nad sjezdovku u tzv. televizní cesty, kam dorazil svědek G, který jim sdělil, co se stalo, proto šel otevřít závoru, aby umožnil vjezd sanitce. Poškozený v této souvislosti uvedl, že upadl do bezvědomí a probudil se, až když ho nakládali na nosítka záchranáři s tím, že na místě již byla také policie. Svědci JR a MP pomáhali s transportem poškozeného, na místě zajišťovali svědky a zároveň získali popis muže s nožem, kterého svědci viděli následně v síti pod sjezdovkou. Poškozený dále v přípravném řízení popsal nůž, kterým byl bodnut s tím, že se jednalo o nůž s černou rukojetí s délkou čepele cca 15-20 cm, zároveň uvedl, že i on měl sebou kapesní nůž, který však nevytáhoval. K tomu uvedl svědek K, že zdravotníkům odevzdal mobilní telefon poškozeného a zavírací nůž, který mu někdo na místě předal.

Dalším usvědčujícím důkazem jsou výpovědi svědků DN a JS, kteří vypověděli, že s kamarády 31.12.2006 jezdili na Ještědu na igelitových pytlích. Když se zastavili asi v půlce sjezdovky pod televizní cestou, jel proti nim seshora kluk na zádech, který se pod nimi zachytil v záchraných sítích. Mladistvý byl velmi opilý, ptali se ho, zda nepotřebuje pomoc, něco zamumlal, vytáhl nůž a zapíchl ho asi metr před nimi se slovy, že „má potřebu někoho zabít“, z čehož dostali strach a odešli směrem k budově stanice lanovky, kde slyšeli volání záchranářů, že potřebují pomoc se snesením zraněného. Na místě

popsali muže s nožem policistům a ti se vydali jej hledat. V této souvislosti vypověděli svědci MP a MPI, kteří vyrazili z místa činu směrem do Liberce s tím, že u restaurace Domov si všimli postavy, která odpovídala popisu. Mladistvý ležel uprostřed parkoviště, nevnímal, měl roztažené ruce a ze začátku nekomunikoval. Svědci zaznamenali, že má na pravém boku pouzdro s nožem s čepelí z masivní oceli, které mu odebrali, otočili ho břichem na zem a přiložili mu zezadu služební pouta, nekladl žádný odpor. Mladistvý byl, dle vyjádření svědků, zjevně opilý, nevnímal, proto přivolali záchranku. Následně se probral a při bezpečnostní prohlídce začal vykřikovat: „zabijte mě“.

K osobě mladistvého v přípravném řízení vypověděla matka EM, která ho odmalička vychovávala sama, že s ním nejsou žádné výchovné problémy, je nekonfliktní typ, spíše samotář, žádnému sportu se nevěnuje, zajímá se o počítače a zbraně, které sbírá, bojovým sportům se nevěnuje. Co se týče alkoholu, nikdy ho neviděla opilého, alkohol neměl rád, neví, co ho vedlo k tomu, co udělal.

Otce mladistvého LT v přípravném řízení uvedl, že se synem ve společné domácnosti nikdy nežil, stýká se s ním asi jednou za měsíc. Výchovné problémy se synem nezaznamenal, nuž u něj neviděl ani není informován o jeho zálibě v tomto směru, ví o tom, že se zajímá o počítače.

S ohledem na charakter zranění poškozeného byl ve věci vypracován **znalecký posudek** znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, který i při hlavním líčení potvrdil, že poškozený utrpěl bodné poranění hrudníku vlevo s vbodem šíře 25 mm ve střední části levého klíčku pronikající do dutiny hrudní, ostré přerušení klíčku ve střední čáře. V důsledku poranění došlo k porušení integrity stěny dvou velkých cév, konkrétně k bodnému poranění podklíčkové žíly v délce 5 mm a podklíčkové tepny v délce 4 mm, což vedlo k masivnímu zevnímu krvácení a průniku vzduchu do pohrudniční dutiny vlevo v hrotové části levé plíce, tzv. levostrannému pneumotoraxu a k průniku vzduchu do podkoží na hrudníku vlevo nahoře. Dle vyjádření znalce utrpěné zranění vyžadovalo vysoce specializovanou lékařskou péči, poškozený byl v hemoragickém šoku přijat na oddělení ARO Nemocnice Liberec, kde byl proveden urgentní vysoce specializovaný chirurgický zákrok a provedena následná intenzivní pooperační léčba. Dne 11.1.2007 byl poškozený propuštěn z nemocnice, kde byl dne 31.1.2007 opět hospitalizován na chirurgickém oddělení z důvodu provedení revize poraněného místa a tzv. osteosyntézy, tedy fixace kovovým materiálem levé klíční kosti, propuštěn byl dne 3.2.2007 do domácího léčení a následné ambulantní péče s tím, že další omezení po dobu 5 – 7 týdnů spočívalo v podobě dlouhodobé rehabilitace, relativního fyzického klidu a výrazného omezení zátěže levé horní končetiny. Dle znaleckého posudku byl poškozený v důsledku utrpěného zranění bezprostředně ohrožen na životě, smrtelný následek byl odvrácen výhradně díky vysoce specializovaným lékařským zákrokům na úrovni resuscitační péče, když tuto péči znalec vyhodnotil jako život zachraňující. Toto zranění ze soudně lékařského hlediska nepochybně svou závažností dosahuje stupně těžké újmy na zdraví ve smyslu poškození důležitých orgánů s bezprostředním ohrožením základních životních funkcí poškozeného s tím, že v krátké době po jeho utrpění se poškozený mohl pohybovat či vykazovat jinou tělesnou aktivitu, postupně se však u něj vyvíjel hemoragický šok, ve kterém byl ošetřován záchranou službou. Dle znalce by poškozený na následky prohlubujícího se těžkého šokového stavu bez poskytnutí specializované lékařské péče během několika málo desítek minut zemřel. Z charakteru a lokalizace zjištěného poranění vyplývá, že proti oblasti hrudníku poškozeného působilo ostré bodné násilí velké intenzity a tímto násilím bylo zasažení popsaných tělesných oblastí čepelí nože, držného v ruce druhé osoby, kdy poškozený stál čelem ke stojícímu útočníkovi a ten vedl útok čepelí nože shora zhruba kolmo dolů proti hrudníku poškozeného a to aktivně, razantně a větší silou, neboť došlo k přerušení klíční kosti. Ze znaleckého posudku vyplývá, že popsané oděvní součásti mohly jistou měrou působení čepelí nože proti hrudníku omezit a poněkud zkrátit bodný kanál, který by bez přítomnosti těchto překážek mohl být prodloužen cca o několik centimetrů s možným následným větším pneumotoraxem a větším krvácením do pohrudniční dutiny. Tato poranění by mohla bezprostředně ohrozit

poškozeného na životě ještě před poskytnutím zdravotní péče. Dle znalce důležitější je skutečnost, že byla zasažena a přerušena velmi pevná tkáň – klíční kost, která tvořila daleko výraznější překážku v průniku nože do hrudní dutiny, a proto pokud by čepel nože nebyla touto překážkou zbržděna, došlo by v posuzovaném případě nepochybně ke vzniku velmi hlubokého bodného kanálu v levé pohrudniční dutině s těžkým poraněním levé plíce, velkých cév v levé pohrudniční dutině a ke vzniku poranění, které by velmi pravděpodobně v několika minutách přivedlo smrt poškozeného v důsledku oběhového a dechového selhání na podkladě masivního vnitřního a zevního krváčení, průniku velkého množství vzduchu do pohrudniční dutiny. V této souvislosti je třeba uvést vyjádření znalce z hlavního líčení, že zranění nemohlo být způsobeno máchnutím ruky při uklouznutí nebo samovolným pádem ruky bez další aktivity, neboť v těchto případech by nedošlo k přerušení klíční kosti, nůž by se o kost v takovém případě zastavil. Ze soudně lékařského hlediska tedy znalec posuzovaný útok nožem označil za vysoce nebezpečný a život bezprostředně ohrožující.

S ohledem na osobu mladistvého a charakter provinění byly dále ve věci vypracovány **znalecké posudky** znalců z příslušných oborů. Znalci z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie ve svém posudku konstatovali, že mladistvý netrpí duševní chorobou ani duševní poruchou. V inkriminovanou dobu se mladistvý nacházel ve stavu intoxikace alkoholem, která byla komplikovaná a v důsledku toho byly rozpoznávací i ovládací schopnosti mladistvého podstatně sníženy, nebyly však zcela vymizelé. Při hlavní líčení znalkyně uvedla, že stav komplikované opilosti není přesně ohraničen začátkem a koncem, jedná se o stav poruchy vědomí, které kolísá. Porucha vědomí u komplikované opilosti je kvalitativní, nikoli kvantitativní, a přestože kontakt s realitou byl setřený, motivační souvislost byla v tomto případě zachovalá. U mladistvého nebyl prokázán sklon ke zneužívání návykových látek ani závislost na nich, na uvedeném podstatném snížení rozpoznávacích i ovládacích schopnostech se požitý alkohol podílel hlavním a rozhodujícím způsobem. Z psychiatrického hlediska není pobyt mladistvého na svobodě nebezpečný, zároveň však znalci v závěru znaleckého posudku nevyloučili, že stav komplikované opilosti se může v životě mladistvého opakovat. Znalkyně z oboru školství a kultury - odvětví klinické psychologie v posudku uvedla, že osobnost mladistvého je ve všech oblastech nevyzrálá, s lehkou nevyvážeností formování osobnosti v rámci vývojového období adolescence, která se projevuje především v pohotovosti k emoční instabilitě a emoční choulostivosti a to zejména v zátěžových situacích. Intelektový vývoj odpovídá věku mladistvého, obecná věrohodnost jako psychická způsobilost správně vnímat, hodnotit a pamatovat si prožité události je bez známek oslabení, nebyly zjištěny sklony k bájevě lhavosti, pravé konfabulaci apod. Výchovný styl bez mužských vzorů neměl u mladistvého kauzální vztah k jeho reaktivitě a chování v předmětné události. U mladistvého znalkyně zjistila, že hraní počítačových her je významnou prioritou jeho zájmových aktivit s tím, že zároveň nebyly zjištěny projevy extrémní závislosti ani schopnosti adekvátně vnímat reálné situace. Znalkyně konstatovala, že kontrola reality je tedy u mladistvého spolehlivá. Co se týká motivace jednání mladistvého, byla v tomto případě determinována psychickou poruchou, agresivita neměla charakter přípravy a plánovitosti. Znalkyně v závěru svého posudku uvedla, že s ohledem na nevyzrálou osobnost, nízký věk a resocializační škály lze připustit prognózu resocializace jako reálnou. Mladistvý má předpoklady zaujmout kritický postoj k požívání alkoholu i pro pozitivní edukační efekt případně uloženého trestu. Dle znalkyně je podmínkou jeho resocializace abstinence od návykových látek. Ve shodě s tímto posudkem byl také posudek znalkyně z oboru zdravotnictví – odvětví psychiatrie a klinické psychologie, která uvedla, že se u mladistvého jedná o nevyzrálou osobnost, s nevytvořeným hodnotovým a morálním systémem, s nevyrovnaným intelektem v pásmu lepšího průměru. Osobnost mladistvého je nevyhraněná ve smyslu dominance či submise, bez nálezu hrubé psychopatologie v osobnostním profilu, není tedy důvod predikovat disharmonický vývoj.

Ze znaleckého posudku a výpovědi znalkyně z oboru zdravotnictví – odvětví toxikologie bylo při hlavním líčení k problematice požití alkoholu mladistvým zjištěno, že ve vyšetřovaném biologickém materiálu, který byl u mladistvého zajištěn odběrem dne 1.1.2007 ve 00,25 hod., bylo prokázáno imunometodou, že Cannabinoidy, Amphetamin, Methamphetamin v krvi byly negativní. Metodou HPLC byly v krvi prokázány Coffein, Theobromin, Theophyllin, Xantin, Hypoxantyn s tím, že nalezené látky nejsou uvedeny na seznamech omamných a psychotropních látek a jedů ve smyslu zákona č. 167/98 Sb. Metodou GC byl u mladistvého nalezen ethylalkohol v krvi o koncentraci 2,22 g/kg a další toxikologicky významné těkavé látky nebyly nalezeny. U poškozeného nebyl odběr biologického materiálu datován s tím, že znalkyně konstatovala toxikologický nález negativní, byly nalezeny běžně přítomné látky jako Coffein, Cotinin, Theobromin, tedy bezvýznamné látky. Metodou GC nebyl u poškozeného nalezen ethylalkohol v krvi (0,01g/ kg), ani další toxikologicky významné těkavé látky. Znalkyně při hlavním líčení doplnila, že pokud byly u poškozeného aplikovány infuze a jiné další látky nutné při záchraně života, tak v takovém případě dochází k naprosté změně metabolismu. Dle znalkyně má zároveň významný vliv také skutečnost, zda poškozený hodně krvácel, neboť při ztrátě krve je alkohol vyplavován a v těle vzniká tzv. koncentrační spád, proto znalkyně konstatovala, že odběr krve u poškozeného ihned při poskytování urgentní lékařské péče v nemocnici by byl neobjektivní a zkreslený.

Co se týká listinných důkazů, soud mohl vycházet zejména z důkazů na č.l. 295 – 304, a to protokolu o ohledání místa činu včetně přiložené fotodokumentace, plánu a mapky, které dokreslují a také potvrzují výpověď poškozeného svědků TG a MN, kteří poskytli poškozenému první pomoc. Dalším významným důkazem je protokol o lékařském vyšetření při ovlivnění alkoholem na č.l. 108, jehož výsledkem bylo zjištění hladiny alkoholu v krvi mladistvého, která je ve shodě s výše uvedeným znaleckým posudkem. Objektivními důkazy jsou lékařské zprávy záchranné služby na č.l. 130 – 137 a přepisy volání na tísňovou linku na č.l. 256 - 257, které potvrzují výpověď svědka LK, který pomáhal při komplikovaném transportu poškozeného z prudkého svahu a také svědeckou výpověď TG, který poškozeného na místě našel a zavolal záchrannou službu.

S výše uvedenými znaleckými posudky a výpověďmi rodičů mladistvého koresponduje také zpráva z odboru sociální péče, ve které se uvádí, že mladistvý navštěvuje ve školním roce 2007/2008 třetí ročník učebního oboru autotronik na Střední škole strojní, stavební a dopravní v Liberci, kde neměl sníženou známku z chování ani jiné kázeňské postihy, jeho chování je souladu se školním řádem, studijní povinnosti si plní a matka se školou plně spolupracuje. V termínu od 20.4.2007 do 29.6.2007 se na vlastní žádost zúčastnil probačního resocializačního programu „Právo na každý den“, který s jednou absencí absolvoval, což je doloženo certifikátem o absolvování programu, který je spolu se zprávou z PMS součástí spisu na č.l. 331 - 335. Dle vyjádření lektorů se vyučovacích lekcí aktivně účastnil, spolupracoval a k plnění úkolů přistupoval zodpovědně a v kolektivu byl oblíben pro své přátelské a nekonfliktní chování. Mladistvý je poučen tím, co se stalo, chce se takového jednání do budoucna vyvarovat, s poškozeným FW se stýká. Dle potvrzení o převzetí náhrady věcné škody na č.l. 349 byla matkou mladistvého věcná škoda, která vznikla poškozenému v souvislosti s předmětným jednáním mladistvého, uhrazena a to ve výši 2.032,- Kč. Dle vyjádření obhájce pro hlavní líčení se jedná o škodu na oděvu poškozeného.

Co se týká zajištěných stop, z odborného vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví daktyloskopie je zřejmé, že zviditelněné daktyloskopické stopy z nože jsou pro nedostatečný počet specifických znaků neupotřebitelné a na pochvě nože nebyly žádné způsobilé daktyloskopické stopy zajištěny. Výsledkem odborného vyjádření z odvětví kriminalistická genetická expertíza bylo zjištěno z otěru manžety levého rukávu bundy, rukojeti a z pochvy předmětného nože, že stanovený profil DNA odpovídá směsi profilů nejméně dvou osob a je nevhodný k individuální identifikaci a zároveň, že neobsahuje profily DNA izolované z bukáních stěrů FW a OM. Z otěrů svetru, rukavic a obou stran

čepel nože se nepodařilo stanovit profily DNA. Přítomnost krve na triku, čepici, ponožkách a kalhotách nebyla prokázána s tím, že na pochvě na vnitřní straně poutka pro rukojeť její přítomnost nebylo možné jednoznačně vyloučit. Dále bylo provedeno zkoumání v oboru kriminalistika, odvětví kriminalistická mechanoskopická expertiza, jejímž výsledkem bylo zjištění, že poškození na zimní bundě a na mikině neodrážejí žádné specifické znaky, a proto nebylo možné provést individuální identifikaci použitého nástroje s tím, že předložený nůž nelze z možného použití vyloučit.

Po zhodnocení provedených důkazů jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech dospěl soud k následujícímu

Není pochyb o tom, že to byl právě mladistvý, který úmyslně zaútočil ostrým nožem s čepelí širokou 4 cm a dlouhou 17 cm razantně vůči tělu poškozeného tak velkou intenzitou, že došlo k přerušení klíční kosti, k porušení integrity stěny dvou velkých cév, což vedlo k masivnímu krvácení a průniku vzduchu do levé pohrudniční dutiny, když pouze urgentní vysoce specializovaný lékařský zákrok odvrátil smrtelný následek. V tomto směru mohl soud vycházet zejména ze svědecké výpovědi poškozeného FW, který podrobně popsal celý průběh inkriminovaného dne a to včetně útoku, kdy mladistvý OM poté, co se přivedl požitím alkoholických nápojů, zejména jednorázovým vypitím přibližně ¼ litru slivovice do opilosti, kdy nebyl schopen držet krok s ostatními kamarády při výstupu na Ještěd, několikrát vyzval poškozeného, aby se s ním vrátil dolů. Poškozený to však opakovaně odmítl, na což mladistvý zareagoval tak, že ho jednou rukou chytil za popruh batohu tak, že stáli čelem k sobě a se slovy: „já mám nůž, já rozhoduju“ bodl velkým loveckým nožem velkou intenzitou do oblasti hrudníku. Poté, zatímco se sám vracel dolů, nechal zraněného poškozeného bez pomoci, což by u něj bezpochyby vedlo k fatálnímu následku. Mladistvý sice popsal události předcházející útoku shodně s poškozeným, násilné jednání si však pro podnapilost nebyl schopen vybatvit. Výpověď poškozeného není osamoceným důkazem, plně do ní zapadají závěry znalce z odvětví soudního lékařství, který vyvrátil to, že by předmětné zranění mohlo být způsobeno máchnutím útočnicka při uklouznutí na sněhu. Dalšími důkazy podporujícími usvědčení mladistvého jsou závěry z ohledání místa činu, vyhodnocení stop a výpovědi svědků, kteří se dostavili bezprostředně na místo činu a poskytli poškozenému první pomoc. Navíc do usvědčujících důkazů zapadají i výsledky zkoumání psychiatrů a psychologů, kteří uvedli, že mladistvý své jednání nepřipravoval a nejednal plánovitě a lze jen zopakovat, že rozhodující vliv měl v tomto případě alkohol, který u mladistvého vedl ke stavu komplikované opilosti, kdy jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti byly podstatně sníženy, nebyly však zcela vymizelé.

Soud dospěl k názoru, že z výše uvedeného vyplývá, že byla naplněna skutková podstata provinění vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákona a § 6 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., neboť mladistvý jednal v úmyslu působit na vůli poškozeného, užil přitom násilí v podobě uchopení poškozeného za popruh batohu, čímž mu zabránil v možnosti se vzdálit a užil pohrůžky násilí s důrazem na to, že má nůž, a to za účelem donucení poškozeného k určitému jednání, jež mělo spočívat v návratu dolů s tím, že poškozený použití nože vnímal jako zdůraznění předchozích výzev k návratu. Dále je nepochybné, že mladistvý bodl poškozeného za použití takového nástroje, o kterém si musel být vědom, že je způsobilý k realizaci závažného zranění. Navíc bodnul do míst, kde jsou zcela bezpochyby uloženy důležité životní orgány, jejichž poškození zpravidla vede ke smrti. I z vyjádření znalce z odvětví soudního lékařství bylo prokázáno, že byl útok veden aktivně, velkou intenzitou a takovým nástrojem, že mohl způsobit smrt. Ta byla odvrácena duchapřítomným jednáním náhodných osob a vysoce specializovanou urgentní lékařskou péčí. Proto bylo jednání mladistvého kvalifikováno jako pokus provinění vraždy dle § 8 odst. 1 k § 219 odst. 1 trestního zákona, v souvislosti s ustanovením § 6 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. (trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá provinění). Dle názoru soudu mladistvý jednal v obou případech s nepřímým úmyslem ve smyslu ustanovení § 4 písm. b) trestního zákona, když věděl, že svým jednáním může porušení či ohrožení zájmů chráněných zákonem způsobit a pro ten

případ s tím byl srozuměn. Soud přihlédl k tomu, že se z pohledu mladistvého jednalo o emotivně nabitou situaci, jeho jednání nebylo předem plánováno a hlavní roli sehrál alkohol. Mladistvý se nacházel ve stavu komplikované opilosti, měl tedy kontakt s realitou setřený.

Co se týká motivu a způsobu provedení dle názoru krajského soudu s ohledem na provedené důkazy je možné dojít k závěru, že mladistvý zcela nepřiměřeně reagoval na minimální podnět, kterým bylo odmítnutí poškozeného a současně byla motivace jeho jednání determinována psychickou poruchou, tedy stavem komplikované opilosti, jak je již shora uvedeno.

Při úvaze o druhu a výši trestu vycházel soud ze stupně nebezpečnosti jednání mladistvého pro společnost, přihlížel k možnostem nápravy, k osobním poměrům a řídil se účelem trestního opatření, které musí vzhledem k okolnostem případu a osobě i poměrům mladistvého napomáhat k vytváření vhodných podmínek pro jeho další vývoj. Soud přihlédl jako k polehčující okolnosti k tomu, že mladistvý od počátku řízení projevil vůči poškozenému upřímnou lítost, poděkoval osobám, kteří poskytli poškozenému první pomoc, a dobrovolně se na svou žádost zúčastnil programu Probační a mediační služby. Navíc dle zprávy z místa bydliště je zřejmé, že nebyl projednáván pro přestupek, nemá záznam v rejstříku trestů a není agresivní typ, který by inklinoval k závadovému jednání. Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je v tomto případě zvyšován tím, že mladistvý poškozeného zanechal na těžko přístupném, neosvětleném místě bez pomoci, a jen shodou náhod nedošlo ke smrtelnému následku. Současně však musel soud také přihlídnout k osobě mladistvého, jehož duševní vývoj není ukončen a zároveň k tomu, že k inkriminovanému jednání došlo ve stavu zmenšené přičetnosti, který si přivodil vlivem návykové látky – ve smyslu ustanovení § 25 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb. Je nepochybné, že se jednalo u mladistvého o ojedinělé požívání alkoholických nápojů v takovém množství, jednalo se tedy zcela jistě o projev experimentování s návykovou látkou.

Soud s ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti, s ohledem na osobu mladistvého, za použití trestní sazby § 219 odst. 1 tr. zákona modifikované § 31 odst. 1 a § 25 odst. 2 zák. č. 218/2003 Sb. uložil mladistvému trestní opatření odnětí svobody v trvání dvou roků, tj. v první polovině zákonné trestní sazby. Výkon trestu byl mladistvému podmíněně odložen na nejdelsí možnou zkušební dobu, po kterou musí svým řádným způsobem života prokázat, že uložený trest je pro něho dostatečným varováním do budoucna před pácháním další trestné činnosti. Současně byl vysloven dohled, jehož základním účelem je na jedné straně sledování a kontrola chování mladistvého, zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti, na druhé straně odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

S ohledem na charakter provinění a osobnost poškozeného soud dále uložil výchovné omezení, aby po zkušební dobu neužíval návykové látky. Toto omezení má vést k tomu, aby se mladistvý vyvaroval požívání alkoholických nápojů, neboť stav komplikované opilosti by se u mladistvého mohl opakovat. Jedná se tedy další prostředek dlouhodobého působení na mladistvého cíleně zaměřený na usměrňování jeho chování v běžném životě a na jeho ochranu před škodlivými vlivy.

Z vyjádření samotného mladistvého je nepochybné, že zajištěný nůž zn. MUELA o celkové délce 29,5 cm, s čepelí o délce 17 cm a šířce 4 cm, který je uložen v černém koženém pouzdře, je jeho vlastnictvím.

Z popisu skutku vyplývá, že ho bylo užito ke spáchání provinění. Krajský soud proto podle § 35 odst. 1 písm. a) tr. zákona uložil též trest propadnutí věci. Ze zákona podle § 55 odst. 5 tr. řádu propadá věc připadá státu.

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR, pobočka v Ústí nad Labem se připojila řádně a včas k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody za léčení poškozeného v celkové výši 360.061,- Kč. Tato škoda je poškozenou společností ve spise podrobně vyčíslena na jednotlivé položky, které představují konkrétní úkony zdravotnického zařízení. Soud v tomto případě navíc nemá pochyb o příčinné souvislosti mezi jednáním a následkem, a proto dle § 228 odst. 1 tr. řádu uložil mladistvému povinnost tuto škodu nahradit.

Poškozený FW, byl s nárokem na náhradu škody odkázán dle ustanovení § 229 odst. 1 trestního řádu na občanskoprávní řízení, neboť když při hlavním líčení uvedl částku 100.000,- Kč, nedokázal ji přesně specifikovat s ohledem na absenci vyjádření lékaře, jelikož léčba není zcela ukončena.

P o u č e n í

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů ode dne doručení písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím podepsané- ho soudu, státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Odvolání musí být odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo, vytýkány.

V Liberci
dne 10.
října 2007

Za správnost vyhotovení:

Milena Bakalová

JUDr. Eva Drahotová v.r.

předsedkyně senátu

PŘÍLOHA Č. 3

č.j. 52 Tm 1/2014 - 117

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, soud pro mládež, rozhodl v hlavním líčení konaném dne 6.června 2014 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Drahotové a přísedících Libuše Havlové a PhDr. Zuzany Bernátové, **t a k t o :**

Obžalovaná

ml. A. V. ,

nar. ve Frýdlantu, trvale bytem , studentka , občanka ČR,

je v i n n a ,

ž e

v přesně nezjištěné době od října roku 2012 do ledna roku 2013 v Liberci, ulici Horská č.p. 167, v prostorách školy a školního internátu Středního odborného učiliště nábytkářského a SOŠ, s.r.o., zlákala své spolužačky S. T. , nar. a J. F. , nar. , k pohlavnímu styku za úplaty s dosud neustanovenými muži, přičemž uskutečnění pohlavních styků sama zjednala, kdy za zjednání pohlavního styku S. T. s dosud neustanoveným mužem obdržela finanční částku ve výši 500 Kč a

za zjednání pohlavního styku J. F. s dosud neustanoveným mužem obdržela finanční částku ve výši 600 Kč a mladistvá T. za poskytnuté sexuální služby dostala od dosud neustanoveného muže 500 Kč a J. F. 400 Kč,

t e d y

zlákala a vydala dítě, aby ho bylo jiným užito k pohlavnímu styku a takový čin spáchala v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci,

t í m s p á c h a l a

provinění obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku.

a o d s u z u j e s e

podle § 168 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 31 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. k **restnímu opatření odnětí svobody v trvání 2,5 (dva a půl) roku,**

podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku, § 31 odst. 1 a § 33 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. za použití § 84 tr. zákoníku se výkon trestního opatření odnětí svobody podmíněně odkládá a stanoví se **zkušební doba v trvání tří (3) roků a zároveň se vyslovuje dohled.**

O d ů v o d n ě n í

Jelikož se po vyhlášení rozsudku a v soudem stanovené lhůtě po vyhlášení rozsudku státní zástupce a mladistvá, obhájkyň, rodiče a Městský úřad Frýdlant, odbor sociálních věcí vzdali práva odvolání a prohlásili, že netrvají na vyhotovení odůvodnění a mladistvá zároveň prohlásila, že si nepřeje, aby v její prospěch podaly odvolání jiné oprávněné osoby, soud vyhotovil podle § 129 odst. 2 tr. řádu zjednodušený rozsudek, který neobsahuje odůvodnění.

Poučení : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání **do o s m i d n ů** ode dne doručení písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím podepsaného soudu, pokud se osoby oprávněné tohoto práva výslovně nevzdaly.

V Liberci dne 6. června 2014

Za správnost vyhotovení:
Milena Bakalová

JUDr. Eva Drahotová v. r.
předsedkyně senátu

PŘÍLOHA Č. 4

Č.j.: 52 Tm 1/2004-317

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v hlavním líčení konaném dne 24. března 2004 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Drahotové a přísedících Drahoslavy Neumannové a Vladimíra Kordače **takto**:

Obžalovaní

1. J. ■■■ M ■■■■,

nar. ■■■■■ v Liberci, prodavač, trvale bytem ulice ■■■■■, Liberec 6

2. ml. Z ■■■ N ■■■■,

nar. ■■■■■ v Liberci, bez pracovního poměru, trvale bytem ■■■■■
■■■■■

3. ml. I ■■■ B ■■■■

nar. [REDACTED] v Liberci, student Integrované střední školy stavebních a řemeslných oborů a učiliště, [REDACTED] trvale bytem ulice [REDACTED]

jsou vinni,

že

všichni obžalovaní společně

v Liberci v době od července 2002 do 19.10.2002 na různých místech města, např. na sídlišti Broumovská u restaurace Formanka, poblíž obchodního domu Korint, za Textilanou, ve Vesce a i jinde nabízeli a zdarma předali omamnou a psychotropní látku (marihuanu) obsahující látku THC – tetrahydrocannabinol, tedy látku, uvedenou v příloze č. 3 zák. č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, osobám J. B. nar. [REDACTED], J. D. nar. [REDACTED], M. D. nar. [REDACTED], L. H. nar. [REDACTED], P. K. nar. [REDACTED], J. M. nar. [REDACTED], I. M. nar. [REDACTED], D. N. nar. [REDACTED], R. R. nar. [REDACTED], N. S. nar. [REDACTED],

tedy

neoprávněně nabízeli a jinak jinému opatřili omamnou a psychotropní látku.

Tím spáchali

restný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zákona

a odsuzují se

obžalovaný J. M.

podle § 187 odst. 1 tr. zákona k trestu **odnětí svobody v délce 2,5 (dva a půl roku),**

podle § 58 odst. 1 tr. zákona, § 60a odst. 1 tr. zákona a § 59 odst. 1 tr. zákona se výkon trestu podmíněně odkládá na **zkušební dobu v délce 4 (čtyř) roků** za současného vyslovení **dohledu** nad obžalovaným,

obžalovaný ml. Z█████ N█████

podle § 187 odst. 1 tr. zákona, § 35 odst. 2 tr. zákona, § 79 odst. 1 tr. zákona a § 58 odst. 1 tr. zákona k souhrnnému **trestu odnětí svobody v délce 1 (jednoho) roku**,

podle § 59 odst. 1 tr. zákona a § 82 tr. zákona se výkon trestu podmíněně odkládá na **zkušební dobu v délce 3 (tři) roků**,

současně se **zrušuje výrok** o trestu trestního příkazu Okresního soudu v Liberci ze dne 18.11.2002, č.j. 2 T 168/2002-52, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

obžalovaný ml. I█████ B█████

podle § 187 odst. 1 tr. zákona, § 79 odst. 1 tr. zákona a § 58 odst. 1 tr. zákona k trestu **odnětí svobody v délce 8 (osmi) měsíců**,

podle § 59 odst. 1 tr. zákona a § 82 tr. zákona se výkon trestu podmíněně odkládá na **zkušební dobu v délce 2 (dvou) roků**.

Odůvodnění

Obžalovaní J█████ M█████ ml. Z█████ N█████ a ml. I█████ B█████ se v Liberci v době od července 2002 do 19.10. 2002 scházeli na různých místech města, např. na sídlišti Broumovská u restaurace Formanka, poblíž obchodního domu Korint, za Textilanou, ve Vesci i jinde a nabízeli, dále i zdarma předali omamnou a psychotropní látku marihuanu obsahující látku THC - tetrahydrokanabionol, tedy látku, uvedenou v příloze č. 5 zák. č. 167/1998 Sb. o návykových látkách svým známým a kamarádům a to J█████ B█████ nar. ██████; J█████ D█████ nar. ██████; M█████ Dv█████ nar. ██████; I█████; L█████ H█████, nar. ██████; H█████ K█████, nar. 1█████; J█████ M█████, nar. ██████; L█████ M█████ nar. ██████; D█████ N█████, nar. ██████; R█████ R█████, nar. ██████; N█████ Š█████ nar. ██████, ač přesně věděli, kolik jim je let.

V rámci skutkového zjištění soud mohl vycházet jednak z částečných doznání obžalovaných z přípravného řízení, zvláště pak z výpovědí svědků, kteří obžalované plně usvědčují. Obžalovaný I. B. při svém výslechu ze dne 10.12. 2002 potvrdil, že se celá parta, tedy včetně obž. J. M. a Z. N. scházeli na sídlišti Broumovská, občas se tam vyskytly i N. Š. a P. K. a společně kouřili marihuanu, kterou vždy někdo přinesl, někdy to byl on, příp. Z. N., ale i P. K. Že to byla marihuana, tím si byl jistý, jelikož on spolu s obž. Z. N. jí v jednom případě našli vzrostlou v objektu bývalé Textilany, květy usušili a potom použili. On osobně dal N. Š. a P. K. kouřit marihuanu pouze v jednom případě, jednalo se o období letních prázdnin roku 2002, vše se praktikovalo tak, že se zapálená cigareta s tímto obsahem dávala kolovat. Jelikož obě jmenované znal ze školy, věděl přesně, že jim je 14 let. Na svou obhajobu uvedl, že do party marihuanu přinesl i L. M., kterému bylo asi 11 roků, dále i D. N., kterému bylo 14 let. Sám kouřil marihuanu asi 2 roky, sháněl jí různě po městě. Býval po ní unavený, hodně přemýšlel a s ohledem na své zkušenosti pozná, pokud je někdo z kamarádků tzv. zkoufenej. Při výslechu potvrdil, že se s partou již nestýkají, podle něho jak Š. tak K. ke kouření marihuany nenutili, naopak, obě měly již s touto činností zkušenosti. Připustil však, že bylo chybou, že takto jednal a že si z toho vzal ponaučení. Při dalším výslechu uvedl, že do party nosil marihuanu i obž. J. M. víc to zkonkretizovat nedokázal. Obž. J. M. při své první výpovědi v přípravném řízení uvedl, že podle něho není pravdou to, co je uvedeno v usnesení o zahájení trestního stíhání, na druhou stranu však připustil, že se opravdu občas sešli s partou a někdy někdo marihuanu donesl a pak se to tzv. společně vyhulilo, on mohl mít maximálně trošek náhodou s sebou, nikoho k ničemu nenutil. On sám s kouřením marihuany začal tak asi ve svých 17 - 18 letech, sušenou marihuanu tedy pozná. Potvrdil, že z uvedených osob zná I. H., P. K., N. Š., J. D. a M. D., u kterých zná i věk, popř. do jaké třídy chodí. I on připustil, že tzv. partu tvořil i ml. Z. N. a ml. L. B. Marihuana se kouřila tak, že v podobě cigarety tato kolovala, scházeli se náhodně. Pokud při dalším výslechu mu byly předestřeny výpovědi svědků, tak podle něho R., P. K. a N. Š. nehovoří pravdu, co se týká D. N., s ním marihuanu kouřil, někdy jí přinesl on, někdy svědek. Ani J. D. nikdy žádnou marihuanu nedal, proč to tvrdí, nechápe. Je možné, že viděl I. N., Š. či jak kouří v partě, nedokáže však přesně určit, kdo první marihuanu podal. I on na svojí obhajobu uvedl, že všichni členové party měli s marihuanou zkušenosti, nikdy nikoho nenutil, natož i za použití násilí. Další obžalovaný a to ml. Z. N. v rámci své první výpovědi připustil, že někdy v létě roku 2002 dal v jednom případě N. Š. a P. K. zakouřit marihuanu, byl u

toho i obž. ml. L. H. a J. M., dále i I. M., který však nekouřil. V té době i obž. L. B. ubalil jednu nebo dvě cigarety marihuany, všichni se shodli na tom, že se jim potom motala hlava, špatně jim nebylo. Spolu s obž. L. B. našli marihuanu růst na volném prostranství u sídliště Broumovská, odnesli si jí do sklepa a zde květy usušili. Na svoji obhajobu dále uvedl, že počátkem školního roku 2002 to byl naopak D. N., který do party přinesl ubalenou cigaretu marihuany a nabídl jí ostatním k vykouření. Dále připustil, že všechny uvedené osoby znal a věděl, kolik jim je asi let, jelikož měl přehled o tom, do jaké třídy základní školy chodí. Dále uvedl, připustil, že všichni tři obžalovaní si navzájem nosili marihuanu a společně jí pak kouřili. U hlavního líčení všichni tři obžalovaní využili svého práva a odmítli vypovídat.

Jak již bylo shora uvedeno, soud mohl vycházet z jednotlivých svědeckých výpovědí, když co se týká osob uvedených v usnesení o zahájení trestního stíhání všichni se shodli na tom, že obžalované dobře znali a že společně tvořili partu. Konkrétně J. I. potvrdil, že to byl obž. L. B., který mu o letních prázdninách r. 2000 nabídl marihuanu ve formě cigarety s tím, jestli to nechce zkusit. On již od počátku přesně věděl, že pokud hovoří o tzv. trávě, jedná se o marihuanu, do té doby s ní zkušenosti neměl. Nabídku tedy přijal a vyzkoušel to, vždy si dal tak 3-4 šluky, cítil se úplně normálně, špatně mu nebylo. Takto to praktikovali pouze ve dvou případech, vždy to byl obž. L. B., který mu marihuanu nabídl. I. J. D. potvrdil, že asi ve 20ti případech kouřil marihuanu s obž. J. M. a to v průběhu letních měsíců roku 2002, byl to právě obž. M., který mu jí nabídl, nijak ho však nenutil, marihuanu měl ubalenou ve formě cigarety a již připravenou. S nimi tam byl i D. N., každý si dal tak 2-3 tzv. prásky. Měl potom sucho v puse, někdy ho bolela hlava. Od I. B. měl marihuanu asi pětkrát, kouřili jí dokola společně s D. N. V podstatě shodně vypověděl i jeho bratr M. D. který potvrdil, že to byl obž. M., který je vyzval ke kouření a přímo jim ukázal, jak se to dělá, byl přítomen i D. N., jednalo se asi o 20 případů, někdy u toho byl též L. B., který mu to nabídl asi v 5ti případech. I on připustil, že nikdo je nepřemlouval či nenutil, měli takovou praštěnou náladu, špatně od žaludku jim nebylo. I on potvrdil, že obžalovaní museli přesně vědět, kolik je osobám z party let. I další svědkyně L. H. potvrdila, že v přítomnosti obžalovaných L. B. a Z. kouřila avšak pouze v jednom případě marihuanu, byl u toho však i I. M. který měl u sebe též marihuanu, kterou údajně předtím dostal od obžalovaného N. Marihuanu kouřili dokola, ona si párkrát zatáhla, výrazně špatně jí nebylo, motala se jí pouze hlava. Jak má užívat drogu jí vysvětloval I. B. ale i I. M. který měl zkušenosti. P. K. potvrdila, že v určitém období se více přátelila s obž. J. M. byl to on, který jí vyzval, aby to zkusila s marihuanou, ona do té

doby s tím žádné zkušenosti neměla, jmenovaný musel moc dobře vědět, kolik jí je let. S M. [redacted] kdy takto kouřili marihuanu asi ve 20ti případech, vždy u toho byli pouze oni dva. Že by kouřili v partě ostatní děti, to neviděla. Další svědek J. [redacted] M. [redacted] měl též zkušenost s marihuanou, uvedl však, že se nejedná o obžalované, ale o neznámé kluky, kteří mu do pusy přímo cigaretu strčili s tím, že pokud si z ní nepotáhne, tak že ho zabijí. S odstupem času nedokáže určit, jestli se jednalo o marihuanu nebo normální cigaretu. Jeho bratr L. [redacted] M. [redacted] tvrdil, že přímo s obžalovanými Z. [redacted] N. [redacted] a L. [redacted] B. [redacted] marihuanu nekouřil, tedy v tom smyslu, že oni by mu jí nabízeli, byl to on sám, který do party marihuanu nosil, společně jí pak vykouřili, byl u toho obž. B. [redacted] ale i I. [redacted] H. [redacted]. Takto se to odehrálo asi ve třech případech, jednou byl přítomen i R. [redacted] R. [redacted]. I D. [redacted] N. [redacted] potvrdil, že v průběhu letních prázdnin roku 2002 jej přímo obž. J. [redacted] M. [redacted] oslovil, zda si s ním nechce dát tzv. trávu, měl již dopředu ubalenou. Byli u toho i bratři N. [redacted] dokolečka jí vykouřili, on si potáhl 3-4x, byl z toho celý omráčený, seděl a koukal do jednoho místa, špatně mu nebylo. Takto s M. [redacted] kouřil marihuanu asi ve 20ti případech. S obž. L. [redacted] B. [redacted] kouřil marihuanu asi 5x, byli tam přítomni i dvojčata D. [redacted] I R. [redacted] R. [redacted] potvrdil, že když chodil do 4. nebo 5. třídy, tak první cigaretu s marihuanou mu nabídl obž. Z. [redacted] N. [redacted] bylo to v přítomnosti obž. I. [redacted] B. [redacted], dále D. [redacted] N. [redacted], P. [redacted] K. [redacted] a I. [redacted] N. [redacted]. Měl pocit, že umí létat, chtělo se mu zvracet. Po kontaktu kouřil marihuanu asi v 7mi případech, vždy jí přinesl obž. B. [redacted] N. [redacted] nebo M. [redacted]. V této partě viděl kouřit marihuanu též N. [redacted] Š. [redacted] P. [redacted] K. [redacted], J. [redacted] M. [redacted] a I. [redacted] M. [redacted]. I on připustil, že v partě ke kouření marihuany nikdo nikoho nenutil, kouřili jí v kolečku, když si jí podávali. I N. [redacted] Š. [redacted] potvrdila, že s marihuanou do té doby zkušenosti neměla, v tomto směru jí první oslovil obž. M. [redacted], když byla venku spolu s P. [redacted] K. [redacted]. Nebylo jí špatně, dívala se pořád do jednoho místa, což trvalo asi hodinu. V této společnosti pak vykouřila marihuanu celkem asi 10x. Pokud měla marihuanu od M. [redacted] sama jí pak nabízela B. [redacted] s N. [redacted]. Ze slyšených svědků J. [redacted] B. [redacted] v rámci hlavního líčení změnil svojí výpověď tím, že marihuanu kouřil za dané situace pouze jednou, rozpor ve výpovědích vysvětloval tím, že měl na policii strach, když však připustil, že příslušníci policie se k němu chovali slušně, k výpovědi ho nenutili, takže soud vyhodnotil tuto změnu výpovědi jako nevěrohodnou a účelovou. Pokud i D. [redacted] N. [redacted] nevypovídal při hlavním líčení úplně přesně, tak toto vysvětlil časovým odstupem, když potvrdil, že v přípravném řízení hovořil pravdu, shodně argumentovala u soudu i N. [redacted] Š. [redacted].

Pokud byli ve věci vyslechnuti rodiče svědků výše uvedených tak L. [redacted] B. [redacted], I. [redacted] D. [redacted] M. [redacted] H. [redacted], I. [redacted] H. [redacted], J. [redacted] M. [redacted], S. [redacted] N. [redacted], H. [redacted] R. [redacted] a L. [redacted] Z. [redacted] se shodly v tom, že o problému s marihuanou u svých dětí nevěděly do té doby, než byly

vyzvání školou či policií, podnikly opatření, aby k tomu nedocházelo, celou situaci se svými dětmi prohodily, zpřísnily nad nimi dohled co se týká trávení volného času i případných kontrol u lékaře. Dále se shodly na tom, že v důsledku kouření marihuany jejich děti neměly zdravotní či výchovné problémy. Další svědek a to J. B. uvedl, že v přítomnosti obžalovaných nikdy marihuanu nekouřil. J. B. ročník nar. 1987 též potvrdil, že kouřil marihuanu na základě výzvy L. B. a to ve dvou případech, když předtím s tímto zkušenosti neměl, cítil se úplně normálně, žádný efekt to u něj nemělo, nevěděl přesně, odkud obžalovaný marihuanu získával. Pokud byli ve věci vyslechnuti další svědci a to J. Č., L. D., D. H., K. H., V. H., Š. K., B. M. a P. R. tak tito pouze potvrdili, že výše uvedená parta dětí se spolu s obžalovanými scházela, nikdy nebyli přítomni kouření marihuany, pokud o tom něco věděli, tak pouze z doslechu.

Co se týká listinných důkazů, tak z lékařských zpráv ohledně P. K. ze dne 16.10. 2002 a u N. Š. ze dne 16.9. a 16.10. 2002 vyplývá, že výsledek vyšetření ohledně cannabis byla imonoanalýza pozitivní, což svědčí o požití marihuany.

V této trestní věci byly vypracovány znalecké posudky o duševním stavu všech tří obžalovaných a to znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a sexuologie, když ohledně obž. L. B. bylo zjištěno, že netrpí žádnou duševní chorobou ve smyslu psychózy, ani poruchou ve smyslu mentálního defektu nebo organického postižení psychiky. Jde pouze o nezralou osobnost nedostatečně výchovně ovlivněnou, emočně oploštělou v oblasti vyšších, tj. nadosobních emocí a orientovanou nasycením vlastních primitivních prožitků a potřeb, s málo výchovně navozenými brzdnými mechanismy, nedostatečně tolerující obvyklé společenské hodnoty a normy. Na této osobnostní struktuře pak došlo u něj k experimentování s psychotropními látkami a k jejich škodlivému nadužívání, toto však nemá charakter závislosti. Schopnosti rozpoznávací a ovládací nebyly dle znalce u obžalovaného nijak sníženy, byly tedy plně zachovány. Nebyly u obžalovaného zjištěny žádné prokazatelné změny psychické ani tělesné, které by byly ve vztahu k užívání drog, nebyla ani zjištěna přímá závislost požití ani užívání drog na trestném činu. Obžalovaný byl tedy schopen v době trestného činu rozpoznat nebezpečnost svého jednání a byl schopen své jednání ovládat a je schopen chápat smysl trestního řízení a účastnit se ho. Pobyt tohoto obžalovaného na svobodě není z hlediska psychiatrického nebezpečný a znalec nenavrhl žádné opatření ve smyslu ochranné léčby.

Co se týká obžalovaného J. M. tak i u něho znalec zjistil, že se nejedná o duševní chorobu v pravém slova smyslu, tedy o psychózu, ani o poruchu ve smyslu organického postižení jeho psychicky nebo o mentální

defekt. Jde o výchovně zanedbanou a citově deprimovanou osobnost nedostatečně rozvinutou, citově plochou, frustrovanou ve svých citových potřebách a společenské úspěšnosti. To řeší v rámci této osobnostní struktury a jejich obranných a kompenzačních mechanismů zařazováním se do sociálních skupin mladších až dětských, kde nalézá satisfakci. Primitivnímu hédonizmu jeho emocionality pak odpovídá i jeho vztah k psychotropním látkám, který má charakter abúzu, ještě bez prvků závislosti. Schopnosti rozpoznávací ani ovládací nebyly u tohoto obžalovaného v době trestného činu chorobně ovlivněny, vztah obžalovaného k drogám má charakter abúzu, tj. škodlivého nadužívání bez prvků závislosti. U jmenovaného nebyly přítomny žádné prokazatelné psychické ani somatické změny závažnějšího charakteru, které by byly způsobeny užíváním psychotropních látek a znalec nezjistil přímý podíl užívání těchto látek ani drogového opojení na trestném činu. Obžalovaný byl tedy plně schopen rozpoznat nebezpečnost svého jednání a své jednání ovládat, je schopen chápat smysl trestního řízení a účastnit se na něm, jeho pobyt není z hlediska psychiatrického na svobodě nebezpečný, a proto znalec nenavrhl žádné opatření. Co se týká obžalovaného Z. N. ani u něho znalec nezjistil, že trpí či by trpěl v minulosti duševní chorobou ve smyslu psychózy, ani mentálním defektem nebo organickým poškozením psychiky. Jde o nezralou a výchovně nedostatečně ovlivněnou osobnost, nedostatečně rozvinutou a oploštělou především v oblasti sociálně-emoční s trendem k disociálním formám chování. Jeho chování nebylo nějak chorobně ovlivněno a jeho schopnosti rozpoznávací a ovládací nebyly sníženy. U jmenovaného jde o experimentování s drogami a o jejich škodlivé užívání, bez prvků závislosti, ale též bez náhledu na tento abúzus. Odpovídá primitivnímu hédonizmu jeho ploché emocionality a jeho osobnostní struktury. Nebyly zjištěny žádné prokazatelné psychické nebo tělesné změny, které by byly způsobeny užíváním drog a přímá závislost užívání drog na trestném činu. Jmenovaný byl schopen v době páchaní trestného činu rozeznat nebezpečnost svého jednání a toto plně ovládat, je schopen účasti na trestním řízení a chápat smysl případně i uloženého trestu. Jeho pobyt na svobodě není z psychiatrického hlediska pro společnost nebezpečný a znalec proto nenavrhl žádné opatření. V rámci hlavního líčení dále znalec dodal, že obžalovaní nemají potřebné výchovně získatelné návyky, brzdící mechanismy, pocity zodpovědnosti a v důsledku toho nerespektují ani běžné společenské normy, které jim jsou ale jinak známé, a proto mohli konat tak, že marihuanu nabízel prakticky dětem. Připustil však, že takto nejednali s úmyslem ublížit a poškodit, do popředí se spíše dostala lhostejnost.

Co se týká osob, kterým byla marihuana obžalovanými nabídnuta, případně dalších svědků, tak ze spisu je zřejmé, že se jedná ve většině případech o žáky, kteří mají ve škole problémy, J. H. dosáhl nejhoršího průměrného prospěchu ve třídě. Chování bylo klasifikováno stupněm 3 a za poslední dva roky se nikdo z rodičů nedostavil na třídní schůzky a o prospěch tedy nejeví velký zájem.

J. D. se od školního roku 2003 zhoršil, v hodinách je pasivní, začal odmítovat a je drzý; M. D. je sice při vyučování aktivní, o přestávkách však neukázněný a nerad se podřizuje. Pouze u I. H. se výchovná situace zlepšila, nakonec byla první, která se přišla svěřit s tím, že kouřila marihuanu; J. M. je sice zdvořilý, ale nechá se manipulovat bratrem. I. M. je prospěchově velmi slabý, často ubližuje slabším spolužákům a je zapojen v každé negativní akci, má tendenci lhát. D. N. patří k prospěchově slabým žákům, spíše komunikuje se staršími spolužáky. N. Š. má malý zájem o školní práci, horší chování o přestávkách, stejně tak u F. K. byly stížnosti na drzé jednání vůči vyučujícím. R. je v rámci školy v podstatě bezproblémový, po vyučování se vyskytuje v různých partách, nemá žádné konkrétní záliby.

Soud zvážil všechny výše uvedené důkazy jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech a dospěl k závěru, že částečným doznáním obžalovaných, jakož i výpověďmi svědků je prokázáno, že obžalovaný J. M. cca v 80ti případech, ml. Z. N. cca v 10ti případech a ml. L. B. cca v 18ti případech nabídli a zdarma předali omamnou a psychotropní látku (marihuanu) obsahující látku TBC tetrahydrocanabol osobám, jejichž ročník narození se pohybuje od r. 1987 až do r. 1995. Bylo prokázáno, že marihuana se kouřila v partě, kdy vždy jeden z obžalovaných jí donesl, zapálil, případně instruoval ostatním, jak mají činit a dále se tato dokolečka vykouřila za přítomnosti jednotlivých osob. Z výpovědi všech svědků vyplynulo, že k tomuto jednání nebyli žádným způsobem nuceni ať již fyzicky tak verbálně, a kouření marihuany u nich nemělo zdravotní následky. I znalec se shodl v tom, že se jednalo o experimentování, že si obžalovaní tímto jednáním v podstatě zvyšovali své sebevědomí a nechtěli dětem výslovně ublížit. Bylo prokázáno, že všichni tři obžalovaní si marihuanu sami sehnali, nabídli jí uvedeným dětem a po akceptaci tuto zdarma předali a tak bylo jejich jednání možno posoudit jako neoprávněné nabízení a opatření omamné a psychotropní látky, která obsahuje látku TBC - tetrahydrocanabiol, která je uvedena v příloze č. 5 zák. č. 167/1998 Sb. o návykových látkách. Z těchto důvodů pak bylo jednání obžalovaných kvalifikováno jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák., když po zvážení § 88 odst. 1 tr. řádu soud ve shodě se stání zástupkyní upustil od kvalifikace jednání dle přísnějších ustanovení a to § 187 odst. 3 písm. b) tr. zák. K okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby se totiž přihlídně jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. Jak již bylo výše zmíněno, jednalo se sice v tomto případě o poskytnutí drogy osobám mladším 15ti let, nicméně tyto děti nebyli k tomuto protiprávnímu jednání nikterak nuceni, přistupovali tedy k tomu zcela dobrovolně a u žádného z nich nebyli zjištěny žádné psychické, výchovné či zdravotní problémy. Jednalo se o experimentování s drogou, které se uskutečnilo

v rámci působení party. V této souvislosti tedy soud hodnotil i stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, který je sice na jednu stranu zvyšován významem chráněného zájmu který byl činem dotčen, ale je i snižován okolnostmi případu, následky a pohnutkou, jak bylo již uvedeno.

Při úvaze o druhu a výši trestu soud dále u obž. J. M. přihlédl k tomu, že v místě bydliště nebyl projednáván pro přestupek, což mu polehčuje, shodně jako pracovní posudek, když zaměstnavatelem je hodnocen jako osoba která se snaží plnit úkoly svědomitě, i když mu chybí samostatnost. Z opisu rejstříku trestů je zřejmé, že bylo proti němu vedeno trestní řízení Okresním soudem v Liberci, dle usnesení ze dne 21.2. 2002, č.j. 5 T 776/2001-65 bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání pro trestný čin vydírání dle § 235 odst. 1 tr. zák. a byla stanovena zkušební doba v trvání 16ti měsíců, když rozhodnutí nabylo právní moci dne 3.4. 2002 a konec zkušební doby je značen do 3.8. 2003. Z tohoto je zřejmé, že obžalovaný má sklony k páčání trestné činnosti, když ani toto rozhodnutí u něho nevedlo k nápravě a dopustil se další trestné činnosti, což je bezesporu okolnost přitěžující. Obž. ml. Z. N. má v bydlišti jeden záznam pro přestupek proti majetku z r. 2003 což bylo vyřízeno blokovou pokutou 1000,- Kč, což jmenovanému přitěžuje, jelikož je nepochybné, že má sklony k protiprávnímu jednání. Ze zprávy Magistrátu města Liberec, odboru sociální péče vyplývá, že mladistvý je přiměřeně somaticky vyspělý, intelektové schopnosti se jeví jako průměrné, jedná však lehkovážně, nedomýšlí možné následky, vše ponechává spíše náhodě. Má sice snahu po nápravě, dost však spoléhá na pomoc ostatních, zvláště matky, která má tendenci syna omlouvat. Prognóza jeho dalšího vývoje se dle jejich názoru jeví jako nejistá. Integrovaná střední škola stavebních a řemeslných oborů ještě v dubnu 2003 k jmenovanému uvedla, že jeho docházka do školy i na pracoviště není dobrá. Za první pololetí nebyl klasifikován pro neúčast a pedagogická rada navrhla ukončení studia pro nezájem a hrubé porušení školního řádu, a následně bylo zjištěno, že učební obor byl k 31. 1. 2003 ukončen. I z tohoto je zřejmé, že obžalovaný nemá kladný postoj k plnění svých povinností. Tento obžalovaný byl v minulosti jedenkrát soudně trestán a to trestním příkazem Okresního soudu v Liberci ze dne 18.11.2002 pod č.j. 2 T 168/2002-52, který mu byl doručen dne 11.12. 2002, pro trestný čin krádeže dle § 247 odst. 1 písm. a, b tr. zák. mu byl uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 100 hodin, který v současné době obžalovaný vykonává, když toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 20.12. 2002. Je tedy evidentní, že i tento obžalovaný má sklon k páčání trestné činnosti. Co se týká posledně jmenovaného a to obž. ml. I. B. tak tento nemá v místě bydliště záznam, že by se dopustil přestupku, což mu polehčuje, jakož i skutečnost, že nebyl v minulosti soudně trestán. Na integrované střední škole má sice hodně omluvených absencí, ale nemá ve škole žádné vážnější kázeňské problémy. Dle Magistrátu města Liberec, odboru sociální péče se jedná o osobu přiměřeně somaticky vyspělou, intelektové

schopnosti se jeví v normě, lze na něho působit běžnými výchovnými prostředky. Pokud získá větší náhled nad svým chováním lze předpokládat, že se do budoucna nebude dopouštět další trestné činnosti.

Soud tedy zvážil všechny tyto skutečnosti a dospěl k závěru, že ohledně obž. M. [redacted] postačí uložení trestu odnětí svobody, který byl vyměřen při polovině zákonné trestní sazby. Jeho přímý výkon byl zatím podmíněně odložen na poměrně dlouhou zkušební dobu v délce 4 roků za současného vyslovení před dohledu s tím, že pro obžalovaného by to mělo být posledním varováním před páčáním další trestné činnosti, aby dalším řádným životem prokázal, že se miní vyvarovat protiprávních jednání. Co se týká obž. Z. [redacted] N. [redacted] tak ten páchal trestnou činnost jako mladistvý, [redacted] pak dovršil 18ti let a tak i u něho soud uložil trest odnětí svobody podle sazby platné pro mladistvého, který byl vyměřen ještě v první polovině zákonné trestní sazby, výkon tohoto trestu byl i jemu podmíněně odložen na zkušební dobu v délce tří roků a i on musí prokázat, že uložený trest je pro něj dostatečným varováním do budoucna před páčáním další trestné činnosti. S ohledem na předchozí odsouzení byl po splnění podmínek dle § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest za současného zrušení výroku o trestu trestního příkazu Okresního soudu v Liberci ze dne 18.11. 2002, č.j. 2 T 168/2002-52 jakož i všech další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. I u ml. L. [redacted] B. [redacted] soud uložil trest odnětí svobody, který byl vyměřen v první polovině zákonné trestní sazby se zkušební dobou v délce dvou roků, když i u tohoto obžalovaného soud předpokládá, že toto odsouzení bude pro něho dostatečným varováním, aby se nedopouštěl dalšího protiprávního jednání.

Co se týká konzumování houby lysohlávky, jak uvedeno v obžalobě, soud se ztotožnil se závěrem státní zástupkyně prezentovaným v závěrečné řeči při hlavním líčení, že v tomto rozsahu nebyla trestná činnost prokázána. Ze spisu, z výpovědi obž. L. [redacted] B. [redacted] sice vyplývá, že na houby s ním jezdily a dále i konzumovaly i N. [redacted] Š. [redacted] a F. [redacted] K. [redacted] avšak prvně jmenovaná sice konzumaci potvrdila, ale za přítomnosti jiné „party“ a to z Vesce, druhá tuto skutečnost výslovně vyloučila. Obž. J. [redacted] M. [redacted] a Z. [redacted] N. [redacted] pouze potvrdili svou konzumaci těchto hub, k ostatním z party se nevyjádřili. Ostatní svědci k této problematice nevpověděli nic konkrétnějšího či významnějšího. Z těchto důvodů tedy soud konzumaci houby lysohlávky z popisu skutku vypustil.

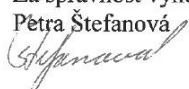
Poučení : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů ode dne doručení písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím podepsaného soudu, státní zástupce pro

nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody, odvolání musí být odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo, vytýkány.

V Liberci dne 24.3. 2004

Za správnost vyhotovení:

Pětra Štefanová

JUDr. Eva Drahotová v.r.
předsedkyně senátu

